

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Disputatio IX. De Comparatione Personarum inter se.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

Spiritus Sanctus impositum est ad significandam relationem termini ad principium spiritivum: at verò nomen *Spiritus* ex propria notione potest admittere habitudinem principii ad terminum, ut patet ex illo Joan. 3. *Spiritus ubi vult, spirat.*

127. Colliges secundò, nomina, quæ significant perfectiones divinas in abstracto, non posse admittere pronomina *Meum*, & *Nostrium*; quia ex modo significandi dicunt habitudinem causæ formalis, sicque verè non dicitur: *Deitas*, *Æternitas*, *Immensitas nostra*. Undè si aliquando à Doctoribus usurpantur huiusmodi locutiones, ut de Christo Domino dicitur 1. Cor. 1. *Factus est nobis Sapientia, iustitia, Sanctificatio, Redemptio*: intelligendæ sunt exemplariter, & effectivè, non autem formaliter.

128. Difficultas 3. Quid reale, ac proprium significant nomina metaphoricè Spiritus Sancti? Præter nomina, quæ propriè Spiritui Sancto tribuuntur, de quibus hæcenus, aliqua sunt nomina ex Sacris litteris deprompta, quæ etiam Spiritui Sancto accommodantur metaphoricè, ejusmodi sunt, *Digitus Dei*, *Mens*, *Facies*, *Complementum*, *Signaculum*, *figillum*, *odor*, *virtus*, *qualitas*, *Aqua*, *Ignis*, & similia: quæstio igitur est, an huiusmodi nomina intelligenda sint metaphoricè de Spiritu Sancto: & quid illa significant? pro quibus:

129. Dico 1. Hoc nomen: *Digitus Dei*: metaphoricè significat Spiritum Sanctum. Patet, quia quod Christus Dominus dicit Mat. 12. 28. *Si ego in Spiritu Dei ejicio demones*: idè omninò sic refertur Luc. 11. 20. *Si in digito Dei ejicio demonia*. Undè colligunt Sancti Patres, ubicumque Scriptura nominat *digitum Dei*, Spiritum Sanctum intelligi, ut Exod. 8. *Digitus Dei est hic*: Et Deuter. 9. *Tabulas lapideas scriptas digito Dei*. Et ex illo probat Divinitatem Spiritus Sancti D. Amb. lib. 7. in Luc. cap. 11. Et illius consubstantialitatem, & processione à Patre per Filium significari per metaphoram *digiti* notavit D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 2*. Significari etiam illius virtutem operatoriam observavit idem D. Cyril. & D. Amb. locis cit. Deindè significari pluralitatem gratiarum sub unitate Spiritus docuit D. August. lib. 2. *quest. 9. 17*. Et in Psal. 143. vers. 1. qui videri possunt apud P. Ruiz d. 73. sect. 1.

200. Dico 2. Hæc nomina *Mens*, *Facies*, *Complementum*, & *Signaculum*, etiam metaphoricè dicuntur de Spiritu Sancto. Patet, quia 1. Cor. 2. dicit D. Paul. *Nos autem sensum Christi habemus*: ubi *sensus* idem est, quod *Mens*, & Apostolum hoc loco intelligere Spiritum Sanctum exposuit D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 2. & 3.* & D. Greg. Nyssen. Epist. contra Apollinar. Nomen *Facies*, licet magis congruat Filio, ut supra diximus, etiam per metaphoram dicitur de Spiritu Sancto ex illo Psal. 138. *Quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam*. Ubi D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 2*. Spiritum Sanctum, inquit, *faciem Patris* appellat. Similiter esse *Complementum Trinitatis* scribit idem D. Cyril. lib. 14. *Theaur. cap. 3.* & D. Basil. lib. de Spirit. Sanct. cap. 18. Et *vinculum Trinitatis*, & *signaculum confessionis* appellat D. Epiphani. heres. 62.

201. Dico 3. Spiritus Sanctus dicitur etiam metaphoricè *figillum*, *unguentum*, & *odor*. Patet, quia *figillum* vocatur à Sanctis Patribus, quatenus gratiæ caractere sigillat electos, ut docet D. Greg. Nyssen. lib. de Trinit. ad Eustachium, & D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 3.* Et D. Athan. Epist. ad Serapion. ubi adducit illud ad Ephes. 1. *In quo*

credentes, signati estis in diem redemptionis. Et adjungit: *Ipse Spiritus sigillum, & unguentum est, in quo omnia ungitur, & signat Verbum*. Ubi etiam per nomen *unguentum* significat metaphoricè Spiritum Sanctum. Imò & Epist. ad Serapion. de eodem Spiritu Sancto sub nomine *unctionis*, & *odoris*, sic ait: *Hæc unctio*, inquit, *habitus est Filii, ut qui habet Spiritum dicat, Christi bonus odor sumus*. Idem habet Dialog. 1. de Trinit. & habet etiam D. Cyril. lib. 11. in Joan. cap. 1. & 2.

Dico 4. Spiritus Sanctus significatur etiam metaphoricè his nominibus: *Virtus*, *Qualitas*, *Aqua*, & *Ignis*. Patet, quia de Spiritu Sancto sic dicitur Luc. 1. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi*. Et Luc. 24. *Quoad usque induamini virtute ex alto*. Et Luc. 4. *Regressus est Jesus virtute Spiritus in Galileam*. Et Act. 10. *Quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto, & virtute*. Et Rom. 15. *Ut abundetis in spe, & virtute Spiritus Sancti*; quibus similia sunt 1. Cor. 2. 4. ad Ephes. 3. 16. & 1. Thess. 1. 5. & in omnibus sub nomine *virtus* intelligitur Spiritus sanctus. Idem etiam habet D. Amb. lib. 2. de Spiritu Sancto cap. 1. & 2. Similiter sub nomine *qualitas* Spiritum sanctum significavit D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 3.* & lib. 6. *Dialog. de Trinit.* ibi: *Spiritus sanctus*, ait, *quasi qualitas Sapientis Divinitatis*.

Sub eadem metaphora vocatur Spiritus sanctus *Aqua*. Primò, quia sicut explet, id est appetitum boni Joan. 7. *Si quis sitit veniat ad me, & bibat*: Et infra: *Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum*. Secundò, quia lavat. Ezech. 36. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini*. Tertiò, quia extinguit ardorem concupiscentiæ. Isai. 55. *Omnes sitientes venite ad aquas*. Quartò, quia largè, & liberaliter diffunditur. Joan. 4. *Fiet in eos fons aquæ salientis in vitam æternam*. Dicitur etiam metaphoricè *Ignis*. Primò, quia inflammata caritatem. Secundò, quia purificat. Tertiò, quia transformat. De hoc Igne loquitur Christus Dominus Luc. 12. *Ignem veni mittere in terram*. Et Act. 2. *Apparuerunt illis dispersæ lingue, tanquam ignis*. Et Matt. 3. *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igni*.

DISPUTATIO IX. De Comparatione Personarum inter se.

SECTIO I.

Utrum inter Personas Divinas admittendus sit aliquis ordo prioritatis, & posterioritatis?

ADVERTENDUM hic est, prioritatem esse, aut numerationis, aut causalitatis, aut originis, aut durationis, aut excellentiæ. Non est hic sermo de prioritare numerationis; hæc enim cum sit extrinseca, sive à Patre, sive ab Spiritu Sancto incipias numerationem, certum est

est dari numerum ternarium Personarum. Neque etiam est sermo de prioritate *causalitatis*; siquidem ex sæpe dictis certum est, Personam producentem non esse causam Personæ productæ, si nomen *Causa* in proprio sensu accipitur; licet Græci nomine *Principium*, prout supra diximus. Patet, quia causa dat esse simpliciter diversum effectui; & hic dicitur indifferentiam ad esse; hoc autem non reperitur in productione divina. Unde superest, ut de prioritate originis, durationis, & excellentiæ agamus. Pro quo:

2. **Difficultas 1.** Utrum inter Personas Divinas detur prioritas, & posterioritas originis? Multiplex est in hac re sententia: Prima negat inter Personas Divinas producentes, & productas omnem prioritatem, & posterioritatem, tam realem, quam rationis, solumque inter illas admittit realem ordinem originis absque ulla prioritate, & posterioritate reali, aut rationis, licet hanc rationis non neget in aliis perfectionibus, & Attributis Divinis. Ita D. Thom. 1. p. q. 33. art. 1. ad 3. & q. 42. art. 3. Alens. 1. q. 46. memb. 2. D. Bonav. in 1. dist. 20. q. ult. Richard. q. 3. Durand. dist. 9. q. 2. & dist. 12. q. 1. & dist. 20. quest. 2. Capreol. dist. 29. art. 1. conclus. 4. P. Molin. 1. p. q. 42. art. 3. & alii.

3. **Secunda sententia** negat prioritatem, & posterioritatem realem inter Personas Divinas, illam tamen admittit rationis, etiam inter reliquas perfectiones. Ita Hervæus in 1. dist. 12. q. 1. Argent. in 1. dist. 9. q. 1. art. 4. Torres. 1. p. q. 42. art. 3. & alii. Tertia sententia admittit quidem inter Personas Divinas producentes, & productas prioritatem, & posterioritatem realem originis; sed inter perfectiones absolutas admittit etiam prioritatem, & posterioritatem realem, quam appellat naturæ. Ita Scot. in 1. dist. 5. q. 2. §. Secunda difficultas, & dist. 7. §. contra istud, & in 2. dist. 1. q. 1. §. Quantum ad hoc, ubi fusi.

4. **Quarta sententia** admittit solam prioritatem, & posterioritatem realem originis inter Personas producentes, & productas; non tamen naturæ, neque inter ipsas Personas, neque inter reliquas perfectiones absolutas, inter quas solum admittit prioritatem, & posterioritatem virtuales naturalis exigentiæ, & conceptibilitatis quoad nos. Ita Henricus 2. p. sum. art. 54. q. 5. Aureol. in 1. dist. 1. art. 5. ad 4. Ocham dist. 9. q. 3. conclus. 6. Arimin. q. unica art. 2. conclus. 2. Gabr. q. 3. art. 2. proposit. 3. Marfil. q. 13. art. 2. conclus. 2. Palat. d. 1. Zume. 1. p. q. 42. art. 3. d. unica, proposit. 2. P. Soar. lib. 4. cap. 15. de Trinit. num. 7. P. Vasq. 1. p. d. 167. & 168. cap. 2. P. Ruiz d. 105. sect. 5. Caiet. 1. p. q. 42. a. 3. Bannez ibid. P. Tanner. d. 4. q. 1. dub. 8. n. 8. P. Arrub. d. 146. cap. 1. n. 2. & 3. P. Zuniga d. 17. dub. 4. conclus. 2. P. Preposit. 1. p. q. 42. P. Granad. 1. p. tr. 12. d. 4. n. 3. & alii, quos citat & sequitur P. Amicus d. 22. sect. 1. Harum omnium sententiarum fundamenta infra ponemus, & dissolvemus. Igitur.

5. **Dico 1.** Inter Personas Divinas necessitudo admittenda est ordo realis. In hoc conveniunt omnes Scholastici. Probatur primò, quia ordo est habitudo plurium ad unum primum, sive ad unum principium, aded ut non intelligatur pluralitas sine confusione, absque huiusmodi habitudine; sed in Deo dantur plures Personæ à parte rei sine ulla confusione, imò cum habitudine reali ad unum principium, quatenus una est realiter ab alia; ergo datur realis ordo inter Personas Divinas. Unde si aliqui Sancti Patres negant huiusmodi ordinem inter Personas Divinas, ut videre est apud P. Ruiz,

cit. sect. 2. intelligendi sunt de ordine dignitatis; perfectionis, aut durationis, de quo infra.

Probatur secundò, quia ordo realis est, quem natura ipsa prædefinit, & sola ratio non potest ad libitum invertire; sed inter Divinas Personas est similis ordo; nam quod Pater sit principium Filii, & uterque Spiritus sancti, non tamen è contra, non est ab aliqua extrinseca ratione præscriptum, aut invertibile, sed ab ipsa intrinseca rei naturæ prædefinitum, & immutabile; neque enim ulla ratio potest ad libitum mutare, quod ipsa natura Patris, Filii, & Spiritus sancti essentialiter exigat, nempe quod Pater sit à quo Filius, & uterque à quo Spiritus sanctus, & non è contra; ergo &c.

Dico 2. Inter Divinas Personas producentes, & productas datur prioritas, & posterioritas realis originis, quæ dici solet prioritas à quo. Ita Doctores cit. n. 4. Probatur primò autoritate Sanctorum Patrum D. Aug. de triplici habitu cap. 6. Tunc, ait, iustis manifestum erit, quomodo Pater non præcesserit Filium tempore, sed origine, nec Spiritum sanctum. Idem habet lib. quasi. veter. Testam. q. 122. Et D. Basil. lib. 1. contr. Eunom. ad finem: Nos autem, ait, secundum habitudinem causarum ad ea, quæ ex ipsis sunt, Patrem Filio præponi dicimus. Et Origen. hom. 2. in Joan. 1. Præcedit, inquit, Pater Verbum, non naturâ, sed causâ. Et D. Ephrem. tom. 3. Quod post Filium, inquit, Spiritum sanctum dicimus, id non temporis, sed Personæ est significativum. Et Richard. Victor. lib. 5. de Trinit. cap. 7. Quod non potest, inquit, esse prius temporaliter, potest esse prius causaliter. Idem habent D. Hilar. lib. 12. de Trinit. D. Athan. in Epist. ad Serapion. D. Chrysost. tom. 5. orat. 2. de Trinit. D. Epiphani. hares. 62. & alii apud P. Ruiz cit. sect. 4.

Probatur secundò ratione, quia ordo, ut communiter tenent Scholastici cum D. Thom. 2. 2. q. 26. art. 1. dicit in suo conceptu aliquam rationem prioris, & posterioris; sed inter Personas Divinas datur ordo realis originis, ut diximus; ergo inter illas datur prioritas, & posterioritas realis originis.

Probatur tertio, quia juxta naturalem originem Pater in Divinis est prima Persona, Filius secunda, & Spiritus sanctus tertia; sed ubi datur primum, secundum, & tertium, eadem ratio datur prius, & posterius; siquidem prius, & posterius essentialiter includitur in primo, & secundo, cum primum sit prius respectu secundi, & secundum sit prius respectu tertii, ergo &c.

Probatur quarto, quia prioritas, & posterioritas originis consistit in eo, quod duo non sint simul origine, id est, quod unum sit principium alterius, non verò è contra; sed Personæ Divinæ non ita sunt simul origine; siquidem Pater est principium Filii, non tamen è contra; Pater, & Filius sunt principium Spiritus sancti, non tamen è contra; neque enim Filius est produciens Patrem, aut se ipsum simul cum Patre; neque Spiritus sanctus est produciens Patrem, & Filium, aut se ipsum spirans cum utroque; ergo non habent simultatem, sed prioritatem, & posterioritatem originis.

Obijcies 1. Sancti Patres videntur omnem prioritatem absque exceptione rejicere; sic Concil. Nicæn. lib. 2. §. siquidem. Nihil, ait, in ea prius aliquando, sed semper, & eodem modo existentem individuum, & consubstantialem Trinitatem. Et D. Athan. in Symbol. Sancti Trinitate, ait, nihil prius, nec posterius. Et in quest. de Natur. Dei q. 15. In Sancta Trinitate,

Trinitate, nemo primus, & nemo postremus, sed simul Pater, simul Filius, simul Spiritus Sanctus. Et D. Nazian. orat. 37. de Spirit. Sanct. Nec enim, inquit, hoc magis, illud minus est Deus, nec hoc prius, illud posterius. Et D. Aug. lib. 3. contra Maximinum cap. 14. Non genitorem ab eo, inquit, quem genuit, sed genitum à genitore mitti oportebat. Verum hoc non est inaequalitas substantiae, sed ordo naturae; non quod alter prior esset altero, sed quod alter esset ex altero. Et D. Epiphanius. heres. 69. Simul Pater, ait, simul Filius; coexistit Filius ingenuit cum Deo, semper genitus ingenuit genitus, neque cogitatione, neque momento praeminetur Deus Filio. Et D. Ildor. lib. 2. Epist. 149. Trinitas, inquit, nec prius, nec post, nec primum, & secundum, & tertium admittit; ergo &c.

12. Respondeo Concil. & Sanctos Patres solum negasse in Divinis prioritatem, & posterioritatem dignitatis, & durationis, ut ex quorundam contextu satis constat; argumentabantur enim contra Arium, qui utramque prioritatem, & posterioritatem fingebat in Personis Divinis, ut supra diximus. Aut dic solum excludere prioritatem, & posterioritatem simpliciter, & absolute, quae recurrit cum prioritate, & posterioritate durationis, quam Deo nolebant concedere; non autem cum addito illam limitante ad solum prioritatem, & posterioritatem originis.

13. Obijcies 2. Talis prioritas, & posterioritas, aut efferatione Essentiae; aut ratione proprietatis, sive relationis: Non primum; siquidem Essentia, sive Natura est una, & eadem in omnibus Personis; idem autem non potest esse prius, & posterius se ipso: Non secundum, quia proprietates, sive relationes sunt simul naturae, & cognitione; inter illa autem, quae sunt simul non datur unum prius, & aliud posterius; ergo &c. Respondeo negando majorem quoad secundam partem; talis enim prioritas in Divinis datur ratione proprietatis, sive Personae; quatenus scilicet constitutum ex Natura, & Paternitate est principium Filii. Neque obstat, quod relationes sint simul naturae, & cognitione: tum quia hujusmodi similitudo non tollit ordinem originis; ergo neque prioritatem; tum, quia Relationes Divinae non sunt pure praedicamentales, ut supra diximus, sed perfectissimae substantiae, & productiones: Unde licet in creatis una relatio non praecedat aliam correlationem, sed positus fundamentis simul resultent; in Divinis tamen, cum praeter respectum ad terminum, in re ipsa constituent principium producentis, & terminum productum, & solum quoad secundum expressum relationis non constituent, sub illa ratione potest una esse prior, & alia posterior.

14. Obijcies 3. Ordo originis est ordo realis, & naturae; sed hic ordo in Deo non admittit prioritatem; siquidem prioritas realis naturae involvit dependentiam in eo, quod est posterius; in Divinis autem nulla admittitur dependentia, cum haec dicat imperfectionem, quatenus dicit defectibilitatem in re dependente; ergo &c.

15. Respondeo distinguendo majorem: ordo originis est ordo realis, & naturae; prout natura significat, tum necessitatem essendi, tum ordinem praecedendi ipsius rei naturae convenientem; concedo majorem: prout dicit independentiam unius potentis existere sine alio, & istius dependentiam; nego majorem: haec autem dependentia, sive posterioritas, & independentia, sive prioritas non datur in Divinis; cum enim prioritas naturae, qualis esset haec, prout à Philosopho explicatur, communiter significet

hanc independentiam unius potentis existere sine alio, & istius dependentiam, ut patet in causa, quae prout sic in actu primo dicitur prior naturae suo effectui; non ita una Persona est prior alia, sicque non datur inter illas haec prioritas naturae; est tamen una prior alia secundum naturam originis, quatenus una secundum naturam suae originis exigit praecedere alteri; in quo sensu aliqui vocant hunc ordinem Personarum prioritatem naturae; cum tamen in rigore talis non sit juxta explanationem Philosophi.

16. Scio alios aliter explicare prioritatem naturae, nempe praescindendo à ratione dependentiae, ita ut prioritas naturae sit illa, quae unum non inferitur ex alio subsistendi consequentia, maxime verò è contra, ut, est animal; ergo est homo: est homo; ergo est animal: in quibus ex animali non recte inferitur homo, maxime autem ex homine inferitur animal, sicque dicunt, animal esse prius naturae, quam hominem, & hanc prioritatem naturae dari in Divinis, quatenus ex hac *Est Deus*: non sequitur; ergo *est Pater*: maxime verò è contra. Quamvis tamen non repugnet in Divinis hujusmodi prioritas subsistendi consequentia, prout infra dicemus, non ideo datur inter Personas Divinas; siquidem inter illas datur mutua connexio, & determinata habitudo, ita ut recte inferatur: *Datur Pater*; ergo *datur Filius*; & è contra: similiter: *Datur Spiritor*; ergo *datur Spiritus Sanctus*; & è contra.

17. Obijcies 4. Prius, & posterius important excessum, & defectum; quod enim est prius excedit, quod est posterius, in eo, quod sit prius; & quod est posterius deficit ab eo, quod est prius, in eo, quod sit posterius; sed in Divinis non est admitendus ullus excessus, aut defectus; ergo neque prius, & posterius. Respondeo quidquid sit de aliis prioritatibus, aut posterioritatibus; prioritas quidem, & posterioritas originis nullum dicit excessum, aut defectum, ut patet ex dictis.

18. Difficultas 2. Qualiter, & inter quae praedicata datur in Divinis haec prioritas originis? Conclusio 1. Pater in Divinis non est prior origine formaliter ex eo, quod à nullo sit, sed ex eo, quod sit alterius productivus. Probatur, quia prioritas originis est positiva habitudo producentis ad productum; sicut posterioritas est positiva habitudo producti ad producentem; sed producentis non dicit illam habitudinem formaliter ex eo, quod non sit ab alio productus; siquidem posset non esse ab alio productus, & tamen non habere ullam prioritatem originis, quia posset non esse alterius productivus, ratione cujus esset prior origine; prioritati enim originis respondet posterioritas in eodem ordine; haec autem tunc non daretur, quia non daretur passiva productio, in qua illa consistit; ergo &c.

19. Conclusio 2. Haec prioritas originis non solum datur inter Personas Divinas producentes, & productas, sed etiam inter earum potentias productivitas, & producibilitatis, nec non inter ipsas formales origines activas, & passivas. Probatur, quia in omnibus his reperitur realis habitudo unius ad aliud spectans ad eundem ordinem originis; siquidem omnes istae rationes suppositi producentis, virtutis productivae, & formalis productionis complent unum, & eundem ordinem originis; consequenterque eundem ordinem prioritatis, & posterioritatis; ergo &c. Confirmatur, quia omnia haec sibi proportionate correspondent in ratione prioritatis, & posterioritatis; sicut enim
Eccc 3
suppo-

suppositum productivum præcedit terminum productibilem, ut principium quod; ita virtus productiva præcedit vim productibilem, ut ratio quæ, sive per quam; & origo activa passivam, ut ratio quæ; ergo &c.

20. Conclusio 3. Hæc prioritas, & posterioritas non datur inter relationes divinas, quatenus ad instar relationum prædicamentaliū concipiuntur resultare ex originibus. Ita *P. Amicus d. 22. n. 25.* Probatur, quia prout sic nullum exercent munus, nisi puri respectus; sed non est major ratio, cur una potius præcedat aliam in hoc munere, quàm e contra; siquidem idem munus, quod exercet una, exercet alia; ergo &c.

21. Conclusio 4. Non datur prioritas, & posterioritas realis originis, nisi inter realiter distincta. Probatur primò, quia prioritas, & posterioritas fundatur in distinctione; ergo ut prioritas, & posterioritas sint reales, debent supponere distinctionem realem extremorum; idem enim non potest esse prius, & posterius origine realiter. Secundò, quia ordo realis originis solum datur inter illa, quorum unum producit, & aliud producit; sed hæc necessariò distinguuntur realiter; siquidem idem non potest se ipsum realiter producere; alioqui jam esset, antequam produceretur; ergo &c.

22. Hinc colliges primò, neque Patrem esse priorem origine respectu generationis activæ; neque Patrem, & Filium, prout sunt unus spirator, respectu spirationis activæ; quia neque Pater generationem activam, neque spirator spirationem activam producit. Secundò, nullum absolutum, quatenus constituit Naturam Patris formaliter, & per se, esse origine prius Filio; siquidem nullum absolutum, prout constituit Naturam Patris distinguitur à Filio, aut est illius productivum; quod autem non distinguitur ab alio, neque est illius productivum, non potest formaliter, & per se esse prius illo prioritate originis.

23. Conclusio 5. Pater per generationem activam prius origine respicit Filium, quàm per spirationem activam Spiritum sanctum. Probatur, quia tam generatio, quàm spiratio passiva originantur à Patre; sed hæc essentialiter supponit illam; quando autem plures actiones sunt ab eodem principio, cum essentiali præsuppositione unius ad aliam, una est prior aliâ, & ipsum principium dicitur unam prius originare, quàm aliam; ergo cum generatio, & spiratio passiva originentur ab eadem Persona Patris cum prædicta præsuppositione, prior est generatio, quàm spiratio passiva; consequenterque Pater per illam activè prius origine respicit Filium, quàm per hanc respicit activè Spiritum sanctum; ac proinde prius dicitur generare, quàm spirare.

24. Difficultas 3. Utrum præter realem prioritatem, & posterioritatem, admittenda sit in Divinis alia prioritas, & posterioritas virtualis, & quoad nos? Dico 1. In Divinis admitti potest virtualis prioritas, & posterioritas exigentia naturalis, & objectivæ conceptibilitatis. Ita *P. Amicus cit. num. 29.* Probatur, quia licet in Deo sit una simplicissima perfectio, nullam admittens distinctionem realem, præterquam inter relationes oppositas; ob ejus tamen eminentiam, qua omnes perfectiones possibiles continet, naturaliter exigit, ut quoniam ab intellectu creato non potest unico actu rectè, & ordinatè concipi, prius debeat concipi secundum unam perfectionem, quàm secundum aliam. siquidem eodem ordine concipiendæ sunt quæ in

Deo sunt virtualiter distinctæ, quò in creatis concipiuntur, sive existunt quæ realiter distinguuntur; sed in creatis existunt aliquæ realiter distinctæ, quarum una præcedit aliam prioritate, sive ordine reali, quæ tamen in Deo virtualiter distinguuntur; ergo debet una prius concipi, quàm alia ordine, sive prioritate objectivæ conceptibilitatis, cum in Divinis concipiantur perfectiones per analogiam ad creatas.

Confirmatur, quia realis identificatio plurium perfectionum in eadem formalitate, non tollit uniuscujusque perfectionem intrinsecam; sic enim Relationes Divinæ identificantur cum Essentia, quin tamen amittant, imò conservant intrinsecam oppositionem, quam mutuò habent; ergo etiam non tollet naturalem exigentiam, quam eadem perfectiones habent, ut una concipiatur prior aliâ; siquidem cum conceptibilitas sit passio consequens entitatem, sicut tales perfectiones identificatæ retinent propriam entitatem, ita & propriam conceptibilitatem.

Hinc colliges, absoluta prius concipienda esse, quàm relativa; inter absoluta prius communiora, quàm minus communia, ut ratio substantiæ prius, quàm intellectivitas; hæc prior appetivitate; actus intellectus prius, quàm actus voluntatis; actus voluntatis, quàm actus externæ executionis; sicque de aliis perfectionibus, tam absolutis, quàm relativis, aut ad invicem comparatis, aut scilicet consideratis proportionaliter ad ea, quæ actu distinguuntur.

Dico 2. In Divinis admitti potest prioritas secundum subsistendi consequentiam, non realis, sed rationis. Probatur prima pars: quia hæc prioritas tunc datur, quando ab uno non convertitur subsistendi consequentiâ ad alterum, ut diximus num. 16. sed multæ sunt perfectiones in Deo, in quibus non convertitur subsistendi consequentiâ ad alias, ut patet in absolutis, à quibus non convertitur subsistendi consequentiâ ad relativas; neque enim sequitur: *Hæc Persona est Deus; ergo est Pater*: maxime verò e contra; ergo &c.

Probatur secunda pars, quia hæc prioritas eatenus est realis, quatenus prius separabile est ex natura rei à suo posteriore; sic enim animal est separabile, & potest ex natura rei existere sine homine, licet non sic possit homo existere sine animali; sed in Deo nullum prius prioritate subsistendi consequentiâ potest esse sine posteriore secundum eandem subsistendi consequentiam; siquidem absoluta, quæ prout sic sunt priora relativis, non possunt sine illis esse, neque existere; ergo talis prioritas in Deo est rationis, & non realis. Confirmatur, quia hæc prioritas coincidit cum ea, quæ datur inter universalis, & particularis, sive inter superiora, & inferiora; sed hæc in Deo non est realis, sed rationis; siquidem in Deo commune, & proprium, sive superius, & inferius non distinguuntur realiter, sed sola ratione; ergo &c.

Difficultas 4. Utrum ea, quæ in Divinis sunt priora in uno genere, possint esse in alio posteriora? Affirmativè. Ita *P. Amicus d. 22. scilicet 2. num. 39.* Probatur, quia in creatis, quæ in uno genere sunt priora, in alio sunt posteriora, ut patet in Materia, & Forma; in natura, & proprietatibus, in quibus Materia, & natura sunt priores formæ, & proprietatibus in genere causæ materialis, illis autem posteriores in genere causæ formalis: sic etiam agens est prius subiecto in genere efficientis eductivi, & posterius in genere subiecti

Subjecti substantiantis; & Finis est prior in genere causæ moventis, & posterior agente in ratione exequentis; ergo etiam in Divinis non repugnabit, quod Pater sit prior Filio in ratione principii originantis, & simul cum illo in ratione correlativi mutuo respicientis, imò & posterior in ratione objecti, & termini specificantis, ac terminantis, cum ad invicem prout sic supponantur.

30. Dices: Quod est prius origine est prius simpliciter; siquidem debet suo posteriori communicare esse simpliciter; quod autem communicat alteri esse simpliciter, debet esse ab illo omnino independens, & prius omni genere prioritatis, sicque simpliciter; sed quod ita est prius, nullo modo potest esse posterius illo, respectu cuius est prius; siquidem quod est prius simpliciter, supponitur sub omni ratione independens ab alio; ergo &c.

31. Respondeo distinguendo maiorem: est prius simpliciter; ita ut per prius simpliciter intelligatur prius in omni genere; nego maiorem: hoc enim non probat, sed supponit argumentum; cum tamen stare possit prioritas originis cum posterioritate in alio genere, ut probavimus: ita ut per prius simpliciter intelligatur potior, & principalior ratio prioritatis, quæ Deo convenire potest; concedo maiorem: nam inter omnes prioritates, quæ Deo possunt convenire, potissima est originis, sicque comparatione aliarum in Deo, est prioritas simpliciter; non tamen comparatione prioritatis durationis, quæ in Deo non datur, ut istam dicemus, & tamen principem habet locum, ut ait Philosophus.

32. Hinc colliges, hanc mutuam prioritatem in diverso genere admittendam esse, non solum inter Personas Divinas, secundum diversas rationes consideratas, sed etiam inter Attributa; inter actus Intellectus, & Voluntatis; inter ipsa objecta tales actus terminantia; & inter perfectiones absolutas, & respectivas ad invicem comparatas. Unde fit, quod non semper hæc mutua prioritas sit realis, sed aliquando realis ex una parte, virtualis, & rationis ex alia: aliquando virtualis, & rationis ex utraque juxta naturalem exigentiam extremorum, quæ mutuo comparantur ut priora, & posteriora secundum diversas formalitates.

SECTIO II.

De Prioritate Durationis.

33. **D**IFFICULTAS est: Utrum inter Personas divinas detur aliqua prioritas durationis, quæ dici solet prioritas in quo? Dico 1. Inter Personas Divinas non datur aliqua prioritas durationis realis, quæ dici solet prioritas in quo. Est de fide. Probatur primò ex Symbolo. D. Athan. ibi: *In hac Trinitate nihil prius, aut posterius, sed totæ tres Personæ coeternæ sibi sunt, &c.* Idem definiunt passim Concilia, docent Sancti Patres, explicant Scholastici, universa Dei profiteretur Ecclesia contra Arianos, qui Verbum non esse coeternum Patri, sed posterius tempore factum impiè asserabant, prout supra vidimus.

34. Probatur secundò, quia si Pater v.g. esset prior Filio duratione reali, aut esset, quia generatio esset libera: aut quia esset successiva, sicque non posset esse tota simul: aut quia Pater in aliqua prioritate reali esset impeditus ad producendum: Non primum, nam processiones divinæ sunt necessariae; siquidem omne ens divinum in se est

simpliciter necessarium: Non secundum, nam præterquam quod generatio sit instantanea, omnis successio à Deo exultat, ut ab ente omnino immutabili: Non tertium, quia sive impedimentum procederet ab externo agente (cum tamen nullum fuerit in æternitate,) sive ab interno, semper id denotat imperfectionem in Deo agente perfectissimo; ergo &c.

35. Obijciens 1. pro hæreticis: Personæ Divinæ productæ habent principium; sed principium non est simul cum suo principio; alioqui esset antequam principaretur; ergo inter Personas productas, & productas datur prioritas, & posterioritas durationis realis. Respondeo Personas productas habere principium originis, non autem durationis, sicque inter illas dari prioritatem, & posterioritatem originis realis, ut diximus, non autem durationis, quam negamus.

36. Obijciens 2. Illud, quod generatur, videtur extrahi de non esse ad esse, ac proinde incipere esse; sed quod incipit esse, non est æternum; ergo Filius, qui generatur, non est ab æterno cum Patre; consequenterque inter illos datur prioritas, & posterioritas durationis realis. Respondeo distinguendo maiorem: illud, quod generatur mutabiliter, & contingenter, ut fit in creatis, extrahitur de non esse ad esse; concedo maiorem: quod immutabiliter, & necessario generatur, ut fit in divinis; nego maiorem: sicut enim de essentia Patris est, quod actu generet, ita de essentia Filii est, quod actu generetur, sicque nulla est prioritas, in qua concipiatur non esse, licet in omni prioritate à Patre sit.

37. Obijciens 3. Corruptio contraria est generationi; sed corruptio inducit desitionem; desitio autem supponit inceptionem; quod verò incipit est posterius tempore, quàm illud, à quo incipit; ergo &c. Respondeo distinguendo maiorem: corruptio est contraria generationi, quæ est mutatio; concedo maiorem: generationi immutabili; nego maiorem: huic enim corruptio non est contraria sed impossibilis.

38. Obijciens 4. Quando Filius genitus est, aut erat, aut non erat: Si erat, cur ergo genitus est? qui enim est, generatione non indiget: si non erat, ergo aliquando non fuit; consequenterque inter Patrem, & Filium datur prioritas, & posterioritas durationis realis. Respondeo explicando sophisticam Arianorum interrogationem: Filius quidem non erat, quando genitus est, absque generationis influxu, ut objiciebant Ariani, Filium extitisse in aliqua duratione præcedente æternitatem; nulla enim duratio potuit æternitatem præcedere: Filius tamen erat, quatenus in quolibet tempore, & illius instanti, sicut in indivisibili æternitatis instanti simul Filius generabatur, & genitus erat.

39. Obijciens 5. Aut Filius semper gignitur, & sic nunquam terminum, & perfectionem assequetur: aut semper est genitus, & sic quo pacto ad terminum sine via pervenit? aut aliquando gignebatur, & aliquando fuit genitus, & sic non semper eodem modo se habuit, sed mutatus est; ac proinde inter illum, & Patrem fuit prioritas, & posterioritas durationis realis; ergo &c.

40. Huic argumento respondet Calvinus lib. 1. Instit. cap. 13. §. ult. Filium semel genitum fuisse, nec jam generari; dicentem, stultè fingi in Deo continuum actum generandi. Hoc tamen Calvini delirium repugnat D. Aug. Epist. 174. ad Pascen-
tium, qui sic ait: *Semper gignit Pater, & semper nascitur Filius.* Et rationem asserti optimam, quia

si Pater aliquando genuit, & postea destitit; ergo aliquando etiam coepit gignere, & antea non gignebat; ergo Filius non est aeternus. Igitur.

41. Respondeo Filium semper gigni, & tamen terminum, & perfectionem ultimam assequi: praeterfuisse semper genitum, & tamen ad terminum non pervenisse sine via, sed per viam, quae est generatio; siquidem in productionibus instantaneis, & indivisibilibus, simul est produci, & esse productum, ideoque quod semper producit, semper est productum, & semper assequitur terminum, & ultimam perfectionem; ac proinde via, & terminus non separantur duratione, nisi in productionibus successivis.

42. Obijcies 6. Aut Filius praefuit in Patre actu, aut potentia; aut nullo modo: Si actu, ergo fuit, antequam gigneretur: si potentia; ergo in Deo est potentia passiva: si nullo modo; ergo ex nihilo, factus est. Respondeo cum P. Bellarm. tom. 1. lib. 2. de Christo cap. 11. rem aliquam dupliciter esse in potentia: primò in potentia activa agentis, quo pacto sunt supposita, quae producantur; & sic praefuit suppositum Filii in potentia activa Patris, quod nullam in Deo ponit imperfectionem, quam non dicit potentia activa, sed passiva: secundò in potentia passiva materiae, quod convenit formae, & non supposito, neque enim suppositum, sed forma educitur de potentia materiae; & sic forma Filii, id est, Essentia ejus, quam D. Paul. ad Philipp. 2. vocat *formam Dei*, praefuit actu in Patre, non in potentia, quia est communis utrique. Unde cum dicitur: *si praefuit actu; ergo fuit, antequam gigneretur*: intelligendum est, non esse factam ipsam formam, sed communicatam, quod non est absurdum, imò necessarium, ut praexistere, quae communicanda erat; & quae sonant prioritatem intelligenda sunt de prioritate originis, non autem durationis; Pater enim semper actu genuit, & gignit Filium. Vide supra quae diximus d. 1. a. n. 54. ubi multa poterant ex illis hic apponi, non tamen apponuntur, ne eadem repetamus.

43. Dico 2. Inter Personas Divinas non datur prioritas durationis, etiam virtualis, & per rationem cum fundamento. Ita videntur sentire P. Valenz. 1. p. q. sua 16. punct. 4. P. Molin. 1. p. q. 42. art. 3. P. Amicus d. 22. n. 33. quatenus ibi nullam admittit in Divinis prioritatem in quo. Idem fortè sentiunt P. Soar. & P. Vafq. supra citati, qui de alio modo prioritatis intelligi possunt. Adverte tamen, me dixisse cum fundamento, quia occasione aliarum prioritatum, quas supra admisimus, saepe concipitur à nobis in Divinis unum prius alio existens; hoc tamen non est fundamentum prioritatis durationis virtualis, de qua loquimur, sed praecisionis; aliud enim est concipere unum sine alio praecisive, & aliud concipere unum prius existens, quam aliud concipiatur existere, in quo consistit prioritas durationis virtualis cum fundamento; constat enim non omne quod praescindit esse prius duratione in quo. Hoc posito.

44. Probatur primò cum aliquibus, quia Personae Divinae constituuntur Relationibus; sed relationes sunt simul naturae, existentiae, & cognitione; ergo una Persona non potest cum fundamento concipi prior alià duratione virtuali. Non placent, quia Personae Divinae constituuntur relationibus, non sub conceptu formali Relationis, sed subsistentiae; ergo licet sub conceptu formali Relationis sint simul, non ita sunt sub conceptu subsistentiae; consequenterque prout sic poterit una esse, & concipi prior alià duratione virtuali. Patet

in creatis, ubi pater, & filius, ut correlativa, sunt simul; & tamen in ratione personae pater est realiter prior filio; ergo etiam in Divinis, licet Pater, & Filius ut correlativa sint simul, Pater sumptus inadèquatur sub conceptu Personae, principii, & originantis, poterit concipi prior Filio sumpto sub conceptu Personae, termini, & originati. Idem dici poterit cum proportionem de Patre, & Filio respectu Spiritus Sancti.

Probatur secundò cum aliis, quia inter Personas Divinas, ut diximus, solum datur prioritas originis; nam si Personae divinae distinguerentur per impossibile absque origine, essent undequaque simul; sed prioritas originis non est prioritas durationis, & in quo, sed principii, & à quo; ergo absque fundamento admittitur prioritas durationis. Non placent, quia prioritas originis inter Personas Divinas est realis; ergo haec poterit esse fundamentum prioritatis durationis virtualis. Patet in creatis, ubi licet duo in eodem instanti coexistant, si unum ab alio producatur, datur sufficiens fundamentum, ut unum virtualiter dicatur, & concipiatur duratione prius alio. Igitur.

Probatur tertio, quia prioritas durationis est prioritas in quo; siquidem illud dicitur durare prius, aut realiter, aut virtualiter, quod in aliquo priori existit, aut concipitur existere, posteriore non existente; ita ut huiusmodi prioritas dicat existentiam actualem unius, aut realiter, si sit realis, aut virtualiter, si sit virtualis, & negationem existentiae alterius; sed in Divinis nulla est, aut concipi potest cum fundamento in re prioritas in quo; siquidem, cum existentia actualis sit de essentia cujusque entis Divini, siquae Personarum; in nullo autem priori possit res concipi sine sua essentia, alioqui jam non conciperetur talis res; in nullo priori potest una Persona Divina concipi ut non existens; consequenterque neque una prior alià duratione, seu prioritate in quo; ergo &c.

Oppones 1. Prioritas durationis virtualis consistit in eo, quod cum fundamento in re unum in aliquo signo exigit esse, & concipi prius alio, quod exisset, & concipitur pro sequenti signo; sed ita se habet Persona producentis respectu productae; siquidem in Persona producente prius est in suo esse ratio Personae, principii, & originis, quam Relationis, secundum quam est simul cum Persona producta, sicque prius exigit cognosci secundum illas formalitates, quam Persona producta; ergo inter illas potest concipi ratio durationis virtualis, Respondeo negando minorem, ad cuius probationem dicimus, in Persona producente prius esse rationem Personae, principii, & originis, quam sit simultas relationis, prioritate tamen originis, aut communitatis, aut naturalis exigentiae, non autem prioritate durationis ob assignatam rationem.

Oppones 2. Prioritas in Divinis concipitur per analogiam ad prioritatem in creatis, ita tamen, ut quae in creatis realiter, in Divinis solum sint virtualiter priora; sed in creatis datur prioritas durationis realis inter personam producentem, & productam; ergo in Divinis poterit dari virtualis, & rationis. Respondeo non omnia, quae in creatis reperiuntur realiter, posse in Divinis concipi virtualiter cum fundamento in re; alioqui possemus sic concipere in Deo compositionem virtuales, quia illam concipimus realem in creatis, unde similiter de duratione. Et ratio est, quia prioritas durationis, sicut & compositio virtualis, fundat

fundantur in aliqua imperfectiōe, qualis est potentialitas, quæ virtualiter importat negationem actualis existentiae; talis autem conceptio, cum non sit præcisiva, sed negativa, non est præter, sed contra perfectiōem entis Divini.

49. Oppones 3. In eodem instanti realiter indivisibili datur prioritas, & posterioritas durationis virtualis, ut datur inter intentionem finis, & electionem mediorum propter suppositionem unius ad aliam; ergo etiam in æternitate, licet indivisibili, dabitur prioritas durationis virtualis inter producentem, & productum ob similem suppositionem unius ad alium. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia de essentia entis creati non est actualis existentia, cum sit ens simpliciter potentialis, sicque potest cum fundamento in re concipi, ut non existens pro eo priori, in quo concipitur ut existens illud ens, à quo dependet: at verò in Divinis aliter se res habet, ut diximus.

50. Oppones 4. In divinis cum fundamento in re possumus concipere rationem universalitatis, futurationis, & discursus virtualis; ergo etiam rationem durationis virtualis. Respondeo negando antecedens ob eandem rationem, ut jam diximus in Logica tract. 2. d. 2. à n. 38. & tract. 4. d. 3. à n. 163. & tract. 5. d. 4. à n. 187.

51. Oppones 5. In Divinis præter prioritatem originis admittitur prioritas, quæ dicitur naturalis exigentiae: item & prioritas secundum subsistendi consequentiam; ergo etiam prioritas durationis virtualis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia prioritas naturalis exigentiae, ut supra diximus, est illa, quæ secundum ordinem rationis, unum exigit cognosci prius alio, aut quia est magis commune, aut quia est radix alterius, sic in creatis dicuntur priora universalia, quam particularia; & prior natura, quam proprietates, quin tamen se antecedant duratione, saltem reali; quod etiam concedimus in Divinis, in quibus Natura exigit prius cognosci, quam Relationes, & principium prius termino productio. Similiter prioritas secundum subsistendi consequentiam, ut etiam diximus, tunc datur, quando ab uno non convertitur consequentia ad alterum; sic in creatis animal dicitur, & est prius homine, quia non convertitur: Est animal; ergo est homo: licet valeat: Est homo; ergo est animal: quod etiam concedimus in Divinis, in quibus absoluta sunt priora relativis, & communia propriis, quia non convertitur: Est Deus; ergo est Pater: licet valeat: Est Pater; ergo est Deus: sicut non convertitur: Hac substantia est Persona; est relata; ergo est Pater: licet valeat: Est Pater: ergo est Persona: est relata: quæ prioritates, cum solum importent antecedentiam universalitatis, aut naturalis ordinis in cognoscendo, sine negatione actualis existentiae, bene possunt in Divinis admitti: at verò prioritas durationis virtualis, cum importet negationem existentiae actualis, quæ est de essentia cuiusque prædicati Divini, non potest sine imperfectiōe in Divinis admitti, quod tamen repugnat.

Tom. I.

SECTIO III.

De Comparatione Personarum quoad æqualitatem.

UPPONENDUM est primò, ea dici æqualia, quæ eandem habent quantitatem; ea verò similia, quæ habent eandem qualitatem, prout alibi diximus. Secundò triplicem dari quantitatem: prima dicitur quantitas molis, qualis datur in continuis, non tamen in Deo: Secunda dicitur quantitas numeri, qualis datur in discretis, & prout sic in Divinis datur inæqualitas numeri: Tertia dicitur quantitas perfectiōis, qualis datur in omnibus rebus habentibus entitatem; siquidem perfectum, prout alibi diximus, recurrit cum ente, in quo sensu sit:

Difficultas 1. Utrum omnes Personæ Divinae sint omnino æquales realiter, & à parte rei? Est de fide sententia affirmativa. Ita D. Thom. 1. p. q. 42. art. 2. P. Soav. lib. 4. de Trinit. cap. 15. n. 4. P. Molin. 1. p. q. 42. art. 1. d. 1. P. Valsq. 1. p. q. 42. d. 1. P. Tanner. d. 4. q. 1. dub. 8. n. 1. P. Arrub. d. 145. cap. 1. n. 1. P. Prapost. 1. p. q. 42. art. 1. P. Ruiz d. 103. sect. 2. n. 1. & alii. Probatur primò autoritate Concil. Later. 2. cap. Firmiter de Sum. Trinit. ubi de Patre, Filio, & Spiritu Sancto dicitur: Coæquales, & coomnipotentes, & coeterni. Et D. Athan. in Symbol. Sed totæ tres Personæ coeternæ sibi sunt, & coæquales. Et ibidem de Filio: Æqualis Patri secundum Divinitatem. Et ad Philipp. 3. Non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Et Concil. Tolet. 6. in profess. fidei. In hac Trinitate, inquit, tanta est unitas substantiæ, ut pluralitate careat, & æqualitatem teneat. Nec minor in singulis, quam in omnibus; nec major in omnibus, quam in singulis Personis manet. Et Ecclesia in Prasat. Trinit. Et in Majestate adoretur æqualitas. Et Joan. 5. Quæcumq; Pater facit, hæc & Filius similiter facit. Ubi de æqualitate potentiae.

Probatur secundò autoritate Sanctorum Patrum. D. Aug. lib. 3. contr. Maximin. cap. 7. Patri ergo Deo, inquit, Filius verus æqualis est. Et cap. 15. Deus ergo, ait, cur non æqualem genuit Filium, cui nec anni necessarij fuerunt, nec Omnipotentia defuit. Et D. Fulgent. de fide ad Petrum cap. 1. Nemo alium, inquit, aut præcedit æternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potestate: quia nec Filio, nec Spiritu Sancto, quantum ad Naturæ Divina unitatem pertinet, aut anterior, aut major Pater est. Et D. Greg. Nyssen. Epist. contr. Apollinar. Una, inquit, & similis Patri, & Filio, & Spiritus Sancti efficacitas, una virtus, una potestas. Idem habent D. Chrysost. in Psal. 107. D. Cyril. lib. 1. The-saur. cap. 9. & alii apud R. Ruiz cit.

Probatur tertio ratione, quia æqualia dicuntur per negationem majoris, & minoris; ut ex Philosopho 10. Met. text. 15. 16. & 17. probat D. Thom. 1. p. q. 42. art. 1. sed in Personis Divinis non est majus, & minus: tum quia ita habemus in Symbolo cit. tum quia quælibet Persona Divina includit Naturam Divinam, quæ majus esse non potest, cum includat omnem perfectiōem simpliciter simplicem; ergo &c. Confirmatur ex D. Aug. lib. 6. de Trinit. cap. 8. In his, inquit, quæ non mole magna sunt, hoc est majus esse, quod est melius esse; sed in Personis Divinis non est melius esse; ergo neque majus esse; ergo omnes sunt æquales.

Ffff

Probatur

56. Probatur quartò, quia in hominibus, ceterisque animantibus inæqualitas filiorum provenit ex imperfectione principii generantis, & rerum generabilium, & corruptibilium, quæ non possunt à principio totam perfectionem habere, sed debent ad illam successivè tendere; sed talis imperfectio non potuit esse in principio generante Verbum, neque spirante Spiritum Sanctum; neque utraque Persona producta indiget successivo perfectionis incremento; ergo tam Filius, quam Spiritus Sanctus fuit Patri æqualis ab æterno. Confirmatur ex D. Hilar. lib. de Synodis. Tolle, inquit, corporum infirmitates, tolle conceptus initium, tolle dolores, & omnem humanam necessitatem: omnis filius secundum naturalem nativitatem æqualitas Patris est, quia est similitudo nature; sed omnibus illis caret Deus; ergo Filium sibi æqualem generat Pater.

57. Obijcies 1. pro Arianis: Joan. 14. de se ipso dicit Christus Dominus: *Pater major me est.* Et 1. Cor. 11. *Caput Christi Deus.* Et 1. Cor. 15. *Tunc & ipse subjectus erit ei.* Et Joan. 20. *Vado ad Patrem meum, & Patrem vestrum.* Et ad Philipp. 2. *Exinanivit semet ipsum formam servi accipiens: quæ omnia inæqualitatem videntur significare;* ergo &c. Respondeo prædicta loca intelligenda esse de Christo Domino secundum quod homo est, ut communiter intelligunt Sancti Patres: si tamen aliqui ea intelligunt de Christo Domino secundum quod Deus est, majoritas in Patre non sumitur pro inæqualitate reali, sed pro prioritate originis. Sic D. Nazianz. orat. 36. *Nam, inquit, quod ratione humanitatis Pater Filio major intelligendus sit, verè quidem dici potest, sed non perinde honorificè.* Quid enim mirum, Deum homine majorem esse? Et D. Athan. orat. 2. *contr. Arian.* *Pater, inquit, major me est, non quidem magnitudine, aut ætate, sed quia ex illo ortum habeat.* Idem habent D. Cyril. lib. 2. *Theaur. cap. 3.* D. Epiph. *hæres. 69.* D. Damascen. lib. 1. *Fidei cap. 9.* D. Hilar. lib. 9. *de Trinit.* & alii.

58. Obijcies 2. Joan. 5. *Non potest Filius à se ipso facere quidquam.* Et cap. 8. *A me ipso facio nihil.* Et infra: *Ego ex Deo processi, & veni, nec enim à me ipso veni.* Et Joan. 16. de Spiritu Sancto loquens: *Non enim loquitur à semet ipso, &c.* cum tamen Pater omnia à se faciat, habeat, & loquatur; ergo &c. Respondeo ex locis citatis solum probari, quidquid Filius habet, sive in essendo, sive in operando (idemque de Spiritu Sancto respectu Patris, & Filii) habere à Patre communicatum, Patrem verò à se; hoc autem solum ostendit diversum modum habendi, non tamen tollit æqualitatem, cum in omnibus sint æqualiter omnes perfectiones. Ita D. Aug. lib. 3. *contr. Maximin.* cap. 14. *Ubi autem qui dedit, inquit, gignendo dedit: & qui accepit, nascendo accepit: non inopi subventum est, sed ipsa copia generata est. Nec potest qui accepit, ei, qui dedit, esse inæqualis, quia & hoc accepit, ut esset æqualis.*

59. Obijcies 3. Joan. 14. *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.* Et Joan. 3. *Pater diligit Filium, & omnia dedit in manu ejus.* Et Joan. 5. *Sicut Pater habet vitam in semet ipso; sic dedit & Filio vitam habere in semet ipso.* Et Joan. 6. *Ego vivo propter Patrem.* Et Joan. 10. *Pater quod dedit mihi majus omnibus est.* Et Joan. 13. *Omnia dedit ei Pater in manibus.* Et Joan. 17. *Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis.* Et Matth. 11. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.* Et Matth. 28. *Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra.* Et Joan. 16. de Spiritu Sancto. *De meo accipiet.* Cum tamen Filius non possit Patri neque mandatum, neque vitam, neque alia

dare; ergo &c. Respondeo mandatum, sicut & alia à Patre data intelligi de Filio secundum quod homo est: Quod si intelligatur de Filio secundum quod Deus est, solum intelligi Filium procedere à Patre, qui quatenus ei communicat Naturam, & omnia, absolute quodammodo dat, & mandat; neque enim mandatum prout sic dicit imperium, & subjectionem, sicut neque acceptio dicit indigentiam, sed communicationem, originem, & processionem.

Obijcies 4. ex D. Chrysost. ad Hebr. 1. & D. Aug. lib. 6. *de Trinit. cap. 16.* ubi dicitur, licet Filius sit æqualis Patri, Patrem tamen non esse æqualem Filio; ergo &c. Respondeo D. Chrysost. & D. Aug. eo loquendi modo solum innuere diversum modum habendi æqualitatem in Patre, & in Filio; siquidem cum Pater non supponat Filium, Filius verò supponat Patrem, dicitur Filius quasi per accessum æquari Patri, non tamen Pater æquari Filio, cum tamen absolute sint æquales, quod est evidens; siquidem loquendo de æqualitate absolute nominis significata, implicat unum esse alteri æquale, & non è contra, cum æqualitas dicat carentiam excessus in utroque extremo.

Obijcies 5. Ubi est ordo primi, secundi, & tertii, non est æqualitas; sed in Divinis Personis datur hic ordo, ut patet tum ex supra dictis: tum ex D. Aug. lib. 3. *contr. Maximin.* cap. 14. ubi hoc sensu docet, esse inter Divinas Personas ordinem naturæ: tum etiam ex communi modo loquendi, sic enim nominamus Personas, primam, secundam, & tertiam; ergo &c. Respondeo hunc ordinem naturæ nihil aliud esse, quam ordinem originis, prout supra diximus, secundum quem tantummodò dantur in Divinis Personis, prima, secunda, & tertia, quæ tamen denominationes nihil repugnant æqualitati, sicut non repugnat prioritas, & posterioritas originis, ut diximus.

Obijcies 6. Æquale prout definitur ab Euclid. Est illud, quod in terminis, neque excedit, neque exceditur; sed Personæ Divinæ non habent terminos, quibus claudantur, cum sint infinitæ; quod autem est infinitum non habet terminum, secundum quem possit commensurari, dicique æquale, aut inæquale; ergo &c. Respondeo cum D. Bonar. Alex. Albert. Richard. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 103. *de Trinit. sect. 2. n. 11.* ad æqualitatem, ubi est summa identitas magnitudinis, quæ est quantitas virtutis, sive perfectionis, non esse necessariis terminos: neque ad æqualitatem perfectissimam, quæ consistit in omnimoda unitate magnitudinis spiritualis, requiri commensurabilitatem, licet requiratur ad æqualitatem extremorum habentium magnitudines numero, aut specie distinctas.

Additur, Personas Divinas, non obstante Immenfitate, esse suo modo commensurabiles, quatenus omnium objectorum collectio quodammodo mensurat Scientiam, Volitionem, & Potentiam Divinam; sicque tres Personæ Divinæ habent eandem mensuram collectionis omnium objectorum, quæ omnes tres sciunt, volunt, & possunt: similiter earum Immenfitas quodammodo mensuratur omni spatio possibili; sicut etiam Aternitas omni tempore, seu duratione possibili.

Obijcies 7. Quæ differunt specie, sunt inæqualis perfectionis; sed Personæ Divinæ sunt specie diversæ; ergo & perfectionis inæqualis. Respondeo primò data majori, negando minorem: neque enim Personæ Divinæ sunt specie, sed quasi primò diversæ, ut sunt differentie indivisibiles, quæ

quæ tamen sunt æqualis perfectionis, sicque idem dicendum de Personis Divinis. Resp. 2. negando maiorem: duo enim conceptus humani terminati ad duas differentias individuantes Petri, & Pauli, sunt specie diversi; similiter tres uniones hypostatice trium Humanitatum ad tres Divinas Personas, sunt specie diversæ; & tamen tam hæ uniones, quam illi conceptus sunt æqualis perfectionis.

65. Instabis: Essentia, ut communiter dicitur, variantur sicut numeri; ergo si sunt specie diversæ, non possunt esse æqualis perfectionis, sed una debet aliam excedere, sicut unus numerus excedit alium. Respondeo antecedens esse verum de speciebus subalternis, non autem disparatis. Illo tamen dato, solum habere locum in creatis, non autem in Divinis, ob rationem factam.

66. Obijcies 8. Generare dicit dignitatem; sed hæc est in solo Patre, non autem in Filio; neque in Spiritu Sancto; ergo non sunt æquales Patri. Respondeo distinguendo maiorem: dicit dignitatem diversam secundum relativum; concedo maiorem: inæqualem; nego maiorem: tanta enim dignitas est in Patre generare, quam in Filio generari, (idemque de Spiritu Sancto cum proportionem); siquidem secundum absolutum, sive rationem formalem principii generativi, eadem dignitas est in Patre, & in Filio; & secundum conditionem relativam, non minor perfectio est proprietas Filii, quam Patris, cum utraque sit perfectissima substantia necessario, & essentialiter identificata eidem Naturæ, & Deitati.

67. Obijcies 9. Licet omnes Personæ Divinæ includant eandem Naturam, & prout sic sint æquales; proprietates tamen, quas etiam includunt, sunt inæquales; atqui si æqualibus inæqualia addas, quæ inde resultant, sunt inæqualia; ergo tales sunt Personæ Divinæ. Respondeo negando maiorem quoad secundam partem, si loquamur de proprietatibus realiter. An autem dici possint virtualiter, & quoad nos inæquales? Dicemus infra.

68. Difficultas 2. Utrum æqualitas conveniat Personis Divinis ratione solius Essentia, non autem proprietatum Personalium? Affirmativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 42. art. 4. Magist. in 1. dist. 31. cap. 1. & dist. 20. cap. ult. Alex. 1. p. q. 46. memb. 1. ad 2. 3. & 4. Albert. 1. p. q. 47. memb. 3. ad 3. Henricus 2. p. sum. art. 62. q. 3. ad 2. P. Soar. lib. 4. de Trinit. cap. 15. §. ult. P. Valent. 1. p. q. sua 16. punct. 1. ad 4. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 103. sect. 6. n. 8. P. Molin. 1. p. q. 42. art. 1. d. 2. §. Ad quintum, & alii. Probatur primò ex D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 6. Quia Filius, inquit, non ad Filium relativè dicitur, sed ad Patrem, non secundum hoc, quod ad Patrem dicitur, æqualis est Filius Patri, restat ut secundum id æqualis sit, quod ad se dicitur. Quidquid autem ad se dicitur, secundum substantiam dicitur. Restat ergo ut secundum substantiam sit æqualis. Idem habet lib. 6. de Trinit. cap. 4. lib. 3. contr. Maximin. cap. 18. & D. Athan. serm. de Sanctiss. Deipara. D. Cyril. lib. 1. Thesaur. cap. 9. & lib. 2. cap. 3.

69. Probatur secundò ratione, quia æqualitas, non secundum quid, sed simpliciter, & absolute considerata, fundatur in magnitudine totaliter, & simpliciter sumpta; sic enim qui duo corpora simpliciter dicit æqualia, totam unius quantitatem cum tota alterius quantitate comparat; alioqui si partem unius cum tota alterius quantitate, aut cum variis illius partibus compararet, aut inæqualem, aut pro libito æqualem diceret; sed totalis, &

Tom. 1.

integra magnitudo perfectionis Personarum Divinarum, est unica tantum Essentia; ergo unica Essentia est totum fundamentum æqualitatis in Personis Divinis, quatenus in illam ut in unam totalem, ac plenam magnitudinem perfectionis coalescunt.

70. Dices 1. Personæ Divinæ sunt quantitates, sive magnitudines perfectionis realiter distinctæ secundum suas peculiare rationes talis Personæ; siquidem ratio talis Personæ, nempe Paternitas, est entitas realis, & realis perfectio divina; ergo Personæ Divinæ prout sic possunt esse æquales realiter; & non solum ratione Essentia. Respondeo distinguendo antecedens: sunt quantitates, sive magnitudines perfectionis realiter distinctæ, improprie, & secundum quid; concedo antecedens: proprie, & simpliciter; nego antecedens: sic enim solum sunt magnitudines ratione essentia. Unde licet Paternitas, ut talis, sit perfectio realis, in unam tamen, & eandem coalescit cum Filiatione, & Spiritatione passiva, ratione cuius ipsæ Personæ sunt simpliciter æquales.

71. Dices 2. Ubi est quantitas, sive magnitudo perfectionis, & nullus est excessus, aut inæqualitas, necessariò consequitur æqualitas; sed Personalitates relativæ sunt magnitudines perfectionis, & in illis nullus est excessus, aut inæqualitas, ut patet ex Symbol. D. Athan. ibi: *In hac Trinitate nihil majus, aut minus, sed totæ tres Personæ coeternæ sibi sunt, & coequales*; ergo &c. Respondeo maiorem esse veram ubi quantitas, sive magnitudo est totalis, & integra; non autem si sit partialis, & non integra; tunc enim ad plurimum consequitur æqualitas tantum secundum quid, non autem simpliciter.

72. Instabis: Personæ Divinæ conveniunt realiter in communi perfectione Personalitatis, & relationis, & pro sic sunt unum in quantitate perfectionis relativæ, & notionalis; ergo secundum illam sunt æquales. Respondeo illam convenientiam, & unitatem in quantitate perfectionis relativæ, non esse totalem, & integram totius quantitatis, sicque non sufficere ad æqualitatem simpliciter dictam, licet sufficiat ad æqualitatem secundum quid.

73. Difficultas 3. Utrum Personæ Divinæ dici possint inæquales virtualiter, & quoad nos? Affirmativè. Probatur, quia proprietates Personales, ut supra diximus, addunt supra Naturam Divinam perfectionem intensivam, saltem secundum quid, licet non simpliciter; sed proprietates sunt saltem quoad nos virtualiter inæquales; siquidem actio ex suo conceptu est nobilior passione; ex se enim nobilior est agere, quam pati; producere, quam produci; in Divinis autem productio activa concipitur à nobis ad instar actionis, passiva verò ad instar passionis; ergo Personæ Divinæ possunt dici quoad nos inæquales ex illo principio: *Si inæqualia æqualibus addas, quæ inde resultant, sunt inæqualia*.

74. Confirmatur primò, quia inter Attributa absoluta, licet sint perfectiones simpliciter simplices, datur inæqualitas virtualis quoad nos, ut alibi diximus; ergo à fortiori inter prædicata relativa, quæ non sunt perfectiones simpliciter simplices, sed solum secundum quid, ut supra diximus; minus enim repugnat comparatio inæqualitatis inter perfectiones secundum quid, quam inter perfectiones simpliciter. Secundò, quia proprietas Patris, & Filii sequitur immediate Intellectum, una ut producat, & improducta, altera ut producta, & terminus; & proprietas Spiritus Sancti sequitur

Ffff 2

immedi-

immediatè voluntatem, ut terminus productus; sed Intellectus, & voluntas sunt quo ad nos inæqualis perfectionis; ergo sic etiam quoad nos erunt inæqualis perfectionis eorum termini producti.

75. Obijcies 1. Aut Personæ Divinæ haberent hanc inæqualitatem virtutem ratione Naturæ: aut ratione proprietatum: Non primum; quia Natura est una, & eadem indivisibilis in omnibus, & singulis Personis: Non secundum, tum quia proprietates non addunt supra perfectionem Naturæ perfectionem aliquam intensivam, secundum quam possint dici inæquales; siquidem in Natura eminentiori modo præcontinentur: tum etiam, quia proprietates secundum se non sunt inæquales, utpotè quæ sunt æquè perfectissimæ subsistentiæ necessarij, & immediatè identificatæ Naturæ Divinæ; ergo &c.

76. Respondeo negando minorem quoad secundam partem; talis enim inæqualitas provenit ab ipsis proprietatibus, quæ inter se comparatæ concipiuntur quoad nos ut inæquales cum fundamento in re. Undè ad probationem dicimus: Primò, proprietates Personales non addere quidem supra Naturam perfectionem intensivam simpliciter, addere tamen intensivam secundum quid. Neque obstat, quod in Natura modo eminentiori præcontineantur; neque enim præcontinentur formaliter, ut supra diximus, quo sensu esse formaliter subsistentem est perfectio Naturæ Divinæ. Secundò, proprietates secundum se spectatas esse quoad nos inæquales, ut patet ex supra dictis. Neque obstat, quod omnes sint perfectissimæ subsistentiæ necessarij identificatæ Naturæ Divinæ; hoc enim solum probat esse realiter, & simpliciter æquales, non tamen virtualiter, & quoad nos, prout sequuntur, tanquam termini immediati, gradus perfectionis quoad nos inæquales, ut diximus.

77. Obijcies 2. Si Personæ Divinæ ex inæqualitate proprietatum possent dici aliqua ratione inæquales, tales dicerentur realiter; hoc autem est contra fidem, ut patet ex supra dictis; ergo &c. Probatur Major, quia si Attributa Divina, quæ virtualiter, & quoad nos dicuntur inæqualia, distinguenter realiter, essent realiter inæqualia; sed proprietates relativæ distinguuntur realiter; ergo si aliqua ratione possunt dici inæquales, tales dicentur realiter; consequenterque Personæ Divinæ dicentur realiter inæquales.

78. Resp. negando majorem; ut enim proprietates, & ex illis Personæ divine, essent realiter inæquales, debebant non solum inter se, sed etiam à Naturâ realiter distinguui; cum autem sint eadem realitas cum Natura, quælibet ex ipsâ Natura habet æqualem perfectionem, ut diximus. Ad probationem negamus consequentiam; diversa ratio est, quia Attributa Divina, si realiter distinguenter, id haberent ex limitatione essendi, cum essent res absolutæ, quo posito, non illis repugnaret realis inæqualitas: at verò proprietates relativæ distinguuntur propter oppositionem, quæ non inducit imperfectionem. Adde, bene posse res realiter distinctas esse realiter æquales, tum quantitate molis, tum perfectionis, ut supra, & alibi diximus.

79. Obijcies 3. Concilia, & Sancti Patres, ut supra vidimus n. 53. & 54. absolutè docent, omnes tres Divinas Personas esse inter se coæternas, & coæquales, præsertim D. Athan. in Symbol. *Tota tres Personæ, inquit, coæternæ sibi sunt, & coæquales: ubi notandum est verbum illud Tota, ex quo videtur colligi, esse coæquales non solum quoad Naturam, sed etiam quoad proprietates, sicque etiam*

quoad nos. Respondeo Concilia, Sanctos Patres & D. Athan. in Symbol. intelligendos esse de æqualitate reali, & à parte rei, non autem virtuali, & quoad nos, de qua tantum hic loquimur.

Obijcies 4. Personæ Divinæ non possunt dici priores, & posteriores prioritate durationis, etiam virtuali, & quoad nos; ergo neque sic poterunt dici inæquales. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia ut illas concipimus priores, & posteriores prioritate durationis virtuali, & quoad nos, nullum habemus fundamentum in re, imò illud habemus in contrarium, ut patet ex supra dictis n. 46. at verò ut illas concipimus inæquales habemus fundamentum, ex quo nullum sequitur inconveniens, necque ulla agitur imperfectio in ipsis Personis.

Utrum autem hæc Personarum æqualitas sit formaliter relatio aliqua realis, an rationis? Jam supra resolvimus d. 4. à n. 69. esse relationem rationis, sicque quæ ibi sunt dicta, non sunt hic iterum repetenda.

SECTIO IV.

De Circuminsessione Personarum Divinarum.

DIFFICULTAS sit: Quid sit Circuminsessio: & an Divinis Personis conveniat? Dico 1. Circuminsessio communiter à Theologis definitur cum D. Dionys. de Divin. nomin. cap. 2. *Personarum aliarum in aliis omnino conjuncta, & nulla cum parte confusa mansio, & sedes.* Undè cum à se sit sessio, ex eo, quod sit aliarum Personarum in aliis sessio, dicta est Circuminsessio: quam D. Damascen. lib. 1. fidei cap. 19. sic etiam explicat: *Inimicentia, inquit, & stabilitas hypostases invicem est: nam ipsæ, inseparatæ, & inabscedentes sunt ab invicem, inconfusam habentes invicem circutionem: non quod commisceantur, aut confundantur, sed quod invicem inhabitentur.* Undè:

Dico 2. Hæc Personarum Circuminsessio convenit, & datur in Personis Divinis. Est de fide. Probatur primò autoritate Sacre Scripturæ. Joan. 1. *In principio erat Verbum: id est in Patre Filius: ut exponunt D. Athan. D. Cyril. D. Greg. Nyssen. D. Nazian. Origen. D. Aug. D. Clem. Alex. & D. Prosper.* Et Joan. 10. *Operibus credite, ut cognoscatis, & credatis, quia Pater in me est, & ego in Patre.* Et Joan. 14. *Qui videt me, videt & Patrem.* Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Et Joan. 1. *Unigenitus, qui est in sinu Patris.* Et Joan. 17. *Ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te.* Et Coloss. 2. *In quo inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter.* Et 1. Cor. 2. *Que sunt hominibus, nemo novit, nisi Spiritus hominibus, qui in ipso est: ita quæ sunt Dei, nemo novit, nisi Spiritus Dei.* Ubi D. Athan. Epist. ad Serapionem, suppleendum putavit: *Nisi Spiritus Dei, qui in ipso est: comparat enim cum verbis Joan. 14. Ego in Patre, & Pater in me est.*

Probatur secundò autoritate Sanctorum Patrum. D. Fulg. lib. de fide ad Petrum cap. 1. *Spiritus, inquit, Unus in duobus, & uterque in idipsum. Pater in Filio, Filius in Patre, uterque in Spiritu Sancto.* Et D. Ansel. in Monolog. cap. 57. *Incundum est, inquit, intueri in Patre, & Filio, & utroque Spiritu, quomodo sint in se invicem tanta æqualitate, ut nullus eorum excedat.* Et D. Athan. Epist. ad Serapionem, quæ incipit *Litteræ.* Ubique, inquit, Pater dicitur,

dicitur, una est cum eo & ipsius Verbum, & in Filio Spiritus. Si autem Filius nominatur, in Filio est Pater, nec Spiritus est extra Verbum. Idem habent idem D. Athan. lib. 5. de unit. substant. Trinit. D. Hilar. lib. 9. de Trinit. D. Amb. in 2. Cor. 5. D. Hieron. in Isai. 45. D. Cyril. lib. 13. Theaur. cap. 1. 2. & 4. D. Damascen. lib. 1. fidei cap. 10. & alii.

85. In hac Divinarum Personarum Circuminfessione errant: Primò Ariani dicentes, Filium esse in Patre, sicut omnes creaturæ sunt in Deo, juxta illud Act. 17. In ipso vivimus, movemur, & sumus. Quomodo enim, dicebant, aliter Filius majorem se ipso Patrem capere poterit? Aut quomodo Filius minor majorem Patrem replere poterit? Hoc Ariatorum argumentum alludit ad alium aliorum errorē, dicentium, Filium intrare in Patrem, & ut vas in vase infundere. Hos suppresso nomine refert Philastrius in 2. Catalog. hæreson. & eos vocat D. Aug. lib. de hæresib. cap. 58. *Merangimonitas*, id est, Transvasantes, quatenus dicebant, Filium ut vas minus intrare in vas majus.

86. Primum Ariatorum errorem refert, & refutat D. Cyril. lib. 3. de Theaur. cap. 1. ubi notat discrimen inter modum effendi creaturarum in Deo, & modum, quo Filius est in Patre. Nos, inquit, gratia, & participatione in Deo vivimus, & movemur, & sumus: Filius verò secundum Naturam, quasi à fonte semper vivo ex substantia Patris emanans. Et infra: Non ergo, inquit, ut nos in Deo vivit, & est, sed naturaliter ipse vita est, & in Patre naturaliter est, unum cum ipso secundum identitatem Essentie.

87. Hinc colliges diversitatem, quā Deus dicitur esse in creaturis, & quā una Persona Divina est in aliā. Primò, quia Deus in creaturis, sive per Essentiam, sive per Potentiam, sive per præsentiam est contingenter, quatenus creaturæ contingenter sunt: at verò una Persona est in aliā per identitatem ejusdem individue Naturæ. Secundò, Deus in creaturis est per potentiam illas producendo transeunt, & sine necessitate: at verò una Persona est in aliā per potentiam immanentem, & vitā mutuā, ac necessariā. Tertiò, Deus est in creaturis per præsentiam, cui inadæquatè, & contingenter correspondet præsentia creata: at verò una Persona est in aliā per eandem, & adæquatam Immenstatem.

88. Secundum errorem notat, & rejicit D. Athan. orat. 4. contra Arianos: Nec enim, inquit, ut illi arbitrantur, vicissim in se transfusantur, dum ait: Ego in Patre, & Pater in me est: quasi vasa inania alter in alterum refusus. Et refutant etiam alii Patres, dum asserunt, & admovent, mutuam immanentiam Personarum non esse transfusionem, aut refusionem, ut docet D. Hilar. lib. 7. de Trinit. Filius, inquit, in Patre non per transfusionem, refusionemque, mutuam, sed per viventis Naturæ perfectam naturitatem. Adhuc tamen cum Catholicis:

89. Argues 1. Aristoteles lib. 4. Phys. cap. 3. text. 23. sequentes tantum enumerat modos dicendi, aliquid esse in alio, nempe, ut totum in partibus: ut species in genere: ut genus in specie: ut forma, sive essentialis, sive accidentalis in subiecto: ut effectus in efficiente: ut in fine: ut in loco: sed nullus modus istorum potest convenire Patri, ut sit in Filio, neque Filio, ut sit in Patre; ergo &c. Respondeo primò negando consequentiam; licet enim Personæ Divinæ non sint in se invicem per Circuminfessionem aliquo ex prædictis modis, nullum est inconveniens; siquidem præter illos modos sunt alii innumeri secundum usum authorum, quibus res creatæ dicuntur esse in aliquo. Imò

ipse Philosophus eodem lib. 4. Phys. cap. 12. text. 14. 15. & 18. notat alios modos, quibus temporaria dicuntur esse in tempore, & numerabilia in numero. Accedit, Philosophum, cum Mysterium Trinitatis non agnovit, etiam ignorasse speciosissimum modum, quo Personæ Divinæ sunt in se invicem Circuminfessione.

Respondeo secundò negando minorem; modus enim quo Personæ sunt in Essentia, Essentia in Personis, & una Persona in aliā, habet analogiam aliquam cum aliquibus ex assignatis modis: Primò, quia præsentia secundum Immenstatem, quæ est Ubi Divinum, quo una Persona est in aliā, similis est existentia rei in loco, sive in spatio, quod replet. Secundò, modus, quo Essentia est in Personis, & ratione illius una Persona est in aliā, similis est modo, quo natura est in supposito, qui modus reducit ad illum, quo genus est in specie, aut quo species est in genere; siquidem Personæ quodammodo specie differunt, aut ad modum, quo forma substantialis dicitur esse in subiecto substantiali; & quilibet modus existit quasi forma in sua realitate; est enim Relatio, sive Personalitas Divina quasi modus afficiens Naturam divinam, prout supra diximus.

Argues 2. Quod exivit ab aliquo, non manet in eo; sed Filius ab æterno exivit à Patre, juxta illud Michæ 5. Egressus ejus ab initio à diebus æternitatis. Ecclesiast. 24. Ego ex ore Altissimi prodixi. Joan. 13. Quia à Deo exivit, & ad Deum vadit. Et cap. 16. Credidistis, quia ego ab eo exivi. Exivi à Patre, &c. ergo Filius non manet in Patre. Respondeo majorem esse veram de illo, qui exivit ab aliquo per motum localem, aut actionem transeuntem; non autem de illo, qui exivit per productionem immanentem, & intrinsecam ex ipsa substantia producentis, ut exivit Filius à Patre, quod in locis citatis significat verbum exire juxta D. Nazian. Basil. Cyril. Hilar. Ambr. Hieron. Aug. & alios.

Argues 3. Si una Persona est in aliā, aut est ratione Essentie: aut relationis: aut utriusque: Non primum, quia ratione Essentie sunt unum, & idem; quatenus autem sunt unum, non est una, & altera Persona, sicque non potest una esse in altera: & quatenus sunt idem, non potest etiam una esse in altera, quia ex Philosopho 4. Physicor. cap. 3. idem non potest esse in se ipso: Non secundum, quia prout sic opponuntur; oppositum autem, quia ratione opponitur, non potest existere in opposito; Non tertium ob rationes assignatas; ergo &c. Respondeo negando minorem; una enim Persona est in aliā ratione Essentie, & relationis, & utriusque, ut infra dicemus num. 105.

Argues 4. Si Pater est in Filio, cum Pater, & Filius sint idem Deus, Deus erit in Deo; sed hoc est falsum; siquidem idem nequit esse in se ipso, ut proximè diximus ex Philosopho; ergo &c. Respondeo licet falsæ sint hæc: Deus est in eodem Deo: Deus genuit eundem Deum: aut se ipsum Deum: ut patet ex supra dictis d. 5. sect. 3. hanc tamen esse veram: Deus est in Deo: sicut veræ sunt istæ: Deus est de Deo: Deus genuit Deum: nam sicut in his supponitur pro Persona Patris, & Filii, ita in illa supponitur pro una Persona ex parte subiecti, & pro altera ex parte prædicati, sicque non est idem in se ipso, sed una Persona in altera per Circuminfessionem.

Argues 5. Si Pater est in Filio, & Filius in Patre, sequitur, Patrem esse in Patre, & Filium in Filio; nam sicut quicquid prædicatur de aliquo subiecto,

subiecto, prædicatur de omni, de quo prædicatur tale subiectum, ita etiam quidquid est in aliquo, necesse est, ut in eodem sit omne, quod in eo est; ergo si Filius est in Patre, & Pater in Filio, omne, quod est in Filio erit in Patre, & omne, quod est in Patre erit in Filio; sed Pater est in Filio, & Filius est in Patre; ergo Pater erit in Patre, & Filius in Filio. Respondeo si aliquid est in aliquo, in eodem quidem esse omne, quod in eo est, supposita tamen distinctione reali; defectu cuius conditionis, neque Pater est in Patre, neque Filius in Filio.

95. Argues 6. Ex hac circulari inexistencia sequeretur, quamlibet Personam esse aliam; consequenterque Patrem esse Filium, & natum de Patre; quia cui convenit filiatio, convenit natiuitas, & generatio passiva; sequela autem non est admittenda; ergo &c. Probatur sequela, quia ille est Filius, in quo est Filiatio; sed in Patre est Filiatio; siquidem in Patre est Filius; Filius autem non est, nisi ubi est Filiatio; ergo in Patre est Filiatio; consequenterque Pater est Filius. Respondeo negando sequelam, ad cuius probationem dicimus, non esse Filium Personam illam, in qua est Filiatio per immanentiam, & præsentiam inseparabilis Immenstatis, ut est in Patre; sed Personam illam, esse Filium, in qua est Filiatio tanquam proprietates constitutens, & realiter identificata cum Persona, ut est in solo Filio.

96. Argues 7. Quæ conveniunt Essentiæ Divinæ ut distinctæ à Personis, non dicuntur de Personis; nam Essentiæ Divinæ ut distinctæ à Personis conveniunt esse unam numero, communem tribus Personis, & de earum essentia; Pater tamen non est unus numero in ratione Personæ, neque communis tribus Personis, neque de earum essentia; sed esse in Patre, aut Filio, aut Spiritu Sancto, convenit Essentiæ Divinæ ut distinctæ à Personis; ergo non dicitur de Personis; consequenterque non poterit verificari, quod Pater sit in Filio, & Spiritu Sancto, &c. contra. Respondeo licet esse in Patre, aut in Filio eo modo, quo Essentia divina est in illis, non conveniat Personis, neque de illis dicitur; ex eo tamen, quod Essentia sit in Patre, & Filio realiter identificata cum illis, provenire tanquam à radice, quod Pater sit in Filio tanquam subsistens in subsistente realiter distincto, vicissimque Filius in Patre.

97. Argues 8. Si singulæ Personæ forent mutuo in singulis, sequeretur, omnia divina fore maximam confusione permixta; siquidem eorum singula, quæ uni Personæ insunt, inessent similiter aliis, & omnia inessent omnibus; sed hoc non est dicendum; alioqui in Divinis non esset summa distinctio, & discretio Personarum, & Personalium Proprietatum, sed illa confusio Anaxagoræ ponentis omnia in omnibus; ergo &c. Respondeo negando sequelam; licet enim in una Persona sint aliæ duæ cum omnibus, & singulis, quæ sunt in eisdem Personis, nulla sequitur confusio; siquidem realis earum distinctio reservat unicuique Personæ quidquid illius est proprium, nè identificetur cum alia Persona. Ideo Sancti Patres docentes, unam Personam esse in alia, monent id esse absque confusione Personarum, id est, absque identitate reali, ut docet D. Athan in Symbol. *Unum Deum in Trinitate, inquit, & Trinitatem in unitate veneremur. Neque confundentes Personas, neque substantiam separantes.*

98. Argues 9. Si unitas Essentiæ esset ratio sufficiens, ut Pater esset in Filio, sequeretur non alio

modo esse in illo, quam quo in illo, & in Patre est ipsa Essentia; siquidem quod inest alicui per alterum, non ei inest aliter, quam secundum modum illius, ratione cuius inest, ita ut si hoc inest per se, & intrinsicè, etiam illud, quod per illud inest, per se, & intrinsicè inest; sequela autem est falsa; siquidem Essentia est in Patre, & Filio essentialiter, & realiter identificata cum illis; Pater autem neque est de essentia Filii, nec cum illo realiter identificatur; ergo &c.

Respondeo negando sequelam, & eius probationem, utpotè quæ universaliter non est vera; quod enim inest alicui per alterum, ferè semper ei inest aliter, quam secundum modum illius. Pater primò, quia *crefcere, sentire*, & *progredi* inest homini per animam rationalem, & tamen non ei inest secundum modum, quo homini inest anima, sed aliter. Secundò, quia *disgregativum visus* convenit homini per albedinem; & tamen homini convenit per accidens; albedini verò per se. Undè illud ad plurimum solum est verum, quando prædicatum inest alicui subiecto, ratione alterius prædicati essentialis; tunc enim quod per se inest prædicato, per se etiam inest illius subiecto.

Argues 10. Quando dicitur, Patrem esse in Filio, & Filium in Patre, aut significatur eadem habitudo, seu modus essendi unius in alio; aut diversus: Non primum: tùm quia cum Filius sit in Patre ut in principio, etiam Pater esset in Filio, ut in principio, quod est falsum: tùm etiam, quia plerique Sancti Patres satis indicant, non eodem modo Filium esse in Patre, quo Pater est in Filio, præsertim D. Hilar. lib. 3. de Trinit. ibi: *Pater in Filio, quia ex eo Filius: Filius in Patre, quia non aliundè quod Filius*: Non secundum; alioqui non esset propriè Circuminfessio; siquidem ex Philosopho 4. *Phys. cap. 3.* genus dicitur esse in specie, & species in genere; & tamen illa non dicitur Circuminfessio; ergo &c.

Respondeo primò negando minorem quoad primam partem, significatur enim eadem habitudo, & modus communis omnibus Personis, quo invicem sunt alia in aliis; siquidem modus, quo quælibet Persona est in alia, est ratio Essentiæ, & Immenstatis præsentia, supposita distinctione reali; Essentia autem, & Immenstas præsentia, est eadem communis omnibus Personis. Ita D. Bonavent. in 1. dist. 19. p. 1. *quæst. 4. art. 1. ad 5. Scot. ibid. q. 2. §. Contra istud. Henricus, Marfil. & P. Soar. lib. 4. de Trinit. cap. 16. num. 12. apud P. Ruz infra citandum.* Non placent, licet enim idem sit modus Circuminfessionis in omnibus Personis, quatenus una consideratur esse in alia præcisè ratione ejusdem Essentiæ, aut Immenstatis omnibus communis: cum tamen una Persona sit etiam in alia tanquam terminus productus in suo principio: aut tanquam principium vitæ in eo, cui vitam præbet, & hic modus sit diversus, diversus modus, & habitudo significatur, cum dicitur, Patrem esse in Filio, & Filium esse in Patre. Undè:

Respondeo secundò cum D. hom. in 1. dist. 19. q. 3. art. 2. *Albert. Carthus. in 1. dist. 19. q. 2. quos cit. & sequitur P. Ruz d. 107. de Trinit. sect. 8. n. 15.* negando minorem quoad secundam partem; neque enim est idem modus, quo Pater est in Filio, & Filius est in Patre, sed diversus, ut patet ex dictis, & ex D. Hilar. loco cit. Neque obstat Circuminfessionis diversitas modi, dummodo reciproca inexistencia sit realis, qualis non est inexistencia generis in specie, neque speciei in genere, ideoque

ideoque non dicitur Circumfessio. Additur, quod Circumfessionis nomen denotat, esse personas, quæ in se invicem veluti sedent permanentes, atque morantur.

103. Argues 11. Licet Filius dicatur esse apud Patrem juxta illud: Joan. 1. *Et Verbum erat apud Deum*: non inde sequitur Patrem esse apud Filium, aut apud Spiritum Sanctum, neque Filium apud Spiritum Sanctum; ergo etiam licet Filius sit in Patre, non inde sequetur, Patrem esse in Filio, neque Filium in Spiritu Sancto, aut è contra. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia præpositio *apud* denotat subsistentiam, conjunctionem, & auctoritatem principii, quam habet Pater respectu Filii, ideoque Filius dicitur esse apud Patrem, non tamen è contra: at verò præpositio *in* magis universaliter denotat præsentiam, & conjunctionem inseparabilem, quæ quasi per differentias contrahitur ad conjunctionem principii cum termino producto, & termini producti cum suo principio, ideoque & Filius in Patre, & Pater in Filio; & Pater & Filius in Spiritu Sancto, & Spiritus Sanctus in utroque est.

SECTIO V.

Utrum qualibet Persona secundum se totam sit in tota alia Persona?

104. **P**RÆSENS quæstio duas complectitur partes: Prima, an totus Pater sit in Filio, ita ut non solum Essentia, sed etiam relatio seu proprietates Paternitatis sit in Filio, & Spiritu Sancto, & è contra. Secunda, an Pater totus sit in toto Filio, ita ut non solum sit in Essentia Filii, sed etiam in relatione, seu proprietate Filiationis, & Spirationalis passivæ, & è contra. Hoc posito.

105. Dico 1. Totus Pater, non solum secundum Essentiam, sed etiam secundum proprietatem, sive relationem est in Filio, & Spiritu Sancto, & è contra. Ita Doctores infra citandi n. 109. Probatur auctoritate Sanctior. Patrum D. Cyril. lib. 1. *The-saur. cap. 6. 7. & 8.* ubi docet, *hypostasim Filii esse in hypostasi Patris, sicut Solus splendor est in luce.* Et lib. 3. cap. 1. *Filius, ait, in Patre, & Pater in Filio est, sicut character, sicut imago, sicut splendor, ac similitudo Patris; hæc autem voces omnes pertinent ad relativam proprietatem constitutivam Filii.* Et D. Damascen. lib. 1. *fidei cap. 10. Tres hypostases in se invicem astruit, & immanentiam in se invicem hypostasison; hypostasis autem primariò, per se, & magis explicitè importat relativam proprietatem, quam Essentiam; sicque non sola Essentia, sed tota Persona cum sua proprietate relativa est in alia Persona.* Et D. Hilar. lib. 6. *de Trinit. Patrem alloquens: Cognovi te, inquit, in Deo Deum, non ex permutatione confusum, sed ex virtute Naturæ: dum quod tu Deus es, in eo, qui ex te est, inesses. Non ut idem tu esses, & inesses: sed inesse te in eo, qui ex te esset, perfectæ nativitatæ veritas edoceret.* Ubi notandum est illud: *Non ut idem, ex quo significatur, inesse Patrem in Filio etiam secundum id, in quo ab eo distinguitur.* Idem habent D. Amb. lib. 3. *de Spirit. Sanct. cap. 1. D. Fulgent. ad q. 3. Ferrandi. D. Ansel. in Monolog. cap. 57.*

106. Dico 2. Totus Pater est in toto Filio, & in toto Spiritu Sancto, & è contra. Ita Doctores infra citandi

n. 109. Probatur primò auctoritate Sanctior. Patrum D. Dionys. *de Divin. Nomin. cap. 2. docuit, divinas cælestias, lumina tota in totis esse.* D. Greg. Nyssen. *orat. de Deitar. Filii. Totus Pater, ait, in toto Filio est, & totus Filius in toto Patre.* Et D. Basil. *Epist. 43. Totus Filius, inquit, in Patre manet, & totum vicissim in se ipso Patrem habet.* Et D. Athan. *orat. 4. contr. Arian. Est Pater in Filio, inquit, eo quod quidquid est Filius, id universim sit proprium substantiæ Patris.* Et D. Cyril. lib. 3. *The-saur. cap. 1. dicit: Quia omnia Patris Filii sunt, conversim quoque: verè dicit: Ego in Patre, & Pater in me est.* Et D. Aug. lib. 6. *de Trinit. cap. 10. In summa Trinitate, inquit, tantum est una, quantum tres simul sunt; nec plus aliquid sunt duæ, quam una, & in se infinita sunt. Ita & singula sunt in singulis, omnia in singulis, & singula in omnibus, & omnia in omnibus, & unum omnia.*

Probatur secundò ratione, quia Christus Dominus Joan. 14. sic ait: *Qui videt me, videt & Patrem meum*; sed, qui videt Filium, non videret Patrem, si solum videret Essentiam communem; opus enim esset videre insuper Personam Filii, & in ea Personam Patris; ergo non sola Essentia, sed etiam Personalitas Patris cernitur, & existit in tota Persona Filii.

Probatur tertio, quia unaquæque Persona sigillatim sumpta tantæ perfectionis, & magnitudinis est, ut non sint aliquid majus, aut perfectius tres Personæ simul sumptæ, quam una sigillatim ut ex D. Aug. proximè cit. diximus; sed hoc verificari non potest, nisi quia unaquæque Persona continet in se ipsa omnes perfectiones, etiam relativas aliarum Personarum, ut indicat idem D. August. ergo &c.

Dubium majus est: Utrum non solum Essentia, sed etiam Relatio personalis uniuscujusque Personæ sit primò, & per se in tota alia Persona? Affirmativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 42. art. 5. *Scor. in 1. dist. 19. q. 2. Aureol. ibid. p. 1. a. 1. & 2. Carthus. ibid. q. 1. Capreol. ibid. q. 1. Deza. ibid. q. unica. Caiet. 1. p. q. 42. art. 5. Torres. ibid. D. Bonav. p. 1. art. unico. Ocham. Gabr. in 1. dist. 19. q. 2. art. 3. Ferrar. 4. contr. gent. cap. 9. Marfil. in 1. q. 22. art. 2. P. Soar. lib. 4. de Trinit. cap. 16. n. 8. P. Vasq. 1. p. d. 169. cap. 2. P. Motin. 1. p. q. 42. art. 5. & alii, quos citat, & sequitur P. Ruiz. d. 107. sect. 4. n. 8. & 9. Probatur primò ex locis Sacrae Paginæ supra adductis n. 83. quæ simpliciter docent, Filium esse in Patre, & Patrem in Filio; sed hoc plenius, & perfectius verificatur, si totus Pater per se primò ratione sui totius sit in toto Filio, & è contra; ergo &c.*

Probatur secundò ex Sanctis Patribus supra citatis n. 84. 105. & 106. qui asserunt, totum Patrem esse in Filio; sed non ita totus esset in Filio, si solum ratione Essentiæ communis esset per se primò in Filio; per accidens autem, & ex consequenti ratione proprietatis personalis, siquidem jam tunc maneret extra Filium secundum relationem Paternitatis, ita ut hæc non esset in Filio, nisi sola denominatione proveniente ab Essentia, quod tamen est contra Patres locis citatis; ergo &c.

Confirmatur primò, quia hypostasis magis principaliter, & formaliter dicit proprietatem relativam, quam Essentiam; sed Sancti Patres, ut diximus, docent, hypostasim esse in hypostasi; ergo docent hypostasim, etiam secundum relativum, esse in hypostasi principaliter, & formaliter. Secundò, quia formalitas, quæ reduplicatur, ut ratio, propter quam aliquid convenit, non se habet ad illud per accidens, & secundariò; sed Sancti Patres

Patres supra citati reduplicant proprietates relativas, dum dicunt, unam Personam esse in alia; siquidem dicunt, Filium esse in Patre, sicut *characterem, splendorem, & imaginem*; & Spiritum Sanctum esse in Patre, sicut *Spiritum oris*; hæc autem dictiones non tam ponuntur ad explicandam similitudinem, quam ad denotandam reduplicationem formalitatis, secundum quam una Persona postulat esse in alia; ergo &c.

112. Probatur tertio, quia unam Personam esse in alia, non est formalitas pure absoluta, & essentialis, ut patet ex terminis; ergo per se, ac quidditative continet aliquid relativum, & notionale; consequenterque per se, & quidditative convenit Personis, etiam secundum proprietatem relativam. Confirmatur, quia licet Essentia dicatur esse in Persona, & relatio dicatur esse in Persona sine reali distinctione extremorum; talis modus existendi in alio, non est realis; sicut realis non est modus, quo species dicitur esse in genere, & genus in specie; sed immanentia, secundum quam Pater est in Filio, & Filius in Patre, est realis, & ut talis traditur à Patribus, & Scholasticis; unus autem non est realiter in alio, nisi realiter sit unus, & alius; ergo cum Pater, & Filius sint unus, & alius realiter distincti secundum proprietates relativas, secundum illas per se sunt unus in alio.

113. Probatur quarto, quia hæc immanentia unius in alio, formaliter est intima præsentia supposito- rum indissolubiliter conjunctorum ratione consubstantialitatis, & Immenfitatis; sed ipsa Paternitas est intimè præsens, non tantum Essentia, sed etiam Filiationi, & Spirationali passivæ, & indissolubiliter conjuncta cum illis ratione consubstantialitatis; ergo etiam Paternitas est per se primò in Filio, & Spiritu Sancto.

114. Oppositum tenent Henricus 2. p. sum. a. 53. q. 10. Durand. in 1. dist. 19. q. 3. Richard. in 1. dist. 19. art. 2. q. 3. ad 1. & 3. pro quibus: Argues 1. Si Paternitas esset in Filio, & Filiatio esset in Patre, Pater esset Filius, & Filius esset Pater; sed hoc non est dicendum; ergo &c. Respondeo negando majorem, ut negavimus supra n. 95. aliud enim est esse Patrem, & aliud esse in Patre; sicut aliud est esse Deum in creaturis, & aliud esse creaturam: ut enim Pater esset Filius, & Filius esset Pater, debebat Paternitas esse in Filio, & Filiatio in Patre per identitatem Personæ, ita ut talibus Personalitatibus constituerentur, quod tamen est falsum, ut diximus loco citato; solum enim vicissim sunt in Personis per identitatem Naturæ, & intimam Circuminfessionem.

115. Argues 2. Si una Persona esset per se primò in alia etiam secundum proprietates relativas, jam hæc mutuo communicarentur; sed hoc est falsum, ut patet ex supra dictis, solum enim absoluta sunt communia; ergo &c. Resp. negando majorem: in Divinis enim ea solum communicantur, quæ identificantur: at verò proprietates relativæ sunt mutuo in Personis, non per identitatem in illis, sed per intimam cohabitationem, & inexistentiam in eisdem.

116. Argues 3. Si Pater esset in Filio etiam secundum proprietatem relativam, Pater non solum Naturam, sed etiam Paternitatem dedisset Filio; sed hoc est contra Concil. Florent. sapius cit. dicens, Patrem omnia dedisse Filio præter esse Patrem; ergo &c. Respondeo negando majorem: non enim est idem, Patrem esse in Filio per Circuminfessionem, atque ei dare Paternitatem; siquidem Paternitas prout sic non est in Filio, ut

ejus proprietates, sed ut proprietas Patris.

Argues 4. Proprietas est ratio distinguendi; ergo non potest esse ratio essendi in alia; consequenterque una Persona non est in alia secundum Proprietatem. Respondeo rationem distinguendi non posse esse rationem essendi in alia per identitatem; posse tamen per intimam cohabitationem, & inexistentiam.

Argues 5. Si una Persona esset in alia etiam secundum proprietatem, sequeretur, proprietatem Patris, & Spiritus Sancti esse cum Verbo in Christo Domino; consequenterque non solum subsistentiam Verbi, sed etiam Patris, & Spiritus Sancti, terminare naturam humanam; sequela autem est falsa; ergo &c. Respondeo proprietates Patris, & Spiritus Sancti esse quidem cum Verbo in Christo Domino, non tamen ut subsistentias Verbi, sed Patris, & Spiritus Sancti. Unde licet ibi sint per Circuminfessionem, non tamen reddere subsistentiam, & terminatam naturam humanam; sicut non reddunt subsistentiam ipsum Verbum.

Argues 6. Si Personæ Divinæ essent mutuo una in alia, fundarent relationem mutua præsentia, darenturque aliæ relationes in Divinis præter quatuor assignatas; sed hoc non est dicendum; ergo &c. Respondeo Personas Divinas non fundare relationes reales mutua præsentia distinctas: tum quia fundamentum est idem in omnibus, nempe eadem Immenfitas: tum etiam, quia proprietates relativæ ob sui infinitatem, sicut non fundant relationes reales similitudinis, æqualitatis, aut diversitatis distinctas, ita neque relationes præsentia, sed se ipsis intimè sibi mutuo quoad omnia respondent.

Argues 7. Illud, in quo est aliud, ut contentum in continente, debet excedere, aut esse plus aliquid, quam illud, quod est in ipso; sic enim Pater ratione totius Patris excedit, & est plus aliquid, quam Filius, prout existit in Patre ratione solius Essentia; & è contra; sed non ita Pater excederet Filium, neque Filius Patrem, prout unus est in alio, si ita essent ad invicem secundum Essentiam, & proprietates relativas, ut consideranti patebit; ergo &c. Resp. majorem non esse universaliter veram; nam *ubi* corporeū neque excedit, neque exceditur à corpore locato: neque *spatium* excedit, aut exceditur à corpore, quod illud occupat: & totum est in partibus, & partes in toto, ut ait Philosophus 4. *Phys. cap. 3. text. 23.* & tamen partes simul sumptæ non excedunt, neque exceduntur à toto. Unde si in creatis necessarium non est, ut illud verificetur, multò minus in Divinis Personis, quarum modus in se invicem immanendi altior est, & nullum habens exemplum in rebus creatis.

Argues 8. Si aliquid secundum se totum primò, & per se est in alio, etiam æquè primò est in illo alio quælibet ejus pars; ergo si Pater secundum se totum æquè primò est in Filio, quælibet pars ipsius Patris æquè primò erit in Filio; consequenterque æquè primò erit in Filio Paternitas, ac Deitas Patris; sed hoc non est dicendum: alioqui sicut Filius dicitur Deus propter Deitatem, quæ est in eo, ita etiam diceretur Pater propter Paternitatem, quæ in illo est æquè primò, ac Deitas; ergo &c. Respondeo Paternitatem æquè primò, ac Essentiam esse in Filio, sed non eodem modo: Paternitas enim est in Filio non tanquam quid essentialiter eum constituens, ut constituit Deitas, sed ut suppositivitas constituens principium immanenter productivum, & intimè, ac indissolubiliter conjunctum,

conjunctum, & præfens Filio, qualis est Pater, ideoq; licet Filius sit Deus propter Deitatem, quam in se habet, non sequitur esse Patrem propter Paternitatem.

122. Argues 9. Esse ad aliquid, & esse in aliquo sunt habitudines diversæ; sed habitudo Patris ad Filium secundum relationem est ad aliquid, nempe ad Filium; ergo secundum eandem non est habitudo in aliquo, nempe in Filio; consequenterque Pater non est in Filio secundum Paternitatem. Respondeo argumentum solum probare, relationem non esse ipsam rationem formalem, in qua formaliter, & expressè consistit immanentia unius Personæ in alia: non tamen quod cum ipsis relationibus prout constituunt Personas realiter distinctas in eadem essentia, non sit per se conjuncta, & implicite inclusa habitudo existendi in se invicem.

123. Argues 10. Quod non est commune duabus Personis, non potest esse ratio, propter quam una sit in alia; sed Paternitas, & Filiatio non sunt communes Patri, & Filio, imò per illas distinguuntur realiter; ergo non possunt esse rationes, propter quas Pater sit in Filio, & Filius in Patre. Respondeo negando antecedens: imò completa, & adæquata ratio, propter quam una Persona sit in alia, debet æquè primò constare, tam ex illa formalitate, quæ communis est utrique Personæ, quam ex illis formalitatibus, quibus ab invicem realiter distinguuntur, ut patet ex rationibus adductis.

SECTIO VI.

De Missione Divinarum Personarum.

124. **A**DVERTENDUM est, sicut Deus habet quædam prædicata in tempore, quæ ei competunt in ordine ad creaturas, prout unus est essentialiter, & sunt communia toti Trinitati, dicunturque essentialia, ut esse Creatorem, Conservatorem, & Dominum rerum omnium: ita habere quædam alia prædicata in ordine ad creaturas, quæ etiam ei competunt in tempore, prout est distinctus personaliter, suntque propria Personarum, & dicuntur notionalia ad extra, ut esse Missum, Incarnatum, Manifestatum, &c. de quibus in præfenti agendum nobis est. Sit igitur:

125. Difficultas 1. Quid sit Missio? Missio ex suo generali conceptu propriè accepta prout colligitur ex D. Thom. 1. p. q. 43. art. 1. & Scholasticis communiter definitur potest: Processio unius ab alio ad aliquem terminum, seu ad aliquod munus, consilio, & autoritate mittentis peragendum. Hinc colliges primò, Missionem importare duplicem respectum, unum missi ad mittentem, & alterum missi ad terminum, ad quem mittitur. Secundò, missum ex vi talis missionis incipere esse in termino, ad quem mittitur, aut simpliciter, ut sagitta v.g. missa à sagittario incipit esse in loco, in quo non erat: aut novo aliquo modo, ut Verbum Divinum, quod cum ubique esset in creaturis, novo titulo, & modo incepit esse in Humanitate Christi Domini. Hoc posito.

126. Facile intelligi potest, quid sit Missio Personæ Divinæ: Est processio unius Personæ ab alia, à qua virtutem, seu auctoritatem habet ad aliquod munus in creaturis specialiter peragendum. Sive ut ait P. Sear. lib. 12. de Trinit. cap. 1. n. 6. cum D. Thom. 1. p. 2. m. 1.

q. 43. art. 1. Durand. in 1. dist. 15. Caiet. Ferrar. in 4. contr. gent. cap. 23. Est processio unius Personæ ab alia cum habitudine, seu connotatione effectus temporalis.

Difficultas 2. Utrum, & quomodo Personis Divinis competat Missio? Dico 1. Missio, tam activa respectu Personæ mittentis, quam passiva respectu Personæ missæ, convenit Personis Divinis. Est de fide, adeò ut nemo hæcenus Hæreticorum illam simpliciter negare sit ausus, licet eà abutantur ad Divinarum Personarum inæqualitatem arguendam. Ita Magist. in 1. dist. 15. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 1. P. Sear. lib. 12. de Trinit. cap. 1. P. Molin. 1. p. q. 43. art. 1. P. Tanner. q. 4. d. 4. dub. 9. n. 1. P. Ruiz. d. 108. de Trinit. sect. 1. n. 1. P. Amicus d. 28. n. 1. P. Præposit. 1. p. q. 43. art. 1. dub. 1. n. 2. P. Arrub. d. 147. cap. unico n. 1. P. Arriaga d. 55. n. 1. & alii. Probatur primò auctoritate Sacræ Scripturæ. Matth. 10. Qui me recipit, recipit eum, qui me misit. Luc. 20. Mittam Filium meum dilectum. Joan. 3. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, &c. Et cap. 4. Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me. Et cap. 6. Ut credatis in eum, quem misit ille. Et infra: Sicut misit me vivens Pater. Et cap. 7. Est verus, qui misit me. Et infra: Ab ipso sum, qui misit me. Idem habet cap. 8. 10. 11. & 12. Et ad Rom. 8. Deus Filium suum mittens. Et ad Galat. 4. Misit Deus Filium suum, & alibi.

Probatur secundò specialiter de Spiritu Sancto. 127. Joan. 14. ibi: Quem mittet Pater in nomine meo. Et cap. 15. Quem ego mittam vobis à Patre. Et cap. 16. Si autem abiero mittam eum ad vos. Et ad Galat. 4. Misit Deus Spiritum Filii sui. Et 1. Petr. 1. Spiritu Sancto missio de celo. Et Psal. 103. Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ, & alibi; ergo &c. Probatur tertio ratione, quia Personis Divinis convenit definitio Missionis; ergo & ipsa Missio.

Dico 2. Non solum dona creata, quæ Filio, & Spiritui Sancto appropriantur, sed etiam ipsæ Personæ Filii, & Spiritus Sancti sunt, & dicuntur missæ. Probatur primò, quia loca Scripturæ proximè citata manifestè denotant ipsammet Personam Divinam esse missam; siquidem Joan. 14. dicitur: Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, &c. munus autem advocati, consolatoris, magistri, docentis, & suggerentis non exercet accidentarium donum, & creatum, sed Persona subsistens, & increata; ergo &c.

Probatur secundò, quia Spiritus Sanctus, qui mittitur, est objectum Angelos beatificans, ut patet 1. Petr. 1. Spiritu Sancto missio de celo, in quem considerant Angeli prospicere; sed donum creatum non est objectum beatificans Angelos, sed solum Personæ Divinæ; ergo non solum dona creata, sed ipsæ Personæ mittuntur.

Probatur tertio, quia non solum dona creata, quæ appropriantur Personis Divinis, sed etiam ipsæ Personæ Divinæ dantur hominibus, ut patet ex illo ad Rom. 5. Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. Et 1. Cor. 6. Filius datus est nobis; ergo non solum dona creata, sed etiam ipsæ Personæ Divinæ mittuntur ad homines; siquidem, cum Missio supra rationem solum addat processionem æternā, ut ex infra dicendis constabit, quæcumque Persona mittitur, quando datur, si procedit à Persona dante.

Dico 3. Missio secundum imperium, consilium, preces, nudam voluntatem, aut processionem localem non cõvenit Personis Divinis. Ita Doctores

Ggg g

supra

supra citati. Probatur, quia Missio prout sic dicitur imperfectionem; siquidem mitti per imperium solum convenit inferiori respectu superioris: mitti per consilium solum ei, qui erroris, & directionis est capax; mitti per preces solum est ejus, qui non est in plena potestate mittentis: mitti per nudam voluntatem, solum convenit ei, qui ex vi alienae voluntatis, absque naturali dependentia, sive subordinatione facit aliquid: & mitti per processionem localem solum est proprium illius, qui incipit esse, ubi prius non fuerat, & definit esse, ubi fuerat; quae omnia imperfectionem dicunt in Deo non admittendam; ergo &c.

133. Dico 4. Missio sub ea ratione, sub qua convenit creaturis, non competit Personis Divinis, nisi improprie, & metaphorice. Probatur, quia Missio prout sic includit omnes imperfectiones proximè enumeratas; ergo nequit prout nisi improprie, & metaphorice convenire Personis Divinis.

134. Dico 5. Missio, prout illam explicabimus n. 167. verè, & proprie convenit Personis Divinis. Ita Magist. in 1. dist. 14. 15. 16. & 17. D. Bonav. in 1. dist. 15. p. 1. q. 1. P. Ruiz d. 108. sect. 5. n. 12. ubi contrarium dicit, non solum improbabile, sed etiam temerarium. P. Amicus d. 28. n. 12. & alii. Probatur, quia Personae Divinae dicuntur missae, ut constat ex locis Scripturae supra citatis; sed verba Scripturae intelligenda sunt in proprio sensu, & non metaphorice, quando ex opposito nullum sequitur incongruens, neque eadem Scriptura, aut ratio obstat; nullum autem horum obstat quominus Scripturae loca in proprio sensu accipiantur, & Personae Divinae proprie, & verè dicantur missae; ergo &c.

135. Probatur Minor, quia absque ulla imperfectione reperitur proprius conceptus Missionis, prout praescindit à creata, & increata in Missionibus Divinis; siquidem Filius verè, & proprie procedit à Patre, & Spiritus Sanctus à Patre, & Filio, & uterque existit novo modo in termino, nempe Filius in humanitate per unionem hypostaticam, & Spiritus Sanctus in Justis per gratiam, & in signis per sui manifestationem; ergo &c. Confirmatur, quia licet in creatis non reperiantur conceptus generationis, Paternitatis, Filiationis, & processions sine imperfectionibus, in Divinis tamen sine imperfectionibus reperiuntur proprie, & verè conceptus generationis, Paternitatis, Filiationis, & processions divinae; ergo etiam Missionis Divinae, cum eadem sit ratio.

136. Obijcies 1. Aliqui Sancti Patres negant propriam Missionem Divinis Personis, ut negare videtur D. Greg. Nyssen. orat. de Deitar. Filii: ibi: Penitus, inquit, perspicuum esse arbitror, Divinam potentiam, atque Naturam, cum ubique sit, ac per omnia pervadat, & res universas complexa sit, mitti haud rectè dici. Et D. Chrysost. rom. 3. hom. de Spirit. Sancto: Igitur, ait, cum dicit: Mitto vobis Spiritum Sanctum: Donum dicit Spiritus Sancti; ut discatis, quod donum mittitur, Spiritus Sanctus autem non mittitur; ergo &c. Respondeo hos Sanctos Patres expressè solum negare Divinis Personis Missionem secundum imperfectiones, secundum quas diximus competere creaturis, ut constare potest ex rationibus, quas ibidem subiungunt.

137. Obijcies 2. Quae in suo conceptu quidditativo dicunt imperfectionem, nequeunt proprie, sed tantum metaphorice Deo competere; sic enim metaphorice, non autem proprie dicitur de Deo Irasci,

Penitere, Oblivisci, & similia; sed Missio in suo quidditativo conceptu importat imperfectionem; siquidem Missio, aut est moralis, aut physica: Si primum; aut fit imperio, & auctoritate mittentis; aut consilio: Si secundum, aut fit per impressionem virtutis, quae res missa ad locum destinationis dirigitur, ut fit in sagitta; aut per distinctionem entitatis, ut cum emittitur flos ab arbore, & splendor à Sole; sed haec omnia dicunt imperfectionem, ut patet ex dictis n. 132. ergo &c. Respondeo negando minorem, si sermo sit de Missionem prout abstrahit à creata, & increata, licet vera sit, si loquamur de Missionem jam contracta ad creatam, de qua tantum probant, quae in argumento adducuntur.

Instabis: Non mittitur proprie, nisi qui aut à mittente discedit ad negotium aliquod peragendum auctoritate mittentis, ut accidit in Missionem morali: aut quod per propriam entitatem suam disjungitur à suo principio, ut accidit in Missionem physica; sic enim proprie non dicitur mitti passio ab essentia; neque actus vitalis ab interno suo principio, utpotè quod ad Missionem proprie dictam requiratur localis separatio missi à mittente, qualis ibi non datur; sed hoc idem datur in Personis Divinis; ergo in illis non datur Missio proprie dicta.

Respondedo licet verum sit in Missionem creatam propter imperfectionem, & limitationem naturae missi, & mittentis; id tamen non esse essentiale Missioni ut sic, & absolute, cujus quidditas salvatur perfecte in reali egressu per originem missi à mittente cum communicatione potestatis ad novum aliquod munus peragendum, ut infra dicemus. Ad exempla adducta dicimus, neque passionem mitti ab essentia; neque actum vitalem à suo principio, quia ad Missionem requiritur habitudo ad terminum operandum extra mittentem, quam non habent passio, neque actus vitalis, cum non producantur extra, sed intra suum principium.

Inferes: Ergo Personae Divinae, cum producantur à per immanentiam unius in alia, non dicuntur proprie mitti. Respondedo negando illationem: licet enim Personae Divinae nequeant per se existere separatae à suo principio, & extra illud possunt tamen sic existere ratione externi effectus, ad quem operandum à suo principio destinantur, & in ordine ad quem dicuntur proprie mitti.

Obijcies 3. Angeli superiores non dicuntur missi ad externa ministeria, sed ad id dirigunt Angelos inferiores, quos illuminant, & quorum tantum est mitti ob imperfectionem, quam dicit Missio ex parte missi; ergo à fortiori non dicuntur proprie mitti Personae Divinae. Respondedo primò negando antecedens; nam Gabriel Archangelus fuit ex Superioribus Angelis, & tamen dicitur missus ad nuntiandum Incarnationis mysterium Luc. 1. 26. Missus est Angelus Gabriel à Deo, &c.

Respondedo secundò, dato antecedente, negando consequentiam; diversa ratio est, quia Angeli ob limitationem suae naturae, nequeunt mitti ad inferiora absque aliqua ipsorum imperfectione, sicque congruentius est, ut hanc imperfectionem subeant Angeli inferiores, quorum curae commissa sunt inferiora ministeria: at verò Personae Divinae absque ulla ipsarum imperfectione mitti possunt ad quaecumque opera externa peragenda, ut ex dicendis constabit.

Obijcies 4. Missi est missum aliter se habere in uno loco, quam antea se habebat in alio; siquidem ratio, ob quam una Persona dicitur mitti potius

potius ad unum, quam ad alium locum, est, quia aliter se habet in uno, quam in alio loco; sed Personæ Divinæ non possunt aliter se habere in aliquo loco, quam antea, cum sint ubique præsentēs per Immenſitatem; ergo non dicentur propriè mitti. Respondeo majorem esse veram de misſo creato, non autem increato, qui aliter exiſtere, aut apparere poteſt, non per novam exiſtentiam, aut mutationem ſui, ſed rei, in qua novo modo exiſtere, & apparere dicitur, ut ex infra dicendis conſtabit.

144. Obijcies 5. Sequeretur, multa alia admittenda eſſe propriè de Divinis Perſonis, quæ tamen de illis ſolùm metaphoricè affirmat Scriptura, ut Joan. 16. *Exire à Patre: venire in mundum: Relinquere mundum: Redire, & reverti ad Patrem:* quæ, cum dicant imperfectionē mutationis localis, non poſſunt de Deo, niſi metaphoricè dici; ergo &c. Respondeo omnia admittenda eſſe in Deo in proprio ſenſu, quæ de Deo tradit Scriptura, dummodò non repugnet authoritas Sanctorum Patrum, & Scholaſticorum, aut aliqua ratio Theologorum non adverſetur. An verò, quæ in argumento adducuntur, ſint propriè, aut metaphoricè accipienda? Ex infra dicendis conſtabit.

SECTIO VII.

In quonam conſiſtat Miſſio in Divinis?

145. ADVERTES PRIMÒ, (cùm modus indagandi Divina ſint perfectiones creatæ reſectis earum imperfectionibus,) in quavis Miſſione creatâ depuratâ ab imperfectionibus, quas ut creata includit, tria remanere, quæ naturam Miſſionis ut ſic quidditivè integrant, nēpe qui mittit, qui mittitur, & terminus, ad quem mittitur; quæ tria requiruntur, & ſufficiūt ad eſſentiam Miſſionis ut ſic. Pater, quia Miſſio eſt eſſentialiter operatio duorum, nempe mandantis, & exequentis; ſiquidem nemo ſe ipſum propriè mittit; & operatio dicitur habitudinem ad terminum operabilem; ergo ſufficienter his tribus terminis, mittente ſcilicet, miſſo, & termino ad quem mittitur, intelligitur integra Miſſionis quidditas.

146. ADVERTES SECUNDÒ, (cùm duplex ſit Miſſio, phyſica ſcilicet, & moralis, ut infra dicemus,) duplicem etiam poſſe eſſe habitudinem mittentis ad miſſum, & miſſi ad mittentem, alteram phyſicam, ſi Miſſio ſit phyſica, & alteram moralem, ſi moralis ſit Miſſio. Illa, nempe phyſica, eſt per realem communicationem virtutis ad terminum, ad quem mittitur, phyſicè operandum: ſic Sol per realem productionem mittit lumen ad aërem illuminandum: hæc, nempe moralis, eſt per ſolam moralem communicationem virtutis, aut dirigentis, ſi conſilio, aut mandantis, ſi imperio, & auctoritate mittat.

147. ADVERTES TERTIÒ, poſſe eſſe tertiam Miſſionem utriuſque Miſſionis perfectionem participantem, & phyſicæ per realem communicationem virtutis executivæ, & moralis per moralem communicationem poteſtatis exequenti terminum juxta conſilium, & imperium mittentis. Huic perſimilis eſt Miſſio Perſonæ Divinæ, quæ utriuſque Miſſionis phyſicæ, & moralis perfectionem eminentiſſimè participat, quatenus Perſona miſſa per originem ſimul cum Natura mittentis accipit virtutem, & potentiam operandi terminum, ad quem mittitur: Tom. 1.

nec non ſapientiam, & voluntatem exequenti ipſum terminum juxta voluntatem mittentis, ſicquæ perfectiſſimè participat naturam utriuſque Miſſionis phyſicæ, & moralis. His poſitis.

Difficultas ſit: In quo præcipuè conſiſtit ratio Miſſionis Divinæ? Triplex eſt Doctōrū ſententia: Prima docet Miſſionem in Divinis conſiſtere in ſola operatione temporali, per quam proceſſio Perſonæ miſſæ in aliquo effectu creato manifeſtatur, cum reſpectu ad principium productivum, non Perſonæ miſſæ, ſed operationis, quæ Perſona miſſa manifeſtatur in creaturis. Ita Magiſt. in 1. diſt. 15. D. Thom. in 1. diſt. 15. q. 3. art. 1. D. Bonav. in 1. diſt. 15. p. 1. q. 2. & 4. Scot. diſt. 14. q. unica. §. Licet autem. Gabr. q. 1. Marſil. in 1. q. 18. art. 12. 3. & 4. & alii.

Secunda ſententia aſſerit ex oppoſito in ſola proceſſione æterna Perſonæ miſſæ conſiſtere formaliter quidditatem Miſſionis Divinæ. Huic favent D. Cyril. lib. 12. Theſaur. cap. 15. D. Hilari. lib. 5. de Trinit. D. Greg. Magn. hom. 26. in Evangel. & alii. Tertia ſententia affirmat ad quidditatem Miſſionis Divinæ requiri, & proceſſionem æternam Perſonæ miſſæ à mittente, & temporalem operationem, qua Perſona miſſa peculiari modo manifeſtatur in creaturis. Ita D. Thom. 1. p. q. 43. art. 1. Durand. in 1. diſt. 15. q. 3. P. Valenr. 1. p. q. 17. punct. 1. P. Molin. 1. p. q. 43. art. 2. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 1. num. 6. P. Vaſq. 1. p. d. 170. cap. 2. P. Tanner. d. 4. q. 4. dub. q. n. 4. P. Amicus d. 28. n. 34. P. Ruiz d. 108. ſect. 3. & 4. P. Arriazga 1. p. d. 55. ſect. 2. n. 5. P. Arrub. d. 147. cap. unica. & alii.

Dico 1. Quidditas Miſſionis Divinæ non conſiſtit in ſola proceſſione, ſive operatione temporali manifeſtativa æternæ proceſſionis Perſonæ miſſæ prout dicebat prima ſententia: Probatur primò, quia Miſſio propriè dicta importat diſtinctionem realem miſſi à mittente, cum communicatione virtutis, & poteſtatis exequenti munus, ad quod à mittente deſtinatur; ſiquidem Miſſio eſt eſt minus propria, quò magis recedit à diſtinctione reali miſſi à mittente; ideoque impropriè quis à ſe ipſo dicitur miſſus; ſed hæc non ſalvantur in Miſſione Divina per ſolam operationem temporalem ad extra; ſiquidem per hanc, nec Perſona miſſa diſtinguitur à principio mittente, nec ab eo accipit virtutem, & poteſtatem exequenti munus, ad quod deſtinatur; cùm hoc ſit tota Trinitas, actiones enim ad extra ſunt indiviſæ; Perſona autem miſſa non diſtinguitur prout ſic à Trinitate, utpotè in qua includitur, ſicquæ à ſe ipſa mitteretur, & acciperet virtutem exequenti; ergo &c.

Probatur ſecundò, quia ſi quidditas Miſſionis Divinæ ſalvaretur in ſola proceſſione, ſive operatione temporali ad extra, cùm etiam prout ſic procedat, & operetur Pater, ſequeretur, etiam Patrem poſſe propriè mitti, & dici miſſum; ſed hoc expreſſè negat D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 5. ibi: *Pater ſolus, ait, nuſquam legitur miſſus.* Cujus rationem aſſignat lib. 4. cap. 20. *Non enim, inquit, habet de quo miſſus ſit, aut ex quo procedat;* ergo &c.

Dicent, idèd Patrem non poſſe propriè mitti, quia à nullo procedit; ſit autem de quidditate miſſi, quod ab aliquo procedat, licet opus non ſit, quod procedat ab eo, à quo mittitur; ſiquidem Filius non procedit ab Spiritu Sancto; & tamen ab eo dicitur miſſus. Iſai. 48. *Et nunc Dominus Deus miſit me, & Spiritus ejus: idemque habet cap. 61.* quæ loca de Chriſto Domino, etiam ut Deo miſſo.

ab Spiritu Sancto intelligunt *D. Athan. lib. 3. Assumpt. homin. & D. Ambr. de fide cap. 4.*

153. Sed contra, quia missus in Divinis eatenus quidditative postulat esse ab alio, quatenus quidditative postulat per realem originem accipere à mittente virtutem, & potestatem ad exequendum opus, ad quod destinatur; præcisâ autem hac ratione, non apparet necessitas, cur missus debeat esse ab alio; ergo poterit Pater, licet prout sic non sic ab alio, non secus ac Filius, & Spiritus Sanctus, à tota Trinitate mitti.

154. Neque obstant testimonia Isaïæ adducta; siquidem à plerisque explicantur de Christo Domino ut homine, qui non solum à Patre, sed etiam ab Spiritu Sancto, & à se ipso ut Deo, atque aded à tota Trinitate missus est. Unde citati Patres, qui ea videntur intelligere de Christo Domino ut Deo, explicandi sunt de Missionem larè sumptâ, & non de rigorosâ, de qua hic est sermo.

155. Oppones 1. Nihil aliud est formaliter Personam Divinam mitti, quàm peculiari modo in creaturis existere, quo antea non existeret; sed hoc formaliter importat solam operationem, quâ Persona missa manifestatur in creaturis cum respectu ad principium effectivum talis operationis, ut patet ex *D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 5. Si ergo, inquit, missus dicitur (nempe Filius) in quantum apparuit foris in creatura corporali, &c.* ergo Missio Personæ Divinæ formaliter consistit in sola operatione temporali cum respectu ad principium effectivum illius.

156. Respondeo negando minorem; neque enim Personam Divinam mitti, est utcumque illam novo modo existere in creaturis, sed per virtutem, & potestatem acceptam à mittente; ad hoc autem, ut diximus, requiritur distinctio personalis inter mittentem, & missum, quæ tamen non datur inter totam Trinitatem, quæ indivisibiliter operatur ad extra, & Personam missam, quæ in ipsa Trinitate includitur. Ad auctoritatem *D. Aug.* dicimus, illum requirere quidem ad Missionem Personæ Divinæ productionem temporalem; non tamen negare, necessariam esse processionem æternam Personæ missæ à mittente, ut ex dicendis constabit.

157. Oppones 2. Quando compositum de aliquo prædicatur secundum fieri, diverso modo se habet respectu facientis, ac facti: nam respectu facti debet utrumque prædicari secundum esse, non tamen secundum fieri, ut si dicas: *Petrus factus est homo albus*: oportet ut sit & homo, & albus: non tamen necesse est, ut fiat homo, sed sufficit, ut fiat tantum albus: respectu autem facientis non est necesse ut faciat utrumque, sed alterum tantum, ut dicens: *Pictor facit parietem album*: sufficit si tantum faciat album, licet non faciat parietem; sed ex parte mittentis nihil aliud importat mittere, quàm facere missum existentem novo modo in alio; ergo cuicumque convenit facere alium novo modo existentem in alio, convenit mittere, licet non sit principium ipsius secundum esse; sed hoc convenit toti Trinitati; ergo tota Trinitas dicitur mittere; consequenterque Missio Divina non includit processionem æternam, sed solam operationem temporalem.

158. Respondeo negando, Missionem nihil aliud importare ex parte mittentis, quàm missum facere existentem in alio, in quo antea non erat; addit enim præterea facere illum existentem in alio, in quo antea non erat, autoritative per activam communicationem virtutis, & potestatis operandi

terminum Missionis hoc autem necessarium importat realem distinctionem inter mittentem, & missum.

Oppones 3. *D. Chrysost. tom. 3. hom. 3. de Spirit. Sancti. Ut discatis, inquit, quod donum mittitur; Spiritus autem non mittitur, Salvator dicit Apostolis: Manete in Hierusalem, donec induamini virtute ex alto, & sumetis virtutem superveniens Spiritus Sancti in vos.* Et *D. Basil. lib. 5. contr. Eunom. sect. 2. ad illa verba Psal. 103. Emitte Spiritum tuum, &c. Missionem, ait, vocat exitum ad opus, non de loco in locum migrationem.* Et *D. Athan. orat. 5. contr. Arian. Ex verbi missione per Jesum, inquit, conjunctionem illam intelligi convenit, quia Verbum cum ESU Maria Filio in unam Personam coaluit.* Et *D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 5. Pater invisibilis unâ cum Filio secum invisibilis, eundem Filium visibilem faciens, misisse eum dictus est.* Idem habent *D. Greg. Nyssa. orat. de Deit. Filii. D. Ambr. lib. 5. de fide ad gratian. cap. 3.* qui omnes videntur sentire, Missionem Personæ Divinæ solum operationem temporalem illius manifestativam importare, non autem processionem æternam. Respondeo hos Sanctos Patres solum velle, Filium, & Spiritum Sanctum per divinitatem præcisam à quolibet dono creato nec mitti, nec dari posse; non tamen negare ad rationem Missionis requiri etiam processionem æternam, ut ex dicendis constabit.

Dico 2. Quidditas adæquata Missionis Divinæ non consistit in sola processione æterna Personæ missæ, ut asserbat secunda sententia. Probatur primò ex illo ad *Galat. 4. Ubi, inquit, venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum; atqui si Missio in sola processione æterna consisteret, non in tempore, sed ab æterno fuisset; ergo &c.* Confirmatur ex *D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 5. ubi ad citata verba: Cum itaque ait, misit Deus Filium suum factum ex muliere, satis ostendit, eo ipso missum Filium, quo factus est ex muliere. Quod ergo de Deo natus est, in hoc mundo erat. Quod autem de Maria natus est, in hunc mundum missus advexit.* Ex lib. 2. de *Trinit. cap. 20. Non ergo, inquit, eo ipso, quod de Patre natus est, missus dicitur Filius; sed vel eo quod apparuit huic mundo Verbum caro factum: vel eo quod ex tempore cuiusq. mente percipitur; ergo &c.*

Probatur secundò ratione, quia nemo dicitur propriè mittere ea, quæ intra se ipsum operatur; siquidem mittere est aliquid extra se exequendum mandare; sed Persona mittens per æternam processionem, cum sit actus immanens in Deo producente, nihil extra se operatur; ergo in sola processione æterna non salvatur quidditas adæquata Missionis. Confirmatur, quia mittere finaliter est ad manifestandam virtutem, & potestatem mittentis; sed sola processio æterna non est manifestativa virtutis, & potestatis mittentis; ergo &c.

Dicent, Personam mittentem per æternam processionem operari aliquid extra se, quatenus producit Personam missam extra principium realiter distinctum. Sed contra, quia non producit extra principium totaliter; hoc autem requiritur ad Missionem propriè dictam. Patet, quia etiam actus vitalis creatus producit realiter distinctus à suo principio vitali creato; & tamen non dicitur propriè missus, neque principium vitale dicitur illum propriè mittere, quia non producit extra illud totaliter, sicut producit lumen à Sole in æternum subiectum; ergo &c.

Obijcies 1. *D. Greg. Magn. hom. 26. in Evang. de Missionem Filii sic loquitur; Eo ipso à Patre Filio missi*

mitti dicitur, quod à Patre generatur. Et de Spiritu Sancto: Sed ejus Missio, inquit, ipsa processio est, quod de Patre procedit, & Filio; ergo ex mente Sancti Doctoris Missio Divina in sola processione aeterna consistit. Respondeo primò D. Greg. locutum fuisse de Missione divina inadæquatè sumptà; non autem adæquatè, quæ etiam importat processionem, sive operationem temporalem; qui enim unum affirmat, alterum non negat.

164. Respondeo secundò D. Greg. eo loco accepisse Missionem pro emissionem, inter quam, & Missionem hoc interest discrimen, ut ait P. Amicus cit. n. 57. quod emissio solum denotat originem termini emissi ab emitente, est enim *emittere* extra mittere; undè quod aliquo modo producit, licet intra principium productivum contineatur, e-mitti dicitur, quia ex vi productionis fit extra principium: at verò Missio importat communicationem autoritatis ad munus aliquod exercendum extra mittentem; sicque præter originem missi dicit etiam operationem temporalem *ad extra*.

165. Obijcies 2. Missio, præsertim physica, est realis egressio termini à mittente, vi cuius accipit aliquod esse, quod antea non habebat, ut patet, tum ex definitione Missionis: tum exemplis; sic enim flos ab arbore, & lux à Sole dicuntur mitti per solam productionem floris ab arbore, & lucis à Sole; sed processio aeterna Filii, & Spiritus Sancti ita se habet; siquidem tam Filius per generationem, quam Spiritus Sanctus per Spirationem accipiunt esse personale, quod non habebant ante generationem, & spirationem; ergo per solam processionem aeternam dicuntur mitti.

166. Respondeo ad Missionem propriè dictam non satis esse, etiam si sit physica, ut terminus vi originis accipiat simpliciter esse: Primò, quia passio, & actus vitalis in creatis vi productionis accipiunt esse; & tamen non dicuntur mitti à suis principiis, ut supra diximus. Secundò, quia ad propriam Missionem requiritur, ut quod mittitur, fiat aliquo modo extra principium mittens, aut loco, & situ, ut in Missionem creatam, aut saltem operatione appropriatà termino, ut in Missionem increatam. Tertiò, quia Missio propriè dicta supponit esse illius, quod mittitur, & superaddit novum respectum ad terminum, ad quem mittitur. Undè in hoc sensu neque lux à Sole, neque flos ab arbore propriè mittitur.

167. Dico 3. Adæquata essentia Missionis divinæ dicit utramque processionem, & aeternam missi à mittente, & temporalem ejusdem processionis aeternæ manifestativam, ut affirmabat tertia sententia. Probatur primò autoritate Scripturæ. Joan. 8. *Ego, inquit, ex Deo processi, & veni*. Et cap. 16. *Exivi à Patre, & veni in mundum*. Ubi per priora verba significatur processio aeterna; per posteriora autem temporalis operatio; ergo utramque includit Missio Divina. Confirmatur ex D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 5. ad citata verba: *À Patre exire, inquit, & venire in hunc mundum, hoc est mitti*.

168. Probatur secundò autoritate Sanctorum Patrum D. Hilar. lib. 6. de Trinit. *Non utrique dici potest, inquit, id ipsum ex Deo exire, quod & venisse, nam utrumque significat; quoniam à Deo exivi, & veni*. Et infra. *Natum ex Deo Filium, missumque constitetur*. Nativitas itaque ejus, & adventus ostenditur, cum absolutissima significanda proprietatis veritate. Idem habent D. Cyrill. II. in Joan. cap. 9. D. Damascen. lib. 4. fidei cap. 19. D. August. lib. 4. de

Trinit. cap. 20. & 21. D. Ansel. Epist. de process. Spirit. Sancti. & alii apud P. Ruiz. cit. sect. 3. & 4.

169. Probatur 3. ratione, quia Missio, cum sit quidam progressus missi à mittente ad novum aliquem effectum virtute mittentis operandum, dicit respectum ad mittentem, & ad terminum, ad quem mittitur, quorum primus consistit in processione aeterna; secundus verò in tendentia ad ipsum terminum, quæ est ipsa operatio temporalis effectus; ergo utrumque respectum essentialiter includit. Confirmatur, quia Sancti Patres quandoque explicant Missionem per processionem aeternam, quandoque per accessum ad effectum temporalem, ut patet ex D. Aug. in Joan. tract. 102. *Exiit à Patre, inquit, quia de Patre est, & in mundum venit, quia mundo suum corpus ostendit*; ergo utrumque comprehendit, & in utroque essentialiter consistit.

170. Argues 1. Arbor dicitur mittere flores, aut fructus, solum quia illos producit; ergo etiam tam Filius, quam Spiritus Sanctus dicuntur mitti à suo principio productivo per solam processionem aeternam. Respondeo 1. negando antecedens, flores enim, & fructus non dicuntur propriè mitti ab arbore, prout supra diximus num. 166. Respondeo secundò, dato antecedente, negando consequentiam; diversa ratio est, quia ille modus mittendi in arbore est alterius rationis, quatenus scilicet effectus à potentia mittitur ad actum, qui modus competere non potest Personæ Divinæ, quæ nunquam concipitur in potentia, sed semper in actu; cum autem Missio de qua loquimur adæquatè sumpta supponat Personam mittendam ut præexistentem ad terminum, intelligi non potest sine tendentia temporali superadditâ illius processionem aeternam; sicque in utraque consistit.

171. Argues 2. Mittens debet communicare missi voluntatem eundi ad terminum, ad quem mittitur; sed voluntas libera veniendi ad terminum, sive effectum temporalem non communicatur Personæ productæ à Persona producente; siquidem immediatè resultat in tota Trinitate; ergo &c. Respondeo illam voluntatem communicari Personæ productæ, saltem radicaliter, sic enim ut liberâ censetur convenire Patri à se, Filio autem à Patre, & Spiritui Sancto à Patre, & Filio.

172. Argues 3. Si Missio in Divinis consisteret in processione aeterna, cum Filius ab aeterno potuerit assumere naturam humanam, sequeretur Missionem Divinam adæquatè sumptam posse esse ab aeterno; sed hoc non est dicendum; siquidem Missiones Divinæ sunt temporales, ut infra dicemus; ergo &c. Respondeo concedendo sequentiam: neque enim ex illa sequitur aliquod inconveniens, foret tamen talis Missio diversæ rationis ab his, quæ de facto dantur, cum hæ sint temporales, illa autem aeterna, licet nunquam in sola processione necessaria, sed etiam in libera tendentia ad effectum creatum consisteret, ex quo nihil contra nos.

173. Argues 4. Missio hæc non est idem, quod productio, neque missus est idem, quod productus; imò Missio sumitur pro legatione, & missus pro legato, ut de Filio dicitur Abdiæ 1. ibi: *Auditum audivimus à Domino, & legatum ad gentes misit*; ergo Missio, prout hic accipitur, non importat habitudinem originis. Respondeo negando antecedens: Missio enim divina, prout sumitur in præfenti, complectitur eminentissimam perfectionem, non solum legationem, quæ est Missio moralis, sed etiam substantialem productionem, quæ est

est Missio physica, per quam cum Essentiâ communicatur Personæ productæ consilium, potestas, autoritas, voluntas, & determinatio ad operandum, in quibus consistit, Filium esse missum, & legatum Patris, & Filii; hæc autem Missio, & legatio non possit eis convenire, nisi per processionem substantialem. Ad supra citatum locum dicimus cum D. Hieron. ibid. intelligendum esse de Christo Domino, quem Deus legatum ad gentes misit.

174. Argues 5. Missio non importat processionem ab aliquo, sed solum acceptionem potestatis, autoritatis, & dominii; sic enim in humanis dicitur missus, & legatus, qui potestatem, & autoritatem accipit à mittente, & legante ad munus aliquod exercendum; atqui in Divinis Filius, & Spiritus Sanctus accipiunt potestatem, & autoritatem, ille quidem nascendo, iste autem procedendo; ergo licet ibi sit habitudo originis, non secundum eam, sed secundum acceptionem potestatis, & autoritatis ad operandum, dicitur Persona mitti, & legari.

175. Respondeo negando majorem de Missione divinâ, quæ licet sit unica, continet eminenter substantialem processionem, & in illa communicationem consilii, potestatis, autoritatis, & dominii; ideoque Persona dicitur mitti, & legari, non solum moraliter quatenus accipit potestatem, & autoritatem exercendi opus, ad quod mittitur, sed etiam physice, quatenus ea accipit cum Essentiâ per originem, & processionem æternam.

176. Argues 6. Persona, quæ mittitur, non incipit esse novo modo in creatura ex vi sue processionis, sed ratione effectûs, quem tota Trinitas operatur; sed ad rationem Missionis sufficit illud, cujus ratione Persona missa incipit novo modo esse in creatura; ergo processio secundum originem non est de ratione Missionis. Respondeo negando minorem: Missio enim propriè dicta requirit exire ab aliquo principio tribuente substantiam, & cum illa potestatem, autoritatem, voluntatem, & determinationem ad operandum talem effectum, ratione cujus Persona missa incipiat esse novo modo in creatura per effectum sibi appropriatum.

177. Argues 7. Legatus dicitur à Rege missus ad aliquem effectum, licet nihil illius operetur, & exequatur; ergo etiam Persona Divina, licet nihil operaretur extra Deum, poterit appellari missa; sicque operatio *ad extra* non est de ratione Missionis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia homo, licet nihil exequatur illius negotii, ad quod mittitur, adhuc tamen de novo accipit potestatem, & mandata, moveturque localiter ad locum, ad quem mittitur, sicque potest appellari missus: at verò Persona Divina nullum horum accipit de novo, neque ulla alia ratione procedit extra Deum ad creaturas, nisi quatenus in illis operatur novum aliquem effectum, ratione cujus sit, ubi antea non erat, aliter non potest dici missa.

178. Argues 8. Peccator potest de potentia absoluta justificari sine infusione gratiæ, aut alicujus doni inhærentis, per solum extrinsecam condonationem peccatorum, & extrinsecam acceptionem ad gratiam, & gloriam; sed tunc Spiritus Sanctus de novo habitaret in illa anima, & ad illam mitteretur, quin tamen de novo aliquem effectum causaret in illa; ergo quidditas Missionis non requirit productionem novi effectûs; quidditas enim rei non potest mutari, neque de potetia

absoluta. Respondeo in eo eventum non fore Missionem simpliciter, & propriè dictam; sed posse appellari Missionem impropriè, & secundum quid. De hoc tamen alibi.

Argues 9. Non est de ratione Missionis, quod missus novo modo incipiat existere in termino, ad quem mittitur; sufficit enim, si prius ibi existens, accipiat de novo auctoritatem, vel acceptam incipiat de novo exercere: sic enim existenti Londini potest Rex Lusitaniæ committere auctoritatem de novo, aut illius exercitum ad aliquam causam, qui diceretur ejus legatus, non quia Londinum de novo veniret, sed quia ibi de novo accepit ejus auctoritatem, aut ejus exercitum; ergo similiter Persona Divina dicitur missa, licet de novo non incipiat esse in termino, dummodò de novo accepta auctoritate utatur. Respondeo argumentum involvere contradictionem; dicit enim Londini existentem posse dici Legatum, & missum per auctoritatem ibi de novo acceptam, aut per novum illius exercitum, quin dicatur ibi de novo existere; cum tamen quicumque de novo potestatem accipit, aut exercet prius acceptam, eo ipso ibi incipiat existere moraliter præsens, ubi prius non erat illo, sed alio modo.

SECTIO VIII.

Quid Missio principaliter dicat: & an dicenda sit temporalis?

CUM ex dictis constet, duplici quasi parte constitui Missionem, nempe processionem æternam, & temporali operatione transeunte ad creaturas, restat nunc examinandum, quid nam dicat principaliter, sive de formali; quid autem minus principaliter, sive de materiali; & an dicenda sit æterna ratione processionis æternæ: vel potius temporalis ratione operationis temporalis ad creaturas. Pro quo fit:

Difficultas 1. Quid dicat principaliter Missio in Divinis? Prima sententia videtur affirmare, Missionem in Divinis dicere æquè primò, & processionem æternam, & operationem temporalem illius manifestativam, quatenus constituit Missionem in utroque respectu, nullum alteri præferent, neque mentionem facit materialitatis, aut obliqui. Ita S. Thom. 1. p. q. 43. art. 1. & 2. & 4. contr. gent. cap. 23. ad 3. Ferrar. ibid. D. Bonav. in 1. dist. 15. p. 1. art. 1. q. 1. & 2. Carthus. in 1. dist. 15. Caiet. 1. p. q. 43. art. 1. & 2. P. Molin. ibid. P. Valent. 1. p. q. sua 17. punct. 1. & alii apud P. Ruiz infracti.

Secunda sententia asserit, Missionem in recto, & principaliter dicere processionem æternam, in obliquo autem, & minus principaliter temporalem respectum ad effectum creatum Ita Alexand. 1. p. q. 71. memb. 2. 3. & 4. & q. 72. per totam. Albert. 1. p. q. 32. memb. 2. art. 1. P. Sear. lib. 12. de Trinit. cap. 1. n. 6. P. Vasq. 1. p. d. 170. cap. 2. n. 6. apud eundem P. Ruiz citandum.

Tertia sententia docet, Missionem dicere principaliter, & de formali processionem temporalem, æternam verò minus principaliter, & de materiali. Ita Richard. in 1. dist. 15. art. 1. q. 1. Scot. ibid. S. Videtur. & S. Licet autem. Argent. q. unica ad 2. Durand. in 1. dist. 15. q. 2. n. 7. Marfil. in 1. q. 18. art. 1. Gabr. in 1. dist. 15. q. unica. Capreol. ibid. q. 1. art. 1.

179. *1.* quos citat, & sequitur *R. Ruiz d. 108. sect. 6. n. 6. 7. & 8. P. Amicus d. 28. n. 39. P. Ariaga d. 55. sect. 3. n. 6.* Est probabilior. Probatur, quia quoties duo ita componunt unum tertium, ut alterum se habeat per modum determinabilis, & alterum per modum determinativi, semper illud se habet, ut quid materiale, & præsuppositum; hoc autem, ut quid formale, & completivum, ut patet in composito physico, & metaphysico, in quibus determinabile se habet ut materia, determinativum autem ut forma; sed ita se habet processio æterna in ordine ad Missionem; siquidem cum sit indifferens ut contrahatur, vel non contrahatur ad naturam Missionis per operationem temporalem sui manifestativam, illa est determinabilis, hæc autem est illius determinativa; ergo illa se habet ut quid materiale, hæc verò ut quid formale ad naturam, sive rationem Missionis Divinæ componendam.

184. Confirmatur primò, quia posset esse processio æterna, quin daretur Missio, non tamen datur Missio sine processione temporali; ergo Missio principaliter, & de formali dicit processionem temporalem; æternam verò minùs principaliter, & de materiali. Secundò, quia inter formalitates creatas, quæ respiciunt terminum à quo, ut ab eo tendant ad terminum ad quem, magis formalis est respectus ad terminum ad quem, quam respectus ad terminum à quo, qui censetur esse quasi materialis; ergo idem dicendum de respectu Missionis Divinæ per ordinem ad terminum ad quem comparatione respectu ejusdem Missionis per ordinem ad terminum à quo. Tertiò ex *D. August. lib. 4. de Trinit. cap. 20.* Non ergo, inquit, eo ipso, quod de Patre natus est, missus dicitur Filius; sed vel eoquod apparuit huic mundo Verbum caro factum, &c. ex quibus verbis satis colligitur, Missionem Filii principaliter, & de formali dicere processionem temporalem; æternam verò minùs principaliter, & de materiali.

185. Difficultas 2. Utrum Missio Personæ Divinæ dicenda sit simpliciter temporalis, non autem æterna? Affirmativè. Ita *P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 1. num. 8. P. Ruiz d. 108. de Trinit. sect. 7. n. 1. P. Amicus d. 28. n. 40.* & alii supra citati num. 182. & 183. Probatur primò ex illo ad Galat. 4. ibi: Cum venit plenitudo temporis, missus est Deus Filius suum; ex quo patet, Missionem dici temporalem. Confirmatur, quia Missio Filii promissa est Patriarchis ut futura *Malach. 3.* Ecce venit ad templum sanctum suum dominator, quem vos queritis: Et etiam ut futura promissa est Missio Spiritus Sancti *Joan. 14.* Quem mittere Pater in nomine meo. Et *cap. 15.* Quem ego mittam vobis à Patre; sed quod est æternum non promittitur in futurum; ergo Missio non est dicenda simpliciter æterna.

186. Probatur secundò ex *D. August. lib. 4. de Trinit. cap. 20. ibi:* Quod ergo natum est ab æterno, æternum est; candor est enim lucis æternæ. Quod autem mittitur in tempore, à quoquam cognoscitur. Sed cum in carne manifestatus est Filius Dei, in hunc mundum missus est in plenitudine temporis. Ubi Missionem Filii dicit factam in tempore; ergo dicenda est simpliciter temporalis.

187. Probatur tertiò ratione, quia Missio Personæ Divinæ constat ex processione æterna, & temporali, ut supra diximus; sed quod constat ex æterno, & temporali, simpliciter est temporale; ergo Missio Divina dicenda est simpliciter temporalis. Confirmatur primò, quia constitutum ex anima spiritali, & materia corporali, est simpliciter corporale, & materiale; ergo &c. Secundò, quia

Petrus hodie natus constat ex materiâ antiquâ, & formâ recente; & tamen non dicitur antiquus, sed recens homo; ergo &c. Tertiò, quia denominatio fit ab ignobiliore parte compositi; sed Missio composita est ex processione æterna nobiliori, & processione temporali ignobiliore; ergo ex hac dicenda est simpliciter temporalis. Ob eadem rationes dicenda est Missio Personæ simpliciter creata, non verò increata.

188. Dices: Christus Dominus constat supposito æterno, & increato, simulque humanitate creata, & temporali; & tamen dicitur simpliciter æternus, & increatus, non verò creatus, & temporalis; ergo &c. Respondetur negando consequentiam; diversa ratio est, quia Christus Dominus secundum quod dicitur temporalis, aut æternus, supponit pro Supposito Divino dicto in recto, quod simpliciter est æternum: at verò Missio supponit pro libera tendentia ad effectum creatum, quæ est temporalis, ideoque temporalis dicenda est.

189. Difficultas 3. Utrum Missio Personæ Divinæ sit formalitas essentialis; an Notionalis? Prima sententia docet, mittere esse quid essentialis; siquidem fit ab omnibus Personis: mitti autem esse quid Notionale, & proprium Personæ missæ; siquidem connotat illius processionem. Ita *Scot. in 1. dist. 14. q. unica. §. Licet autem. Gabr. q. unica. Marsil. in 1. q. 18. art. 1.* Secunda sententia tenet, Missionem Divinam utrumque importare, essentialis scilicet, & Notionale, illud autem principalius. Ita *Durand. in 1. dist. 15. q. 2. Argent. art. 2. P. Ruiz d. 108. de Trinit. sect. 6. n. 13.* Tertia sententia asserit, Missionem passivam semper esse quid Notionale: activam verò aliquando esse quid Notionale, quando scilicet est Missio Personæ authoritativa: aliquando verò quid essentialis, quando scilicet est Missio per solam determinationem ad usum authoritatis acceptæ, quæ fit à tota Trinitate. Ita *Aureol. in 1. dist. 15. art. 1.*

190. Quarta sententia, quam sequimur, affirmat, Missionem, tam activam, quam passivam esse operationem Notionalem. Ita *D. Thom. in 1. dist. 15. q. 2. Albert. 1. p. q. 32. memb. 2. art. 1. Alens. 1. p. q. 71. memb. 3. Carthus. dist. 15. q. 2. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 1. n. 7. P. Vasq. 1. p. d. 170. cap. 3. num. 12. P. Zuniga d. ult. dub. 2. P. Amicus d. 28. num. 44.* & alii. Probatur, quia Missio est processio missi à mittente, ad effectum aliquem temporalem peculiari modo exercendum à Persona missa; sed hoc tam ex parte Personæ missæ, quam mittentis est quid Notionale; ergo &c.

191. Probatur Minor quoad primam partem, quia hoc ex parte Personæ missæ est origo passiva, quæ à mittente procedit, cum habitudine ad effectum creatum à se peculiari modo terminandum; sed hoc totum est Notionale, & proprium Personæ missæ; siquidem effectus creatus, licet effectivè sit à tota Trinitate indivisibiliter; terminativè tamen, aut repræsentativè potest esse proprius unius tantum Personæ; ergo &c. Confirmatur, quia Humanitas Christi Domini, licet effectivè sit indivisibiliter à tota Trinitate; terminativè tamen, seu hypostaticè est solius Filii: Similiter Columba, quæ apparuit in Jordane; & Ignis, qui apparuit in die Pentecostes, licet effectivè fuerint à tota Trinitate; repræsentativè tamen fuerunt solius Spiritus Sancti; ergo etiam effectus temporalis, ad quem mittitur Persona, poterit esse effectivè à tota Trinitate, terminativè tamen, aut repræsentativè solius Personæ missæ.

Proba-

192. Probatur Minor quoad secundam partem, quia sicut Persona missa denominatur passivè missa per originem passivam, cum habitudine ad effectum creatum peculiari modo à se terminandum; ita Persona mittens denominatur activè mittens per originem activam, cum habitudine ad eundem effectum, peculiari modo operandum à Persona missa per virtutem acceptam à Persona mittente; ergo sicut Missio passiva est Notionalis, & propria Personæ missæ; ita etiam talis erit Missio activa Personæ mittentis. Confirmatur, quia operatio temporalis in Missione Divina est signum sensibile, & manifestativum processionis æternæ; sed hæc est perfectio Notionalis; ergo etiam Notionalis erit operatio temporalis ei correspondens.

193. Dices: Omnis operatio circa creaturam tribuitur toti Trinitati; siquidem actiones ad extra sunt indivisæ; ergo non potest esse specialis, sive notionalis Missio alicujus Personæ. Respondeo negando consequentiam; licet enim omnis effectus ad extra procedat indivisibiliter à tota Trinitate; modus tamen essendi in illo potest esse specialis, & Notionalis alicujus Personæ; ut patet in exemplis supra adductis de Humanitate Christi Domini, Columba, & Igne. Addo, quod, ut sit Missio respectu unius Personæ, satis est, quod talis Persona virtutem accipiat ab alia; siquidem hæc communicatio virtutis præsupponitur, ut Persona dicatur mitti ab alia ad illam operationem; & Persona ipsam virtutem communicans Personæ missæ, dicatur illam mittere.

194. Difficultas 4. Utrum in Personis Divinis idem sit *Mittere* atque *Dare*; & idem sit *Mitti*, atque *Dari*? Negativè. Ita *Albertus*, 1. p. q. 32. memb. 2. *D. Thom.* in 1. dist. 15. q. 1. a. 1. *Capreol.* ibid. quest. 1. art. 1. *Conclus.* 3. *Scot.* ibid. q. unica. *Durand.* ibid. q. 1. num. 6. *Richard.* in 1. dist. 14. art. 1. q. 3. *Aureol.* *P. Molin.* 1. p. q. 43. art. 3. quos citat, & sequitur *P. Ruiz* d. 108. de Trinit. sect. 7. num. 10. Probatur primò, quia *Missio*, ut patet ex supra dictis, non est totaliter, & ex omni parte temporalis, creata, & contingens; sed talis est *Datio*; siquidem nihil includit æternum, increatum, & necessarium; ergo *Missio*, & *Datio* non coincidunt.

195. Probatur secundò, quia *Missio* requirit auctoritatem principii producentis in Persona mittente, & processionem in Persona missa; sed *Datio* non requirit illam auctoritatem principii producentis in dante, neque illam processionem in re data; ergo &c. Confirmatur, quia Pater in Divinis dicitur donari, non tamen mitti, ut infra dicemus; ergo *Missio*, & *Datio* non sunt idem.

196. Dices: *Donum* est æternum in Deo, cum sit ipse Spiritus Sanctus, ut supra diximus; ergo *Datio* non est temporalis, & contingens, sed necessaria, & æterna; consequenterque coincidet cum *Missione*. Respondeo negando consequentiam: licet enim *Donum* aptitudine, & potestate donabilitatis sit realitas increata, æterna, & necessaria, ut supra diximus: actualiter tamen *Donari* est quid creatum, temporale, & contingens.

SECTIO IX.

Quibusnam Personis Divinis Missio competat?

DICO I. Missio passiva (de hac enim est sermo) propriè competit Filio, & Spiritui Sancto. Ita *D. Thom.* 1. p. q. 43. a. 4. s. 7. & *P. Soar.* lib. 12. de Trinit. cap. 2. n. 5. *P. Vasq.* 1. p. d. 170. cap. 3. *P. Tanner.* d. 4. q. 4. dub. 9. n. 9. *P. Ruiz* d. 108. de Trinit. sect. 8. n. 1. *P. Amicus* d. 28. n. 42. *P. Arriaga* 1. p. d. 55. sect. 3. & alii. Probatur primò ex Scripturis *Psalm.* 106. 20. *Misit Verbum suum, & sanavit eos.* Et *Psalm.* 147. 8. *Emitte Verbum suum, & liquefaciet ea.* Et *Isai.* 19. 20. *Mitte eis Salvatorem.* Et cap. 61. 1. *Ad annunciandum mansueti misi me.* Et *Matt.* 10. 40. *Qui vos recipit, recipit eum, qui me misit.* Et *Joan.* 6. 58. *Sicut misit me vivens Pater.* Et cap. 7. 30. *Vado ad eum, qui me misit.* Et *Joan.* 10. 21. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* Et sæpe alibi. Et de Spiritu Sancto specialiter *Luc.* 24. 49. *Et ego mitto promissum Patris mei in vos.* Et *Joan.* 15. 26. *Quem ego mittam vobis à Patre.* Et cap. 16. 7. & ad *Galat.* 4. 6. *Misit Deus Spiritum Filii sui, & sæpe alibi.*

Probatur secundò ex Sanctis Patribus supra citatis num. 168. *D. August.* lib. 4. de Trinit. cap. 20. ibi: *Non tantum, inquit, dicitur missus Filius, quia Verbum caro factum est, sed etiam Verbum est missum, ut caro fieret.* Idem habet *D. Cyrillus* *Joan.* cap. 42. & alii. Probatur tertio ratione, quia Missio in Divinis præter effectum externum, ad quem Persona dicitur missa, dicit processionem unius Personæ missæ à Persona mittente; sed Filius in Divinis procedit à Patre; & Spiritus Sanctus à Patre, & Filio; ergo Filio, & Spiritui Sancto competit propriè Missio.

DICO 2. Pater in Divinis, neque est missus, neque potest mitti. Ita *Magist.* in 1. dist. 15. cap. penult. *Alex.* 1. p. q. 73. memb. 2. art. 1. *Albert.* 1. p. q. 32. memb. 2. art. 1. *D. Thom.* 1. p. q. 43. art. 4. & in 1. dist. 15. q. 2. art. unico. *D. Bonav.* ibid. p. 1. a. 1. q. 3. *Scot.* ibid. q. unica. *Richard.* art. 2. q. 2. *Durand.* q. 1. n. 6. *P. Soar.* lib. 12. de Trinit. cap. 2. n. 1. *P. Vasq.* 1. p. d. 170. cap. 3. *P. Ruiz* d. 108. sect. 8. n. 1. *P. Amicus* d. 28. n. 42. *P. Tanner.* d. 4. q. 4. dub. 9. n. 9. *P. Arriaga* 1. p. d. 55. sect. 3. & alii apud cū. Probatur primò ex Sanctis Patribus *D. Aug.* lib. 2. de Trinit. cap. 5. ibi: *Pater solus nusquam legitur missus.* Et lib. 4. cap. 20. *Pater, inquit, cum ex tempore à quoquam cognoscitur, non dicitur missus. Non enim habet de quo missus sit, aut ex quo procedat.* Idem habet cap. 21. Et lib. contr. *Arian.* cap. 4. Et *D. Isidor.* lib. 7. *Etyimolog.* cap. 3. §. 4.

Probatur secundò ratione, quia Missio in Divinis quidditative includit processionem ab alio principio communicante substantiam, consilium, potestatem, determinationem, & cetera, prout supra diximus; sed Pater à nullo principio hæc habet communicata; ergo Patri non convenit Missio.

DICES 1. Filius, & Spiritus Sanctus se ipsos mittunt; ergo etiam Pater poterit se ipsum mittere. Respondeo dato antecedente, de quo infra; negando consequentiam; diversa ratio est, quia Filius, (idemque de Spiritu Sancto,) cooperatur ad productionem effectus, ratione cuius propriè mittitur à suo principio producente, ideoque taliter

saltem improprie dicitur se ipsum mittere; sic enim dicitur se ipsum mittere, quia cooperatur ad Incarnationem; ratione cuius dicitur proprie missus à Patre: at verò Pater, cum à nulla Persona proprie mittatur, ad cuius Missionis effectum ipse cooperatur, non potest, neque improprie dici missus à se ipso.

202. Dices 2. De Patre potest dici venire juxta illud Joan. 14. *Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*; ergo etiam mitti. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia verbum venire non dicit respectum ad alium, à quo proveniat ipse adventus: at verò verbum mitti dicit hujusmodi respectum; ideoque omnes Personæ dici possunt venire, non autem mitti, ut notavit D. Athan. in *Epist. ad Serapionem*.

203. Dices 3. De Patre dici potest dari, aut donari; ergo etiam mitti. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quæ proximè assignata est, nempe verba dandi, aut donandi non dicunt necessariò respectum realem ad eum, qui dat, aut donat, prout supra diximus: maximè autem illum dicit verbum mittendi.

204. Ex dictis colliges primò, solas Personas producentes mittere, & solas procedentes mitti proprie. Dixi proprie, quia licet aliquando quis dicatur mittere se, cum hoc non sit autoritate alterius, sed propria, non est proprie, sed improprie mitti. Secundò, si qui Patres videntur significare, Patrem dici missum, intelligendos esse de Missione impropria, non autem propria. Tertiò, Spiritum Sanctum non dici proprie mittere Filium, quia Filius ab Spiritu Sancto non procedit. Unde si Christus Dominus aliquando dicitur missus ab Spiritu Sancto, id intelligitur de Christo Domino ut homine, qui prout sic à tota Trinitate missus est, quia à tota procedit ad munus reparationis: De hoc tamen infra. Adhuc tamen:

205. Quæres primò: Utrum una Persona possit sine alia mitti? Dico 1. Una Persona potest sine alia mitti Missionem visibili. Ita *Alens. Aureol. Richard. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. ad 3. P. Ruiz d. 108. sect. 8. n. 9. P. Amicus d. 28. n. 47. & alii supra cit.* Probatur primò ex D. August. lib. 2. de *Trinit. cap. 5. & lib. 4. cap. 20.* ubi id expresse docuit. Secundò, quia Persona Divina dicitur mitti, quatenus peculiari effectu manifestatur creaturis; sed potest sic manifestari, imò de facto sic fuit manifestata una, quin alia manifestarentur, ut patet in Incarnatione, & in apparitione linguarum Ignotarum, in hac enim manifestatus est solus Spiritus Sanctus, & non Filius; in illa autem Filius, & non Spiritus Sanctus; ergo &c.

206. Dices 1. Pater non potest sine Filio mittere Spiritum Sanctum; ergo neque Spiritus Sanctus sine Filio mitti. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Pater non potest sine Filio Spiritum Sanctum producere, ideoque non potest sine Filio illum activè mittere, cum illum sic mittant per spirationem activam, in qua Pater, & Filius sunt unum indivisibile principium, prout supra diximus: at verò in Missionem passiva, cum possit unus effectus representare unam Personam sine alia: siquidem potest uni, & non alteri appropriari, ideo potest una sine alia passivè mitti Missionem visibili.

207. Dices 2. Effectus, quo Persona Divina manifestatur, est communis omnibus Personis; ergo per illum non potest una sine alia manifestari; consequenterque neque mitti. Respondeo distin-

Tom. 1.

guendo antecedens: est communis omnibus Personis effectivè; concedo antecedens: representativè, seu manifestativè; nego antecedens: cum enim tam significatio per voces, quam representatio per symbola, sint ad placitum imponentis, quæcunque voces, & symbola possunt ad libitum imponi ad quæcunque res significandas, & representandas specialiter, sicque specialiter Ignis, & Columba representant Spiritum Sanctum, & non Filium.

Dico 2. Nunquam Filius mittitur sine Spiritu Sancto, neque Spiritus Sanctus sine Filio secundum invisibilem Missionem gratiæ. Ita *Albert. 1. p. q. 33. memb. unico. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 5. ad 3. & 1. dist. 15. q. 4. art. 2. D. Bonav. ibid. p. 2. art. 1. q. 2. Richard. ibid. art. 4. q. 2. Durand. q. 4. art. 3. n. 8. & 9. Carthus. in 1. dist. 15. q. 1. Capreol. ibid. q. 1. art. 3. conclus. 3. P. Vasq. d. 170. cap. 3. num. 10. P. Ruiz d. 108. sect. 8. n. 11.* Probatur primò, quia per dona gratiæ tota Trinitas dicitur inhabitare mentem juxta illud Joan. 14. *Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*; ergo huic adventui conjuncta processione constituitur Missio invisibilis utriusque Personæ procedentis; ac proinde non mittitur una sine alia.

Probatur secundò, quia Spiritus Sanctus nunquam invisibiliter mittitur, nisi per gratiam gratum facientem, ut patebit ex infra dicendis; sed per eandem etiam mittitur Filius, ut ex illo Sap. 7. *Emitte illam de sede magnitudinis tuæ, &c.* deducit D. Aug. lib. 4. de *Trinit. cap. 20.* ergo &c. Confirmatur ex illo ad Ephes. 3. ibi: *Virtute (postulans) corroborari per Spiritum ejus in interiore hominem, Christum habitare per fidem in cordibus vestris: in charitate radicati, & fundati: ubi utriusque Personæ præsentiam, habitationem, & operationem simul fide viva, & charitate copulavit; ergo &c.*

Quæres secundò: Utrum aliqua Persona Divina se ipsam miserit? Dico 1. Una Persona Divina non mittit se ipsam proprie. Ita *Alfonsiodor. lib. 1. sum. Durand. in 1. dist. 15. q. 3. & videntur ita sentire P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 2. n. 3. & cap. 3. n. 6. P. Vasq. 1. p. d. 170. cap. 3. num. 10. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 108. sect. 9. n. 15. & 16.* Probatur, quia sola illa Persona dicitur mittere proprie, quæ aliam producit; & sola illa dicitur proprie mitti, quæ ab alia producit, ut supra diximus; sed nulla Persona Divina producit, aut producitur à se ipsa; ergo nulla se ipsam, aut à se ipsa proprie mittitur.

Dico 2. Tam Filius, quam Spiritus Sanctus mittunt se ipsos, Missionem saltem impropria. Ita *Magist. in 1. dist. 15. Alex. 1. p. q. 72. memb. 2. Albert. quest. 33. D. Thom. in 1. dist. 15. p. 3. art. 1. & 1. p. q. 43. art. 8. D. Bonav. in 1. dist. 15. p. 1. art. 1. q. 4. Richard. ibid. art. 3. q. 1. Scot. q. unica. §. Licet. Argent. q. unica. art. 3. Ocham. & Gabr. q. unica. Marfil. in 1. dist. 18. art. 2. & 4. Carthusian. ibid. dist. 15. q. 1. & Aureol. ibid. p. 1. art. 1. Proposit. 2. Capreol. q. unica art. 2. Ferrar. lib. 4. contr. gent. cap. 23. Caiet. 1. p. q. 43. art. 8. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 108. de Trinit. sect. 9. n. 16. de quo in re non dubitat P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 3. n. 9. & tenet P. Vasq. 1. p. d. 170. cap. 3. §. Quinto.*

Probatur autoritate Hygin. Papæ *Epist. 1. ibi: Nam quod semet ipsum (examinat) Majestatis suæ potentia idem Filius miserit, Apostolus confestatur, & dicit: Semet ipsam examinavit. Et D. Aug. lib. 3. de Trinit. cap. 5. post multa de hac re ita concludit: Ergo à Patre, & Filio missus est idem Filius, quia Verbum Patris est ipse Filius. Et Concil. Tolet. II. in Confess. fidei. Filius, inquit, non solum à Patre, sed etiam à Spiritu*

H h h h

Spiritu

Spiritu Sancto missus credendus est, in eo, quod per Prophetam dicitur. Et nunc Dominus misit me, & Spiritus ejus. A se ipso quoque missus accipitur, pro eo, quod inseparabilis, non solum voluntas, sed & operatio totius Trinitatis agnoscitur; sed hujusmodi Missio non est dicenda propria juxta superius dicta; ergo saltem impropria.

213. *Obijciens 1. D. Basil. lib. 5. contra Eunom. sect. 2. Emitte Spiritum tuum, inquit, & creabuntur, & renovabis faciem terre. Nec ipse se ipsum mittit. Missionem autem vocat exitum ad opus, non de loco in locum migrationem; ergo nulla Persona à se, sed ab alia mitti potest. Respondeo D. Basilium ibi intelligendum de Missionem magis propriè, & strictè sumptà; non autem impropria, & laxiori.*

214. *Obijciens 2. D. Hieron. in Ezechiel. cap. 16. Quod conjunctum est, inquit, & in uno corpore copulatum, mitti non potest, sed illud, quod extra corpus est; ex quibus verbis colligi videtur, debere intercedere separationem, aut distinctionem aliquam inter mittentem, & missum, ut detur missio. Respondeo D. Hieronymum etiam intelligendum esse de missione proprià, & strictà; non autem impropria, & minus rigorosà.*

215. *Obijciens 3. Mittens, & missus dicuntur relativi; sed relatio requirit distinctionem realem extremorum; ergo sic debet distingui Persona mittens à missà; consequenterque nulla potest se ipsam mittere. Respondeo distinguendo minorem: relatio, si fit realis, requirit distinctionem realem extremorum; concedo minorem: si fit rationis; nego minorem: quando autem missio est impropria, de qua loquimur, relatio est rationis, potestque esse ejusdem Personæ quasi causantis donum, aut manifestationem, ad se ipsam quasi manifestatam, aut novo modo existentem in anima.*

216. *Obijciens 4. Missio activè dicitur auctoritatem in Persona mittente; passivè verò subauctoritatem in Persona missa; sed nulla Persona respectu sui ipsius potest habere auctoritatem, nec subauctoritatem; ergo neque Missionem. Respondeo negando minorem: nam Missio activa largè, & improprie sumpta dicitur in Persona mittente aliqualem auctoritatem, non æternæ productionis, sed operationis temporalis, ratione cujus talis Persona se ipsam manifestat, aut novo modo existit in anima.*

217. *Obijciens 5. Persona mittens dicitur operari per eam, quæ mittitur; sic enim Pater dicitur redemisse mundum per Filium, & sanctificasse per Spiritum Sanctum; sed nulla Persona dicitur operari per aliam, nisi quatenus est principium illi communicans substantiam, potentiam, & voluntatem operandi; ergo nulla mittit se ipsam, sed illam tantum, cujus est principium. Respondeo distinguendo majorem: dicitur operari per eam, quæ mittitur eo modo, quo eam mittit; concedo majorem: aliter; nego majorem: Persona autem, quæ propriè, & strictè aliam mittit, per eam propriè, & strictè dicitur operari: largius autem, & improprie, si ita improprie, & largius illam mittat, sicut se ipsum mittit Filius, & Spiritus Sanctus.*

218. *Obijciens 6. Si una Persona posset se ipsam mittere, non satis exacta ratio redderetur, cur Pater à nulla Persona, neque à se ipso mitti posset; ergo &c. Respondeo negando antecedens, satis enim conveniens ratio assignatur in eo, quod non manifestatur, Patrem procedere ab aliqua Persona; neque determinatur ad utendum potestate, &*

auctoritate recepta ab alio principaliter, & propriè mittente.

Quæres tertio: Quotuplex in Divinis sit Missio? Missio absolute dividi potest in physicam, & moralem: Physica fit per realem impressionem virtutis in missum: Moralis per moralem directionem, aut imperium. Utrum autem Missio Personæ Divinæ sit dicenda physica; an moralis? Certum in primis est non esse moralem per veram suasionem, & imperium; siquidem hæc imperfectio dicuntur in Persona missa. Secundo, in aliquo sensu posse dici tunc physicam, tunc moralem: physicam, quia omnis Missio Personæ Divinæ includit processione, ut supra diximus, per quam physice Persona producit communicat productæ virtutem exercendi munus, ad quod mittitur: moralem, quia Persona missa accipit, saltem radicaliter voluntatem liberam eundi ad terminum à Persona mittente, qui modus mittendi est in genere morali. Sive autem dicatur physica, sive moralis, sive mixta:

Quadrifariam dividi potest Missio Divina: Primo activè ex parte mittentis, & prout sic duplex est Missio Divina, una Patris mittentis Filium; & altera utriusque mittentis Spiritum Sanctum. Secundo passivè ex parte missi, & prout sic etiam duplex, altera Filii missi à Patre; & altera Spiritus Sancti missi ab utroque. Tertio ex modo tendendi ad terminum, & prout sic etiam communiter dicitur duplex, altera ad subsistendum, id est, Verbi ad terminandam hypostaticè naturam humanam Christi Domini; altera ad apparendum, ut apparuit Spiritus Sanctus in figura Columbæ in Jordane, aut linguae ignis in die Pentecostes. Quibus addi potest tertia Verbi Incarnati ad existendum per unionem sacramentali cum accidentibus Eucharisticis: Item & quarta Spiritus Sancti ad sanctificandam animam Iusti per gratiam. Quarto ex parte termini, quæ prout sic etiam duplex, altera invisibilis, quæ habet terminum invisibilem, nempe gratiam, ad quam in anima Iusti mittitur Spiritus Sanctus; & altera visibilis, quæ habet terminum visibilem, qualis est Missio Verbi ad Humanitatem, vel Eucharistiam; & Spiritus Sancti ad signa sensibilia Columbæ, Nubis, &c. Circa Missiones invisibilem, & visibilem excitari solent variae difficultates, quæ ad speciales materias spectant, nempe ad materiam de Incarnatione, de Eucharistia, de gratia; pro aliquibus tamen sit:

SECTIO X.

De Missione invisibili Personarum Divinarum.

DIFFICULTAS. An quoties alicui datur gratia sanctificans, mittatur ad eum invisibiliter Persona Divina, decurque homini Iusto, non solum ipsum donum creatum gratiæ sanctificantis, sed etiam ipsa Persona Divina? Affirmativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 43. art. 3. Canar. Bannez, ibid. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 5. n. 8. P. Molin. 1. p. q. 43. art. 3. conclus. 3. P. Vasq. 1. p. q. 45. art. 3. P. Ruiz d. 109. sect. 1. n. 2. P. Amicus d. 28. num. 62. quorum alii contrarium dicunt erroneum: alii errori proximum: alii fidei catholice parum consentaneum. Probatum primo, quia Scriptura expressè docet, Personas Divinas ad nos venire, donari, mitti, & manere in

in nobis, ut patet Joan. 14. *Ad eum venimus, & mansionem apud eum faciemus.* Et ibid. *Apud vos manebit, & in vobis erit.* Et 1. Joan. 4. *Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Et ad Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus vestris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis.* Et Joan. 15. *Cum autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre; ergo &c.* Confirmatur, quia Spiritus Sanctus procedit à Patre, & Filio; sed omnis Persona, quæ procedit à principio, & datur hominibus, eo ipso ad illos mittitur; ergo &c.

222. Probatur secundò, quia ita docent Sancti Patres, præsertim D. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 26. *Ipse est, inquit, qui de Cælo etiam datus est in die Pentecostes.* Et infra. *Quomodo ergo, inquit, Deus non est, qui dat Spiritum Sanctum? Imò quantus Deus est, qui dat Deum?* Et Serm. 15. de Verbis Apostol. Contemne, inquit, Spiritum tuum; accipe Spiritum Dei. Et Serm. 43. de Verb. Domin. Dedit dona hominibus. *Quæ dona? Spiritum Sanctum. Quis tale dat donum, qualis ipse est; ergo &c.*

223. Probatur tertio ratione, quia Persona Divina ex vi Missionis est in termino, ad quem mittitur modo speciali, ratione cujus specialiter inhabitat creaturam; sed ille modus specialis, non tam denominat ipsum donum creatum, quam ipsam Personam Divinam sic specialiter inhabitantem; ergo &c.

224. Difficultas 2. Qualisnam sit hic modus specialis, quò Persona Divina attingitur à creatura, physicus nè, & per substantialem præsentiam; an moralis? Respondeo aliquando esse physicum, & secundum substantialem præsentiam; aliquando verò moralem. Primum patet in Unione Hypostatica, ratione cujus Verbum Divinum ita est conjunctum, & unitum Humanitati Christi Domini, eique substantialiter præsens, ut si per impossibile Verbum non esset ubique, adhuc esset immediatè præsens tali Humanitati. Secundum etiam patet in Missione Spiritus sancti, qui in signis sensibilibus est ut objectum representatū, & cognitum, quod habere posset, etiam si sibi non esset substantialiter præsens.

225. Quomodo autem Verbum Divinum ratione unionis Hypostaticæ sit specialiter præsens in Eucharistia? Item quomodo Spiritus Sanctus sit in omnibus iustis tanquam in templo per gratiam, ut specialis protector, substantialiter nè, saltem ut principium operans; an moraliter, ut objectum per amorem, & cognitionem possidendum jure gratiæ sanctificantis? Ad proprias materias spectat. Vide P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 5. à num. 9. P. Amicus d. 28. à num. 65. & alios supra citatos.

226. Difficultas 3. Utrum sola gratia gratum faciens, sive sanctificans sit effectus, & terminus, ratione cujus Persona Divina simpliciter, & perfectè mittitur: Affirmativè. Ita Magist. in 1. dist. 17. cap. Tunc enim. Alens. 1. p. q. 73. memb. 4. Albert. 1. p. q. 33. memb. unico. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 3. D. Bonav. in 1. dist. 14. art. 2. q. 1. & dist. 15. p. 2. art. 1. q. 1. Richard. ibid. a. 4. q. 2. & art. 5. q. 2. Argent. dist. 14. q. unica. art. 4. Ockham. ibid. q. 2. Gabr. ibid. q. 2. art. 2. Carthusian. dist. 15. q. 3. Marfil. Capreol. dist. 15. q. 1. art. 3. Caiet. 1. p. 43. art. 3. Canar. P. Vafq. P. Molin. quos citat, & sequitur P. Ruiz. d. 109. sect. 1. n. 20. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 5. n. 7. P. Tanner. d. 4. q. 4. dub. 9. num. 14. P. Amicus d. 28. n. 86. & alii. Probatur primò, quia Spiritus Sanctus tunc propriè, simpliciter, & perfectè dicitur mitti, quando nobis datur, ut in no-

Tom. 1.

bis sit, & inhabitet juxta illud. Joan. 14. *Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum; sed Spiritus Sanctus non manet, neque inhabitat, nisi in iustis, & sanctificatis per gratiam, ut patet ex illo Sapient. 1. In malevolam animam non introibit Sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Et idem habetur Sapient. 7. Prov. 15. *Longè est Dominus ab impiis.* Et Ecclesiast. 15. Et Job. 21. Et Hierem. 17. ergo &c.

Probatur secundò, quia licet aliqua Persona detur, quæ tamen non mittitur, ut supra diximus; nulla tamen mittitur, quæ non detur; siquidem Missio includit totum, quod datio, & aliquid amplius, ut diximus; sed nulla Persona datur hominibus, nisi quibus datur charitas, ut patet ex D. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 18. Dantur, inquit, & alia per Spiritum Sanctum munera, sed sine charitate nihil profunt; ergo &c.

Probatur tertio, quia creatura rationalis sine charitate non est plenè, & perfectè dicata divino cultui; consequenterque non est templum Dei, simpliciter loquendo, juxta illud 1. Cor. 3. *Nescitis, quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis.* Neque etiam potest uti, aut frui Personâ Divinâ, tanquam suâ, & propriâ; ergo nulla Persona Divina sine charitate est ei data; ac proinde neque missa.

Obijcies 1. Fides etiam informis, includit piâ affectionem erga Deum, quam etiam continet Prophetia, ideoque per illam non solum cognoscitur, sed etiam amatur Deus aliqua dilectione; ergo Deus per hæc dona incipit esse in anima; consequenterque datur Missio Personarum sine gratia sanctificante. Respondeo in prædicto eventu dari Missionem Personarum, non quidem simpliciter, & perfectam, de qua est sermo, sed solum secundum quid, imperfectam, & inchoatam, ut infra dicemus.

Obijcies 2. D. Aug. lib. 4. de Trinit. cap. 20. de Filio sic scribit: *Tunc, inquit, unicuique mittitur, cum à quoquam cognoscitur, atque percipitur, quantum cognosci, & percipi potest pro capto, vel proficiente in Deum, vel perfectè in Deo anima rationalis:* ubi notanda est disjunctiva: *vel proficiente in Deum;* videtur enim significare, non requiri perfectionem gratiæ sanctificantis ad Missionem Filii in animam rationalem; ergo &c. Respondeo D. Aug. intelligendum esse de Missionem imperfectam, inchoatam, & secundum quid; non autem simpliciter, & perfectam; alioqui sibi contradiceret loco supra citato.

Instabis: Filius mittitur ad illuminandum intellectum, sicut Spiritus Sanctus ad accendendam voluntatem; sed illa illuminatio aliquando fit sine gratia sanctificante; ergo sine hac potest Filius mitti. Respondeo posse quidem ita mitti, sed imperfectè, & secundum quid; non autem simpliciter, & perfectè.

Difficultas 4. Utrum Persona Divina, saltem imperfectè, inchoatè, & secundum quid mittatur per quemlibet actum, aut habitum supernaturalem sine gratia sanctificante? Affirmativè. Ita Magist. in 1. dist. 15. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 3. Alens. 1. p. q. 73. memb. 4. art. 2. D. Bonav. in 1. dist. 15. p. 2. a. 1. q. 1. Durand. dist. 14. q. 3. n. 4. P. Vafq. 1. p. q. 43. art. 3. in comment. P. Mol. P. Soar. P. Ruiz. cit. n. 19. P. Amicus d. 28. num. 86. Probatur, quia Personæ Divinæ per omne illud ad nos mittuntur, per quod novo modo, ac titulo incipiunt esse in nobis; siquidem nihil aliud est, Personas Divinas ad nos mitti, quam novo modo, &

Hhh h 2

titulo

titulo in nobis existere; sed ita existunt in nobis per quodcunque donum supernaturale, licet inchoatè, & imperfectè, sine gràtia sanctificante; ergo &c.

233. Confirmatur, quia sicut se habet dispositio naturalis ad formam naturalem, ita se habet dispositio supernaturalis, nempe quodcunque donum supernaturale, ad formam supernaturalem, nempe ad gratiam sanctificantem; sed Deus eodem titulo, quo existit in creaturis ratione formæ naturalis, existit etiam ratione naturalis dispositionis ad illam, licet ratione formæ perfectè, & completè; ratione verò dispositionis solum inchoatè, & imperfectè; ergo etiam eodem titulo, quo Deus existit perfectè, & simpliciter in creatura rationali per formam supernaturalem, nempe gratiam, existit in illa inchoatè, & imperfectè per dispositionem, sive quodcunque donum supernaturale, quod ad ipsam disponit; consequenterq; Personæ Divinæ per quodcunque donum supernaturale mittuntur, saltem inchoatè, & imperfectè.

234. Hinc colliges primò, tam per habitus, quàm per actus supernaturales informes, quales sunt habitus, vel actus fidei, & spei, actus attritionis, & timoris servilis, elicitos à peccatore, ad illum mitti Personas Divinas, non quidem simpliciter, & perfectè, sed imperfectè, & secundum quid. Secundò etiam secundum quid, & imperfectè manere Personas Divinas in peccatore, corruptà gratià per peccatum mortale, ratione habitus fidei, & spei, qui etiam corruptà gratià, in peccatore manent.

235. Tertiò, quando Sacerdotibus mittitur Spiritus Sanctus quoad potestatem remittendi peccata juxta illud Joan. 20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, &c.* si talis Missio fiat carentibus gratià sanctificante, solum ad illos mitti Spiritum Sanctum imperfectè, & secundum quid. Quartò, sic etiam imperfectè, & secundum quid mitti Spiritum Sanctum ad Saulem perseverantem in odio contra David 1. Reg. cap. 19. sic ad Samsonem Judic. 15. 16. cum tamen esset in peccato cum meretricibus: sic ad Judam, qui erat inter alios, de quibus dicit D. Leo Magn. *Serm. 2. de Pentecost. cap. 4. Ipsi quoque Beati Apostoli ante passionem Domini Sancto Spiritu non carebant*: cum tamen de Juda dicat Christus Dominus. Joan. 6. *Unus ex vobis Diabolus est*: Sic etiam dicitur Spiritus Sanctus imperfectè, & secundum quid missus per gratias gratis datas, præcindendo à gratia gratum faciente.

236. Difficultas 5. Utrum Personæ Divinæ mittantur per dona merè naturalia, saltem imperfectè, & secundum quid? Negativè. Ita *Magist. in 1. dist. 17. cap. 6. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 3. Canar. P. Vasq. P. Molin. ibid. Richard. in 1. dist. 15. art. 5. q. 2. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 4. num. 2. & 3. P. Ruiz d. 109. sect. 2. n. 5. P. Amicus d. 28. n. 87. & alii.* Probatur, quia Personæ Divinæ per ea tantum dona ad nos mittuntur, per quæ novo, & speciali modo in nobis existunt; siquidem ratione creationis, conservationis, & gubernationis sunt intimè præsentis omnibus rebus per essentiam, præsentiam, & potentiam; sed per dona merè naturalia non existant in nobis modo aliquo novo, & speciali; siquidem cum hæc sint complementum naturæ, eorum productio pertinet ad eundem ordinem naturæ; ac proinde per illa non dicuntur Personæ Divinæ novo, & speciali modo existere in creaturis; consequenterque neque ad illas mitti; ergo &c.

237. Inferes: Ergo saltem dicentur missæ ad crea-

turas initio creationis; siquidem tunc ratione creationis incipiunt novo modo in illis existere. Respondeo negando illationem; nam Missio supponit personam existentem, ad quam Persona missa dirigitur; creaturæ autem ante creationem non supponuntur existentes, cum per illam incipiant esse, sicque ratione illius non possunt Personæ Divinæ ad illas mitti.

Dices cum *Durand. in 1. dist. 14. q. 1. & dist. 15. q. 4. Aureol. in 1. dist. 14. art. 1. propos. 2. & 3. & dist. 15. art. 2.* Sicut omne verum est manifestativum Filii; siquidem omne verum est nuncius Verbi Divini: ita omne bonum est manifestativum Spiritus Sancti; ergo per omne verum mittitur Filius; & per omne bonum Spiritus Sanctus; siquidem Missio finaliter est ad manifestandam Personam missam. Respondeo distinguendo antecedens: omne verum, & bonum est manifestativum Filii, & Spiritus Sancti speciali modo existentium in creaturis; nego antecedens: communi modo; concedo antecedens: Missio autem non fit ad manifestandum communem, sed specialem modum, quem Deus habet in creaturis rationalibus per dona supernaturalia.

Difficultas 6. Utrum per quodlibet augmentum gratiæ gratum facientis fiat invisibilis Missio Personarum Divinarum? Dico 1. Simpliciter fit invisibilis Missio Personarum per illud augmentum gratiæ, quo justus ita proficit, ut ascendat ad aliquem novum statum gratiæ, nempe ad statum prophetiæ; miraculorum; ad fervorem charitatis, quo se exponit martyrio; ad ingessum religionis; aut ad aggrediendum quodcumque opus arduum sanctitatis. Ita *Alex. 1. p. quest. 73. memb. 4. art. 3. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 6. ad 2. & in 1. dist. 15. quest. 5. art. 1. D. Bonavent. ibid. part. 2. art. 1. q. 3. Canar. 1. part. quest. 43. art. 6. ad 2. P. Vasq. ibid. in Comment. P. Ruiz d. 109. de Trinit. sect. 4. n. 12. P. Amicus d. 28. n. 91 & alii.* Probatur, quia quando cum ipso augmento gratiæ confertur novum donum, cuius vi ipse iustus, aut evehitur ad novum statum; aut extenditur ad nova opera ardua, ut fit in eventibus supra adductis, Personæ Divinæ novo titulo existunt, acque inhabitant in homine iusto; sed quando Persona Divina novo, & speciali titulo existit in termino, ad quem mittitur, dicitur simpliciter, & propriè missa, ut patet ex supra dictis; ergo &c.

Dico 2. Per quodcumque augmentum gratiæ gratum facientis non fit simpliciter, sed minus propriè invisibilis Missio Personarum, si iustus non evehat ad altiorum statum, ut diximus. Ita Doctores proximè citati. Probatur, quia ad Missionem propriè dictam requiritur, ut vi illius novo titulo in nobis existant Personæ Divinæ: sed non ita existunt per quodcumque augmentum gratiæ sine gradu ad altiorum statum; existunt enim in nobis eodem modo, & titulo, quo antea existebant per ipsam gratiam gratum facientem; ergo &c.

Objicies 1. Quodlibet augmentum gratiæ de se est sufficiens, ut vi illius Personæ Divinæ novotitulo in nobis existant; ergo per quodlibet dicentur ad nos missæ. Respondeo negando consequentiam: solum enim probat argumentum, Personas Divinas prout sic dici quodammodo, & minus propriè missas; non verò propriè, & simpliciter, ut patet ex assignata ratione.

Objicies 2. Quodlibet augmentum gratiæ sanctificantis affert majorem unionem cum Deo, & est majoris momenti, quàm extensio ad gratias gratias

gratis datas; sed per hanc, suppositâ gratiâ sanctificante, mittitur Spiritus Sanctus, ut missus est ad Apostolos jam iustificatos in die Pentecostes; ergo etiam per illud. Respondeo tam per augmentum gratiâ, quàm per extensionem ad gratias gratis datas mitti quodammodo, & minùs propriè Spiritum Sanctum: non autem propriè, & simpliciter, prout patet ex supra dictis.

243. Obijcies 3. D. Aug. *tract. 74. in Joan.* ubi dicit, Spiritum Sanctum per augmentum gratiâ magis nobis dari; sed quolibet Persona procedens, cum datur, mittitur; ergo Spiritus Sanctus, qui per augmentum gratiâ dicitur magis datus, dicitur etiam magis missus. Respondeo D. Aug. intelligendum esse de Missione minùs propriâ; non autem propriâ, & simpliciter, ut patet ex supra dictis. Et eodem modo intelligendus est idem D. Aug. *lib. 4. de Trinit. cap. 20.* ubi dicit, animam per augmentum gratiâ sanctificantis profici, & perfici in Deum; sicque per idem augmentum gratiâ ad illam mitti Spiritum Sanctum; solum enim loquitur de Missione minùs propriâ; non autem propriâ, & simpliciter. Similiter locutus est D. Bernard. *serm. 3. de Pentecoste*, ad finem.

244. Obijcies 4. Per Sacramentum confirmationis datur, ac mittitur Spiritus Sanctus ad corroborandos in gratia eos, qui jam per Baptismum sunt iustificati; neque enim licet illud accipiunt, qui existunt in peccato mortali; ergo Spiritus Sanctus datur, & mittitur per augmentum gratiâ corroborantis. Respondeo mitti quidem propriè, & simpliciter per augmentum gratiâ corroborantis, si iustum corroboret ad aliquem actum heroicum; non tamen aliter juxta superius dicta.

245. Hinc colliges primò, fieri perfectissimam Missionem Personarum ad Beatos in ipso principio beatitudinis. Patet, quia novo, & perfectissimo modo incipiunt in illis esse, & existere, tanquam objectum perfectissimè cognitum, amatum, & possessum ad fruendum; ergo &c. Confirmatur, quia in eo instanti evehuntur Beati ad altissimum statum gratiâ juxta illud ad Rom. 6. *Gratia autem Dei vita eterna*; ergo &c.

246. Secundò, quoties aliqua mysteria de novo revelantur Beatis, novam Missionem invisibilem ad eos fieri. Patet, quia tunc fit extensio quædam cognitionis Dei, per quam Deus novo modo in eis incipit esse, & existere. Undè post diem Judicii nullæ erunt Missiones; siquidem nullum dabitur augmentum cognitionis, aut gratiâ, quarum ratione Deus novo aliquo modo in eis sit.

247. Tertiò, minùs impropriè fieri Missionem invisibilem quoties aliquod Sacramentum dignè recipitur, quàm per augmentum gratiâ sine Sacramento; siquidem gratia cujuscunque Sacramenti destinatur ad peculiarem effectum, in ordine ad quem peculiari modo Spiritus Sanctus existit in anima. Undè Personæ Divinæ peculiari titulo mittuntur ad iustos in hac vita, cum per susceptionem alicujus Sacramenti novâ gratiâ sacramentali donantur, ad specialem aliquem finem ordinatâ: sicut cum ad statum alicujus religionis, aut prophetiæ, aut alicujus actûs heroici evehuntur, prout supra diximus.

SECTIO XI.

Utrum Persona Divina possit invisibiliter mitti sine productione alicujus domi realis, per solam denominationem extrinsecam?

DVERTES primò præsentem questionem posse dupliciter excitari: Primò, an simpliciter sit possibile, possitque Deus de potentia absoluta remittere peccatum per solam condonationem extrinsecam, & hominem acceptare ad amicitiam pristinam absque ullo intrinseco dono inhærente? Secundò, an supposita possibilitate de remissione peccati per solam condonationem extrinsecam, & acceptationem ad amicitiam Dei pristinam sine ullo intrinseco dono inhærente, in tali casu adhuc Personæ Divinæ mitterentur ad hominem missione invisibili?

Advertes secundò, questionem in primo sensu non habere hic locum; siquidem propriam sedem habet in materia de gratia sanctificante: aut in materia de poenitentia, ubi agitur de necessitate poenitentiae ad remissionem peccati. Hujus questionis partem affirmativam tenent *Alens. 4. p. q. 17. memb. 4. art. 6. §. 1. D. Banay. in 4. dist. 17. p. 1. art. 1. q. 1. Scot. in 1. dist. 17. q. 2. §. De secundo articulo, & in 2. dist. 28. §. Ad questionem & in 4. dist. 1. q. 6. & dist. 14. q. 1. & dist. 16. q. 2. §. Respondeo Durand. in 1. dist. 17. q. 1. & in 4. dist. 1. q. 7. Ocham. in 1. dist. 17. q. 1. & in 4. dist. 4. art. 1. Major. Rub. Argent. Gabr. Arimin. Bachon. Medin. P. Soar. in 3. p. d. 8. de Poenit. sect. 4. & lib. 7. de grat. cap. 23. P. Aegid. de Poenit. d. 2. dub. 10.*

Negativam tamen partem, quam aliqui probabiliorē judicant, (de qua nos alibi,) tenent D. Thom. 1. 2. q. 113. art. 2. & 3. & lib. 3. contr. gent. cap. 157. & de verit. q. 28. art. 2. Albert. in 4. dist. 17. art. 10. ad 1. Aureol. in 1. dist. 17. art. 2. Caiet. 1. 2. q. 113. art. 2. P. Bellarm. lib. 2. de iustificat. cap. 16. P. Valent. tom. 2. d. 8. q. 5. punct. 5. P. Vasq. 1. 2. d. 206. cap. 2. & 3. P. Amicus tom. 3. d. 33. n. 13. & alii. Advertes tertiò, questionem hic solum excitari in secundo sensu, nempe facta suppositione, quod Deus de potentia absoluta possit remittere peccatum per solam condonationem extrinsecam, & acceptare hominem ad pristinam amicitiam absque ullo dono intrinseco homini inhærente; an scilicet eo casu dato, adhuc Spiritus Sanctus mitteretur ad talem hominem? His positis.

Duplex est in hac re sententia: Prima hujus Missionis possibilitatem affirmat. Ita Greg. in 1. dist. 14. a. 1. q. unica. Conclus. 3. & art. 2. ad 2. Ocham. in 1. dist. 14. q. 2. ad 1. & videtur consentire Gabr. ibid. dist. 14. q. 2. dub. 3. & dist. 17. q. 1. art. 2. Conclus. 1. Secunda sententia simpliciter negat id esse possibile, etiam de potetia Dei absoluta. Ita Capreol. in 1. dist. 14. art. unico. P. Molin. 1. p. q. 43. art. 3. sine. P. Valent. punct. 4. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 5. n. 3. & 4. & alii. Ego autem:

Dico 1. Spiritus Sanctus de potentia absoluta potest mitti ad hominem, licet ei non infundatur gratia, imò & habitus charitatis, & aliarum virtutum, dummodò elevetur ad actus cognitionis super-

supernaturalis Dei, & charitatis, aut poenitentiae perfectae, & ratione illorum acceptetur ad amicitiam. Ita *P. Ruiz d. 109. sect. 7. n. 8.* Probatur, quia in eo eventu jam daretur in homine mutatio realis, cujus ratione Spiritus Sanctus de novo veniret, & novo modo habitaret in illo; ergo &c.

253. Dico 2. Spiritus Sanctus non daretur, neque mitteretur physice, & realiter ad hominem sic justificatum per solam condonationem, & acceptationem extrinsecam absque reali dono ei inherente. Ita *P. Ruiz d. 109. sect. 7. n. 10. P. Amicus d. 28. n. 97. P. Proposit. 1. p. q. 43. art. 3. dub. 2. n. 12. P. Arriaga d. 55. sect. 5. n. 14.* & videntur tenere Doctores citati pro secunda sententia. Probatur, quia Missio quidditative, & essentialiter dicitur, non solum processionem aeternam Personae missae, sed etiam processionem, sive productionem alicujus effectus temporalis, & creati in persona, ad quam mittitur, ut supra diximus; atqui in praedicto eventu non daretur hujusmodi effectus temporalis creatus productus in homine, ut supponimus; ergo neque Missio physica, & realis Spiritus Sancti ad talem hominem sic justificatum; alioqui daretur Missio sine sua quidditate, & essentia, quod implicat contradictionem.

254. Dico 3. Spiritus Sanctus daretur, & mitteretur ad talem hominem moraliter. Ita Doctores proxime citati. Probatur, quia Personae Divinae dicuntur dari, & mitti ad creaturam rationalem, quoties in illa modo speciali existunt; sed in proposito eventu existerent in homine modo speciali, scilicet morali; siquidem in eo fieret mutatio moralis proveniens ab actu libero Dei condonantis peccatum, & acceptantis hominem ad amicitiam, & gloriam pristinam, quae stare non possunt sine mutatione, scilicet morali, in ipso homine; fieret enim ex peccatore, inimico, & inviso, justus, amicus, & charus Deo per ejus extrinsecam benevolentiam, & acceptationem; ergo &c.

255. Confirmatur primum, quia Deus erga talem hominem alio modo se habet post, atque ante condonationem, & acceptationem; siquidem antea respiciebat illum: ut inimicum, & infernum, postea autem ut amicum, & reconciliatum per benevolentiam, & acceptationem extrinsecam ad ejus amicitiam; ergo in tali homine esset mutatio scilicet moralis, ratione cujus Spiritus Sanctus esset ad illum moraliter missus.

256. Confirmatur secundum, quia ratio Missionis Personarum ad nos desumitur ex mutatione in nobis à Deo facta; ergo qualis fuerit in nobis mutatio, talis erit ad nos Personarum Missio; sed in eo eventu fieret in homine mutatio moralis, ut patet ex dictis; ergo ad illum fieret moralis Missio Personarum; siquidem non datur major ratio, cur per mutationem physicam in homine fiat ad illum Missio physica Personarum; & non ita fiat ad eum moralis Missio Personarum per illius moralem mutationem.

257. Argues 1. contra hanc tertiam conclusionem: In facta suppositione non daretur in homine aliqua mutatio; ergo nulla ad eum fieret Personarum Missio. Respondeo distinguendo antecedens: non daretur aliqua mutatio physica; concedo antecedens: moralis; nego antecedens: Unde argumentum solum probat, non dari Missionem physicam, quia non datur mutatio physica; non tamen non dari Missionem moralem, sicut datur moralis mutatio.

258. Argues 2. Missio Personarum non fit per ea-

rum mutationem intrinsecam, cum sint illius in ea paces, utpote immutabiles, sed per extrinsecam existentem in creatura, ad quam mittuntur; ergo implicat mitti ad creaturam absque intrinseca mutatione ipsius creaturae, ratione cujus incipiant in illa speciali modo habitare; sed haec creaturae mutatio non intelligitur absque productione alicujus doni creati; hoc autem ibi non datur; ergo neque Personarum Missio. Respondeo distinguendo antecedens quoad secundam partem; sed per extrinsecam sive physicam, sive moralem existentem in creatura; concedo antecedens: semper physicam; nego antecedens: Unde Missio Personarum, si sit physica, fit per mutationem physicam in creatura, ad quam mittuntur, quod intendit probare argumentum; si autem sit moralis, fit per mutationem moralem, quae datur in proposito eventu, ideoque dicimus ad talem hominem fieri moralem Missionem Personarum.

Argues 3. Missio Personarum visibilis non potest fieri in tempore sine signo reali mutationis, sive reali forma apparitionis; ergo neque earum Missio invisibilis poterit fieri in tempore absque reali forma mutationis, sive Missionis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia apparitio importat signum sensibile, in quo Persona Divina sensibiliter manifestatur; sicque fieri non potest absque signo reali illius manifestativo: at verò Missio invisibilis, quae fit ad animam justam, solum per se importat peculiarem mutationem in illa; haec autem cum sit duplex, nempe physica, & moralis, etiam Missio poterit esse, aut physica, aut moralis, qualis erit in eo casu.

Argues 4. Persona Divina nequit ad creaturam mitti, quin in ea novo, & speciali modo existat; sed non ita existit absque productione alicujus doni in illa, quod non ita producit in facta suppositione; ergo &c. Respondeo distinguendo majorem: quin in ea novo, & speciali modo existat, aut moraliter, aut physice; concedo majorem: semper physice; nego majorem: in proposito autem eventu existeret in homine novo, & speciali modo, non physico, sed morali; sicque ad illum, non physice, sed moraliter mitteretur Persona Divina.

Argues 5. Si Persona Divina prout sic mitteretur, talis Missio foret aeterna; siquidem talis acceptatio ad gratiam, & ad gloriam esset ipsum aeternum Dei decretum, quo ab aeterno decerneret pro tali tempore acceptare creaturam ipsam ad gratiam, & ad gloriam; & nihil aliud temporale tunc daretur, ratione cujus Spiritus Sanctus diceretur in tempore missus ad talem hominem; sed Missio Personarum ad creaturas est temporalis, ut ex Sanctis Patribus supra probavimus; ergo &c.

Respondeo negando majorem, ad cujus probationem dicimus, decretum illud Dei de condonando peccato, & acceptando hominem ad amicitiam, & gloriam, licet foret aeternum, includere tamen moralem mutationem in tempore faciendam; quam cum non includeret connotative, & in obliquo, sed essentialiter, & in recto, prout supra diximus de quidditate Missionis physicae, ideo talis Missio simpliciter esset temporalis ratione moralis mutationis in tempore faciendae.

Argues 6. In eo eventu solum daretur quaedam veluti promissio mittendi Spiritum Sanctum ad hominem, quando ei fuerit gloria collata; sed hujusmodi

hujusmodi promissio non est præsens Missio ad hominem in via, sed solum respicit futuram in patria; ergo &c. Respondeo dato, quod homini condonaretur peccatum, & acceptaretur ad gloriam tribuendam post mortem, quin ei in hac vita aliquid reale tribueretur, duplicem ibi esse Missionem, realem scilicet unam, & physicam, quæ fieret post mortem in patria, per receptionem visionis Dei; & alteram moralem, ut diximus, quæ foret morale quoddam jus ad illam realem, & physicam Missionem. Si tamen nunquam foret tribuenda gloria, neque aliquid reale supernaturale; tunc non esset nisi unica Missio moralis, prout supra diximus.

264. Obijcies 1. contra secundam conclusionem: Spiritus sanctus toties dicitur missus, quoties simpliciter venit, & habet in homine; sed ita veniret, & habitaret quoties homo transfiret ab inimicitia ad amicitiam Dei; hæc enim est vis amicitie, ut afferat animi præsentiam; homo autem in proposito eventu transfiret de inimicitia ad amicitiam; ergo &c. Respondeo distinguendo minorem: ita veniret, & habitaret, vel physicè, vel moraliter; concedo minorem: semper physicè; nego minorem: unde ad probationem dicimus, licet realis amicitia vim habeat afferendi realem præsentiam amici; non ita habere amicitiam, quæ sola est extrinseca Dei acceptatio, sed solum habet vim afferendi præsentiam improprie, & secundum quid dictam, nempe moralem.

265. Obijcies 2. Omne donabile dari potest à Deo, licet nihil aliud donet realiter distinctum ab ipso donabili, quod non sit de ejus essentia; sed Spiritus Sanctus est donabilis à Deo, cum sit essentialiter donum, & omne donum creatum ab eo distinguitur realiter, neque est de illius essentia; ergo potest dari, ac proinde mitti absque ullo dono creato. Respondeo distinguendo consequens: potest dari, ac proinde mitti absque ullo dono creato sive physicè, sive moraliter; concedo consequentiam: physicè; nego consequentiam: in eo autem eventu, neque daretur, neque mitteretur physicè, sed tantum moraliter, prout supra diximus.

266. Instabis: Omne factibile à Deo potest ab ipso physicè fieri, non factio omni alio, quod non est idem cum ipso; ergo omne donabile à Deo, poterit ab ipso physicè donari, consequenterque mitti, non dato omni alio, quod non est idem cum ipso donabili. Resp. negando consequentiam; diversa ratio est, quia omne, quod fit, per realem, & intrinsecam sui mutationem transit ad esse, ideoque non indiget alia re factibili, ut physicè fiat: at verò Persona Divina non mittitur per intrinsecam sui mutationem, cum sit in se immutabilis, ideoque necessarium est mutari physicè personam, ad quam mittitur, ut ad illam dicatur physicè missa.

267. Urgebis: Donum creatum non requiritur, ut simul cum Deo det nobis Spiritum Sanctum, neque ipse Spiritus sanctus datus tribuit nobis necessariò, sed liberè donum creatum; ergo sine illo poterit nobis dari, & ad nos mitti Spiritus Sanctus. Respondeo, Spiritum Sanctum posse prout sic nobis dari, & ad nos mitti, non physicè, sed moraliter, ut patet ex dictis.

268. Quæres hæc: Utrum purus homo justus; aut saltem Christus Dominus, ut homo est, possit dare, & mittere Spiritum Sanctum? Negativè. Ita D. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 26. Magist. in 1. dist. 14. cap. Hic queritur. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 8. &

in 1. dist. 14. q. 3. Alex. 1. p. q. 72. memb. 4. Albert. 1. p. q. 32. memb. 1. D. Bonav. in 1. dist. 14. art. 20 q. 2. Richard. ibid. art. 2. Durand. q. 3. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 3. n. 3. & 4. P. Molin. 1. p. q. 436 art. 8. P. Ruiz d. 108. sect. 11. à n. 6. P. Amicus d. 28. n. 103. P. Arraga 1. p. d. 55. sect. 3. n. 8. & alii. Probatur primò ex D. August. loco cit. Quomodo inquit, Deus non est, qui dat Spiritum Sanctum? Imò quantum Deus est, qui dat Deum? Neque enim aliquis discipulorum ejus dedit Spiritum Sanctum. Et infra loquens de Christo Domino ut homine: In eo, inquit, quod de illo scriptum est, quod acceperit à Patre promissionem Spiritus Sancti, & effuderit, utraque natura monstrata est, & humana scilicet, & divina; accepit quippe ut homo, effudit ut Deus. Ubi aperte ostendit, Spiritum Sanctum à solo Deo donari, & mitti posse; ergo &c.

269. Probatur secundò, quia nullus potest cum gratia dare, & mittere Spiritum Sanctum, nisi qui ut absolutus Dominus potest gratiam conferre; sed nullus purus homo, imò neque ipse Christus Dominus ut homo, potest sic ut absolutus Dominus gratiam conferre; ergo neque cum illa Spiritum Sanctum donare, & mittere.

270. Confirmatur primò, quia ad id requiritur auctoritas principii mittentis supra personam missam, ut supra diximus; sed nullus purus homo, imò neque Christus Dominus ut homo, habet hujusmodi auctoritatem principii supra Spiritum Sanctum; neque enim illum producit ut homo, sed ut Deus; ergo &c. Secundò, quia gratia, & Personæ Divinæ sunt propria Dei; sed nullus purus homo, imò neque Christus Dominus ut homo, & ratione humanitatis, habet absolutum jus ad ea, quæ sunt propria solius Dei; siquidem nulla natura creata id habet; ergo neque Christus Dominus ut homo id habet, quia ut homo reduplicat tantum supra humanitatem; consequenterque non potest gratiam, & cum eâ Spiritum Sanctum donare, & mittere.

271. Dices: Huic homini, qui dicitur Christus, convenit absolutum jus ad gratiam, & ad omnia dona supernaturalia; ergo potest ea donare; consequenterque cum illis mittere Spiritum Sanctum. Respondeo e quidem convenire tale jus, non tamen ratione humanitatis, sed ratione Suppositi Divini subsistentis in tali humanitate, de quo hic non est sermo; sed de Christo ut homine.

272. Obijcies 1. Ille potest dare Personam Divinam, qui potest donum gratiæ conferre, cum quo infallibiliter venit ipsa Persona; sed homo justus, aut saltem Christus Dominus, ut homo, potest illud donum conferre; ergo & Personam Divinam. Respondeo negando minorem, ut patet ex dictis; nam dare importat absolutum dominium rei dandæ; hoc autem non habet ullus purus homo, imò neque Christus ut homo supra gratiam dandam, sicque neque supra Personam mittendam.

273. Instabis: Christus Dominus ut homo est primus author gratiæ in genere principii meritorii; ergo prout sic confert gratiam autoritativè, consequenterque cum illa etiam autoritativè nobis donat Spiritum Sanctum. Respondeo negando antecedens: neque enim Christus ut homo, sed ut homo Deus est primus author gratiæ, & in genere principii meritorii; siquidem est primus in genere principii meritorii, quatenus in eo genere est infinite dignus: est autem prout sic infinite dignus, non ratione humanitatis, sed Divinitatis infinite dignificantis omnia Christi opera.

274. Obijcies 2. D. Paulus de se loquens ad Galat. 3. sic

sic ait: *Qui tribuit vobis Spiritum, & operatur virtutes in vobis*; ergo cum id fecerit Apostolus, etiam id poterit efficere alius homo iustus, & à fortiori Christus Dominus etiam ut homo. Respondeo primò cum D. Aug. ad locum cit. Apostolum ibi non aliter tribuisse Spiritum Sanctum, quam prædicando fidem Christi, quam illis recipientibus, monstrabatur signis sensibilibus, quod in eis esset Spiritus Sanctus. Hoc idem respondet D. Thom. ad eundem locum cit. *Leit. 2.* Respondeo secundo, Apostolum ibi locutum fuisse, non de se ipso, sed de principali causa, nempe de Deo tribuente Spiritum, & virtutem operandi miracula, ut ad locum cit. exponit D. Chrysost. & cum eo P. Ruiz cit.

275. Objicies 3. Minister Sacramentorum tanquam causa efficiens, producit physicè gratiam; ergo cum illa tribuit, & mittit Spiritum Sanctum. Respondeo negando antecedens; neque enim Minister Sacramentorum producit effectivè gratiam, sed tantum verba, & adhibet materiam Sacramentorum, quæ tanquam instrumenta elevarunt à Deo ad producendam gratiam, sive physicè, sive moraliter, de quo alibi.

276. Instabis: In cap. *Præbyteris 3. de Consecrat. dist. 4. Solis*, inquit, debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum *Paracletum*. Et cap. *Novissime de Consecrat. dist. 4. ibi*: *A summo Sacerdote per impositionem manus Paracletus traditur baptizato*; ergo videtur Ministros tradere per sacramenta Spiritum Sanctum. Respondeo ibi solum dici, Episcopos, & Sacerdotes tradere Spiritum Sanctum tanquam ministros, qui conficiunt sacramenta, quæ tamen Deus elevat, ut tradat, & mittat Spiritum Sanctum.

SECTIO XII.

Ad quosnam fiat invisibilis Missio Personarum?

277. **D**IFFICULTAS 1. Utrum ad Christum Dominum facta fuerit invisibilis Missio Spiritus Sancti, & Filii? Dico 1. Ab instanti conceptionis posterius tempore nulla invisibilis Missio facta fuit ad Christum Dominum: maxime autem in ipso conceptionis instanti. Ita D. Thom. 1. p. q. 43. art. 6. ad 3. & 4. 7. ad 6. & in 1. dist. 15. q. 5. art. 1. & dist. 16. q. 1. art. 3. *Alens.* 1. p. q. 73. memb. 3. art. 3. ad 2. D. Bonav. in 1. dist. 16. art. 1. q. 1. Durand. in 1. dist. 15. q. 4. n. ult. Richard. ibid. art. 5. q. 1. ad 3. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 109. sect. 5. num. 4. Probatur prima pars, quia Missio Personæ Divinæ requirit novum modum existendi in persona, ad quam mittitur, atque antea existeret, nempe per novum effectum, præsertim sanctificationis, & gratiæ, ut supra diximus; sed Spiritus Sanctus, & Verbum nunquam fuerunt in Christo Domino novo aliquo modo, neque effectum; siquidem ab instanti Incarnationis fuit plenus omni gratia, quæ illius perfectioni non repugnabat; ergo per nullam gratiam creatam potuit ad illum mitti Spiritus Sanctus, aut Verbum.

278. Probatur secunda pars, quia Christus Dominus à principio suæ conceptionis fuit plenus omni sapientiâ, & gratiâ, non solum increatâ per Unionem Hypostaticam ad Verbum, sed etiam creatâ per infusionem omnium habituum, & actuum, quibus homo, Deum clarè videns, ornari potuit; sed

Spiritus Sanctus per hæc dona cepit inhabitare animam Christi Domini novo, ac speciali modo, quo illam non inhabitaret, si in illa non darentur talia dona creata, licet in illa permaneret unio hypostatica, ratione cuius Spiritus Sanctus altiori modo eam inhabitaret; ergo &c.

Confirmatur primò, quia quoties datur Persona procedens, toties mittitur; sed in primo instanti conceptionis datus est Christo Domino Spiritus Sanctus, & Verbum; ergo ad eum fuerunt missi. Secundo, quia Missio visibilis est signum Missionis invisibilis; præsertim quando destinatur ad præbendum testimonium de persona, cuius verbis Deus vult adhiberi fidem; sed Spiritus Sanctus fuit missus ad Christum Dominum visibiliter Joan. 3. Matth. 3. & Luc. 3. ergo supponebatur prius missus invisibiliter, ut hoc significaretur Missionem visibili.

Dices: Missio non fit, nisi ad personam præ-existentem ad Missionem, ut diximus supra; sed Persona Christi Domini, prout erat homo, non sic præexistebat, antequam illi præberetur omnis plenitudo gratiæ; ergo &c. Respondeo distinguendo minorem: non sic præexistebat prioritate reali; concedo minorem prioritate naturæ; nego minorem: prius enim naturâ, quam anima Christi Domini repletur sapientiâ, & gratiâ creatâ, præexistebat unita Verbo Divino, & in eo priori nondum intelligebatur illis donis ornata formaliter, sed tantum radicaliter, sicque ad illam prout sic præ-existentem facta est Missio Spiritus Sancti, & Verbi per dona creata.

Instabis: Talis præexistentia prioritate naturæ non sufficit ad rationem Missionis; ergo &c. Respondeo negando antecedens; alioqui neque ad animam Beatæ Virginis in instanti suæ Immaculatæ Conceptionis; neque ad Angelos, & primos parentes in instanti suæ creationis fuisset missus Spiritus Sanctus, licet tunc illis fuerit data gratia gratum faciens, quod est absurdum, & improbabile.

Difficultas 2. Utrum, & quomodo ad Angelos, & homines fiat invisibilis Missio? Dico. Facta fuit invisibilis Missio Spiritus Sancti, & Verbi ad Angelos. Ita *Magist. in 1. dist. 17. D. Thom. ibid. q. 5. art. 1. D. Bonav. ibid. p. 2. dub. 4. Alens. 1. p. q. 73. memb. 3. art. 2. Durand. in 1. dist. 15. q. 4. n. ult. Richard. ibid. art. 5. q. 1. ad 3. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 109. sect. 5. n. 11. P. Sear. lib. de Trinit. cap. 5. n. 20. P. Amicus d. 23. n. 106. P. Arriaga d. 55. sect. 5. n. 19. Probatur primò ex D. Aug. lib. 4. de Trinit. cap. 20. In animas sanctas, inquit, se transfert, atque amicos Dei, & prophetas constituit, sicut etiam implet sanctos Angelos. Et D. Cyril. rom. 5. lib. 5. ad illud Isai. cap. 16. Spiritus Domini super me. Cum, inquit, naturâ Deus existat unigenitâ, cumque ex se procedentem Spiritum immittat superis Potestatibus; ergo &c.*

Probatur secundo, quia toties Personæ Divinæ dicuntur missæ invisibiliter, quoties in creatura rationali sunt, & habitant novo, ac speciali modo; sed ita sunt, & habitant in Angelis per gratiam eis collatam in primo instanti suæ creationis; ergo &c. Confirmatur ex supra dictis de Missionem invisibili factâ Christo Domino in instanti suæ conceptionis, quæ hic cum proportionem locum habere possunt; & etiam accommodari Virgini Sanctissimæ in instanti suæ Immaculatæ Conceptionis; sicut & primis parentibus in instanti suæ creationis.

Hinc colliges ad quoslibet beatos in principio beatitudinis.

beatitudinis, siue quando novas revelationes accipiunt, fieri Missionem invisibilem, ut supra diximus n. 245. & 246. Quomodo autem fiat Missio ad quoslibet iustos viatores, quoties intensivè, aut extensivè crescit gratia? Diximus supra à num. 239.

285. Dico 2. Patribus veteris Testamenti facta fuit invisibilis Missio, quando iustificati sunt, aut fervorem charitatis, aut gratias gratis datas acceperunt. Ita Magist. in 1. dist. 15. D. Thom. 1. p. q. 43. a. 6. ad 1. & in 1. dist. 15. q. 5. art. 1. D. Bonav. ibid. p. 2. dub. 3. Richard. art. 5. q. 1. ad 1. Durand. q. 4. n. ult. P. Ruiz d. 109. de Trinit. sect. 5. num. 13. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 5. n. 20. P. Amicus d. 28. n. 106. & alii. Probatur primò ex D. Aug. lib. 4. de Trinit. cap. 20. Si antea, inquit, Spiritus Sanctus non datur: quo impleti Prophetæ locuti sunt? Cum aperire Scriptura multis locis ostendat, Spiritu Sancto eos locutos fuisse? Confirmatur ex illo Luc. 2. de Simone: Spiritus Sanctus erat in eo, & responsum acceperat à Spiritu Sancto, &c. Et D. Leo Magn. serm. 2. de Pentecost. cap. 3. Cum in die Pentecostes, ait, Discipulos Domini Spiritus Sanctus implevit, non fuit inchoatio muneris, sed adjectio largitatis: quoniam & Patriarchæ, & Prophetæ, & Sacerdotes, omnesque Sancti, qui prioribus fuisse temporibus, ejusdem sunt Spiritus Sancti sanctificatione vegetati; ergo &c.

286. Probatur secundò ratione, quia Spiritus Sanctus datur per gratiam gratum facientem, per ejus fervorem, & extensionem ad opera heroica, ut supra diximus; sed Patribus olim ante Verbi Divini Incarnationem data fuit hujusmodi gratia, fervor, & extensio, ut constat ex omnibus libris veteris testamenti; ergo &c.

287. Difficultas 3. Utrum ad creaturam irrationalem mittatur, aut missa fuerit Persona Divina? Negativè. Ita Magist. in 1. dist. 17. cap. Cumque. Alens. 1. p. q. 73. memb. 3. a. 1. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 6. & in 1. dist. 15. q. 5. art. 1. Carthus. ibid. q. 4. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 5. n. 20. P. Ruiz d. 109. sect. 9. n. 4. P. Arriaga d. 55. sect. 5. num. 19. & alii. Probatur, quia Missio non dicitur fieri, nisi ad terminum, ad quem destinatur Persona mittenda; sed sola creatura rationalis est hujusmodi terminus; irrationalis enim solùm est quasi medium, via, & instrumentum, per quod Spiritus Sanctus in animam rationalem venire disponit; ergo &c. Confirmatur, quia Deus solam creaturam rationalem inhabitat propter se ipsam, tanquam templum vivum juxta illud 2. Cor. 6. 16 Vos estis templum Dei vivi: sine quo nihil curat de materiali templo, ut patet 2. Machab. 5. Non propter locum gentem, sed propter gentem locum Deus elegit. Ideo & ipse locus participes factus est populi malorum; ergo &c.

288. Dices 1. Missio Spiritus Sancti destinatur ad sanctificandam creaturam; sed non solùm creatura rationalis, sed etiam irrationalis sanctificatur; sic enim in veteri testamento, quæ sacrificabantur, templum, tabernaculum, & sancta Sanctorum sanctificabantur; & in novo Testamento sanctificatur materia sacramentorum, ut constat ex benedictione fontis baptismalis; calices, chrisma, & templa consecrantur; ergo &c. Respondeo hæc omnia sanctificari, & consecrari, non propter se ipsa, neque tanquam terminos, ad quos mittitur Spiritus sanctus, sed ut instrumenta, & vias, per quas Spiritus sanctus in creaturam rationalem venire disponit. Undè sicut fanitas non est formaliter in medicina, sed tantùm in animali; sic etiam sanctitas, consecratio, gratia, & Spiritus sanctus

Tom. 1.

non venit, neque habitat formaliter, & propriè, nisi in creatura rationali, & per solam attributionem ad illam cœtera dicuntur esse talia.

Dices 2. Illuc mittitur Persona procedens, ubi Deus speciali, & novo modo dicitur habitare, ut supra diximus; sed Deus novo, & speciali modo sedet, & habitat in templo, ut constat 2. Reg. 7. 5. & 3. Reg. 6. 13. & cap. 8. Dominus dixit, inquit Salomon, ut habitaret in nebula. Edificans adificavi domum in habitaculum tuum; ergo &c. Respondeo majorem esse veram, dummodò Deus ibi habitet, ut in termino, ad quem propter illum destinatur venire: non autem ut in instrumento, & viâ, ut fuit in nebula, & in templo.

Dices 3. Spiritus sanctus mittitur per virtutem, & effectum; sed hæc virtus mittitur etiam ad res irrationales; sic enim precatur Sacerdos benedicens fontem baptismalem: Descendat in hanc plenitudinem fontis aquæ virtus Spiritus Sancti; ergo &c. Respondeo hanc virtutem mitti ad res irrationales, ut ad media, instrumenta, & vias, per quæ Spiritus sanctus disponit in animam venire, ut diximus.

SECTIO XIII.

De visibili Missionem Personarum?

DIFFICULTAS I. Quid sit Missio visibilis? Missio visibilis ita definitur à P. Ruiz infra citando. Est Divina Persona destinatio ad aliquem hominem sub signo sensibili, quo manifestari possit, non tantùm Persona illius æterna processio, sed etiam inhabitatio per gratiam, & sanctitatem in homine, ad quem mittitur. Undè Missio visibilis tria includit: Primò includit processionem æternam Personæ missæ, quod est de ratione communi, & quasi generica Missionis. Secundò includit sensibile signum illius processionis, siue actu, siue potentiâ manifestativum. Tertiò dicit respectum ad præsentem sanctitatem hominis, ad quem pervenit; siquidem destinatur ad manifestandam inhabitationem Personæ per gratiam in illo.

Dices 1. Ex D. Aug. nihil amplius videtur requiri ad Missionem visibilem, quàm apparitio Personæ per aliquod signum sensibile, ut insinuat videtur lib. 12. de Trinit. cap. 5. ibi: Operatio visibiliter expressa, & oculis oblata mortalibus, Missio Spiritus Sancti dicta est. Idem habet lib. 3. de Trinit. cap. 2. ergo &c. Respondeo D. Aug. ad communem quidditatem Missionis etiam requirere processionem æternam, ut supra vidimus. Undè hic solùm apposuit illud, per quod Missio visibilis distinguitur ab invisibili, cœtera supponens utrique communia.

Dices 2. Angelus mittitur ad hominem, quoties visibiliter apparet, licet ejus sensibile signum non manifestet, neque processionem Angeli, neque sanctitatem hominis, neque inhabitationem illius in homine; ergo sic etiam poterit dici Persona Divina missa ratione solius apparitionis sensibilis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Angelus localiter movetur, sicque localiter est præsens, ubi prius non erat, & ea ratione dicitur venire, & mitti: at verò Persona Divina non potest esse præsens, ubi antea non esset, cum sit in omni loco, sicque solùm potest esse præsens novo, & speciali modo, ubi prius non erat.

iiii

erat

erat tali modo; talis autem modus non est simpliciter, & absolute, nisi per gratiam, ut supra diximus.

294. Hinc colliges, Missionem visibilem distingui ab apparitione, quatenus illa hanc includit, addit tamen alias rationes supra assignatas. Unde licet Pater olim apparuerit, aut Deus in ratione Dei, talis apparitio non fuit Missio visibilis; siquidem non manifestabatur processio aeterna, quam Pater, & Deus in ratione Dei non habent, cum à nullo procedant; neque talis apparitio destinabatur ad manifestandam sanctitatem, & habitationem Dei in homine.

295. Difficultas 2. Utrum, & quomodo Missio visibilis supponat, includat, & conveniat cum invisibili? Dico 1. Missio visibilis semper supponit invisibilem per inhabitantem gratiam. Ita D. Thom. in 1. dist. 16. q. unica a. 1. & sumitur hic ex a. 7. ad 4. & ad 6. D. Bonav. in 1. dist. 16. art. unico q. 1. Durand. Scot. Argent. Marsil. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 4. a. n. 8. & alii, quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 109. sect. 8. n. 3. & 9. Probatur, quia Missio visibilis destinatur ad manifestandam invisibilem; ergo illam supponit manifestandam.

296. Dico 2. Missio visibilis non includit essentialiter, sed solum materialiter, & in obliquo Missionem invisibilem. Ita Doctores proximè citati. Probatur primò, quia Missio visibilis manifestat invisibilem, ut diximus; ergo sunt inter se distinctæ; consequenterque una non est pars essentialis alterius.

297. Probatur secundò, quia nulla res potest existere sine eo, quod est sibi essentialiter; sed Missio visibilis existit, quando jam non existit, imò præterit invisibilis, ut patet in Christo Domino, ad quem baptizatum facta est Missio visibilis Spiritus sancti in specie columbæ, quod signum non poterat ostendere Missionem invisibilem, quæ non eo tempore, sed in instanti conceptionis fuit facta, ut diximus; ergo &c.

298. Dico 3. Missio visibilis, & invisibilis conveniunt in ratione Missionis analogicè. Ita P. Ruiz cit. n. 12 & alii. Probatur, quia ratio Missionis primariò convenit invisibili, quæ integram retineret quidditatem Missionis, licet non daretur Missio visibilis; huic autem secundariò, & per attributionem ad illam tanquam illius signum, ita ut, illa sublatà, hæc non daretur; sed hoc stare non potest cum univocatione; ergo &c.

299. Difficultas 3. Utrum Patribus veteris testamenti factæ fuerint propriæ Missiones visibiles? Negativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. & in 1. dist. 16. q. 1. art. 2. & 3. ad ult. Alens. 1. p. q. 74. memb. 3. ad 1. D. Bonav. in 1. dist. 16. art. 1. q. 2. Richard. a. 1. q. 3. ad 1. Durand. q. 2. art. 1. Major. Carthusian. Aureol. Albert. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 6. n. 23. P. Ruiz d. 109. de Trinit. sect. 9. n. 10. P. Amicus d. 28. n. 106. & alii. Probatur primò, quia Missio visibilis propriè dicta, fit ad significandam, & manifestandam inhabitantem Personæ Divinæ per gratiam in anima iustorum; sed illæ apparitiones non fuerunt ad id factæ, sed ad aliud significandum; ergo &c.

300. Probatur secundò, quia ad rationem Missionis visibilis propriè dictæ requiritur, quod sit representatio, & manifestatio processionis aeternæ Personarum; sed nulla apparitio in veteri testamento expressè, & distinctè representabat unam Personam ut distinctam, sicque neque ut procedentem ab alia, sed satis obscurè, ut scribit D. August. lib. 2. de Trinit. cap. 17. Non evidenter, inquit, no-

minato, & designato in eis, vel Patre, vel Filio, vel Spiritu Sancto; ergo &c.

Confirmatur primò, quia Missio visibilis per se ordinatur ad manifestandam Personam, quæ mittitur; sed illæ apparitiones solum improprie, & obscurè manifestabant Personas; ergo solum improprie dicendæ sunt Missiones. Secundò, quia congruens erat, ut prius deberet fieri expressa Missio visibilis Verbi per Incarnationem, ad quam omnes illæ veteres apparitiones ordinabantur, tanquam umbræ ad veritatem, & figuræ ad suum prototypum; ergo &c.

Hinc colliges primò, omnes illas apparitiones, de quibus fit mentio in Scriptura Gen. 18. & Gen. 19. 13. & Gen. 32. Exod. 19. aliisque locis, non esse dicendas Missiones, nisi improprie, in quo sensu intelligendi sunt Sancti Patres, si qui illas Missiones appellant: tum quia aliquo modo subobscurè significabant Personam procedentem ab alia Persona: tum etiam quia conferebant aliquam cognitionem supernaturalem utilem ad salutem, quod sufficit ad Missionem improprie, & secundum quid, ut patet ex supra dictis: tum denique quia supponebant familiaritatem Dei cum homine vivente.

Secundò, nullà notā dignum esse, qui simpliciter, & absque aliqua declaratione, dixerit, Filium fuisse visibiliter missum humana specie ad Patres veteris testamenti: tum quia huic propositioni favet Scriptura locis citatis, & expositio Patrum ad illa apud P. Ruiz cit. tum etiam, quia sumi potest nomen *Missio visibilis* latius, quam à Theologis sumitur.

Tertiò, Personam Patris, licet nunquam fuerit missa, prout supra diximus, quia à nulla procedit, visibiliter tamen apparuisse Patribus veteris testamenti adeò certum esse, ut teste D. August. lib. 12. de Trinit. cap. 17. Nimis temerarium sit dicere, Deū Patrem nunquam Patribus, aut Prophetis per aliquas visibiles formas apparuisse, Quod etiam sequenti cap. 18. confirmat visione Danielis cap. 7.

Difficultas 4. Utrum species, sub quibus Personæ Divinæ visibiliter mittebantur, factæ fuerint Angelorum ministerio? Affirmativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. ad 5. & in 1. dist. 16. art. 4. quest. 1. Alens. 1. p. q. 74. memb. 4. D. Bonav. in 1. dist. 16. art. 1. q. 1. ubi Richard. Argent. Carthus. Egidi. & alii. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 6. n. 13. P. Vafq. 1. p. d. 185. cap. 2. P. Molin. 1. p. q. 51. art. 2. P. Valent. 1. p. d. 4. de Angel. q. 2. pund. 2. P. Perier. in Gen. cap. 32. vers. 23. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 109. sect. 10. n. 4. P. Arriaga 1. p. d. 15. sect. 5. n. 19. & alii. Probatur primò ex illo ad Galat. 3. ibi: Quid igitur lex? Propter transgressionem posita est, ordinata per Angelos in manu mediatoris. Ubi D. Hieron. Quod ait Apostolus, inquit, lex per Angelos, hoc vult intelligi, quod in omni veteri testamento, ubi Angelus primum visus, & postea quasi Deus loquens inducitur, Angelus quidem verè ex ministris pluribus quicumque sit visus; sed in illo Mediator loquatur, qui dicit: Ego sum Deus Abraham, &c. Et ad Heb. 2. ibi: Qui per Angelos factus est sermo. Et Act. 7. ibi: Apparuit illi in deserto montis Synæ Angelus in igne flammæ rubi; ergo &c.

Probatur secundò autoritate Sanctorum Patrum. D. Aug. lib. 3. de Trinit. cap. 1. & 11. ubi post multa, quibus hanc conclusionem probare intendit ita concludit: Jam satis, inquit, quantum existimo, pro captu nostro dissipatum, & demonstratum est, & primatate auctoritatis, quantum de Scripturis sanctis divina eloquia patuerunt, quod antiquis Patribus ante Incar-

Incarnationem Salvatoris, cum Deus apparere dicebatur, voces illæ, ac species corporales per Angelos factæ sunt. Idem habet D. Greg. lib. 28. Moral. cap. 2. & alii.

307. Probatur tertio ratione, quia ordinatissima Dei providentia postulat, ut creaturæ inferiores gubernentur, & illuminentur per superiores, & non immediatè per ipsum Deum; sic enim Angeli inferiores per superiores illuminantur ex D. Dionys. cap. 7. & 8. *de celesti hierarch.* ergo apparitiones illæ, non immediatè ab ipso Deo, sed per Angelos Patribus fuerunt factæ, & nunc hominibus Sanctis fiunt ex eodem D. Dionys. *de celesti hierarch. cap. 4. Per Angelos, inquit, nobis donata sunt divina revelationes, & gloriosos ante legem, & post legem Patres ad divinum reducebant.*

308. Confirmatur primò, quia supremum opus Incarnationis supremæ personæ creatæ, nempe Virgini Sanctissimæ, non immediatè à Deo, sed per Angelum fuit annunciatum; ergo idem dicendum de illis apparitionibus. Secundo, quia Deus utitur ministerio Angelorum ad excitandas, & promovendas interiores actiones sanctitatis; ergo à fortiori ad faciendas apparitiones visibiles.

309. Objicies 1. Si Persona Divina non operaretur, & moveret immediatè res illas, quibus debebat representari, sequeretur, non Personam Divinam, sed tantum Angelum apparere, ac mitti; siquidem ille Spiritus censetur apparere in corporibus assumptis, qui talia corpora format & movet; neque enim aliter eis unitur, nisi tanquam efficiens, & movens; hoc autem non est dicendum; ergo neque illud, ex quo sequitur.

310. Respondeo negando sequelam, & ejus probationem; neque enim ille Spiritus censetur apparere in corporibus assumptis, qui illa format, & movet, sed qui in illis representatur, & cujus nomine loquuntur, & agunt, ut patet ex D. August. *contr. Adamant. cap. 9. Quemadmodum, inquit, Verbum Dei, quod est Christus, in Propheta loquitur veritatem, sic etiam in Angelo ipse loquitur, quando veritatem Angelus annunciat. Quod etiam exemplo declarat, lib. 3. de Trinit. cap. 11. Cum verba judicis, inquit, præco pronunciat, non scribitur in gestibus: Ille præco dixit, sed ille iudex.*

311. Objicies 2. In novo Testamento non interveniebat ministerium Angelorum, ut fierent, & moverentur corpora, & voces, quibus Spiritus Sanctus mittebatur, aut Pater apparebat, & ostendebatur; ergo neque in veteri Testamento. Respondeo negando antecedens: neque enim ratio ordinatæ providentiæ, quam supra assignavimus, minorem vim habet in Novo, quam in veteri Testamento: præsertim cum representatio Personæ divinæ, quæ visibiliter mittitur, non impediatur, licet corpora representantia fiant, & moveantur ministerio Angelorum, ut proximè diximus.

312. Instabis: In apparitionibus veteris Testamenti frequenter fit Angelorum mentio, non autem in Novo, sed tantum Personæ Divinæ; ergo licet apparitiones in veteri Testamento factæ fuerint Angelorum ministerio, non ita in Novo, sed per ipsas Personas immediate. Respondeo negando consequentiam quoad secundam partem: licet enim propter evidentiorē demonstrationem Personæ missæ; nec non ob majorem dignitatem Novi Testamenti, non fiat mentio Angelorum in Missionibus, & apparitionibus Personarum, ibi tamen in omnibus adhibebatur occultum Angelorum ministerium.

313. Difficultas 5. Utrum signa, quibus se Deus,

Tom. 1.

aut Persona divina ostendit, tam in Veteri, quam in Novo Testamento, fuerint hypostaticè unita? Negative. Ita Magist. in 1. dist. 16. cap. 3. D. Thom. 1. p. 43. art. 7. ad 2. & in 1. dist. 16. q. 1. art. 1. ad 1. ubi D. Bonav. q. 3. Scot. q. unica ad 1. Richard. d. 1. q. 5. ad 3. Argent. q. unica art. 2. Carthus. q. 3. Aureol. *Marfil. q. 19. art. 3. Torref. 1. p. q. 43. art. 7. p. 2. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 6. num. 19. & 20. quos citat, & sequitur P. Ruiz. d. 109. sect. 11. n. 5. qui oppositum dicit dignum erroris notâ. P. Ariaga d. 55. sect. 5. n. 19. P. Præposit. 1. p. q. 43. dubi. 2. n. 4. P. Molin. 1. p. q. 43. art. 7. d. 1. & alii.*

Probatur primò ex Scriptura Matth. 2. Luc. 3. Marc. 1. & Joan. 1. ubi dicitur D. Joan. Baptista vidisse Spiritum Dei descendentem sicut columbam, sive quasi columbam corporali specie: quæ denotant, Spiritum sanctum non fuisse, sed apparuisse sub imagine columbæ. Et D. August. lib. 4. de Trinit. cap. 21 de columba, & linguis igneis sic ait: *Cum ad ejus Personæ unitatem, sicut caro, quod Verbum factum est, non copularetur. Et infra. Quis hoc dixerit, ut quidquid illud est creaturæ, per quod sonuit vox Patris, ita sit Deus Pater; aut quidquid illud est creaturæ, in quo per columbæ speciem, vel per linguas igneas Spiritus Sanctus demonstratus est, ita sit Spiritus Sanctus, sicut est Dei Filius homo ille, qui de Virgine factus est.* Idem habet lib. 2. de Trinit. cap. 6. & in Joan. tract. 99. Ubi id tanquam de fide docet.

Probatur secundò rationibus: Prima, quia cum unio hypostatica sit res tanti momenti, non est asserenda sine testimonio Sacræ Scripturæ; hoc autem nullibi apparet. Secunda, quia quod Deus assumeret naturas irracionales, imò & inanimas, licet non implicet, ut alibi ostendimus in *Mer. tr. 2. d. 4. à num. 375.* non erat conveniens, ut ibidem diximus, & alibi dicemus. Tertia, quia semel admittà unione hypostatica columbæ, sequeretur in cæteris apparitionibus, tum Veteris, tum Novi Testamenti fuisse etiam corpora hypostaticè assumpta, cum non detur major ratio; ex hoc autem plura sequerentur inconvenientia. Quarta, quia si semel assumerentur, non expediebat post unionem hypostaticam res illas statim demitti, & destrui. Quinta, quia unio hypostatica non requirebatur ad finem illarum apparitionum; ergo &c.

Hinc est, sententiam Tertul. lib. de carne Christi cap. 3. sine merito ab omnibus rejici, quatenus asserit, columbam, quæ apparuit Christo baptizato, fuisse hypostaticè unitam Personæ Spiritus Sancti; dicit enim: *Qui Spiritus cum hoc esset, tam verè erat & columba, quam & Spiritus: nec interfecerat substantiam propriam, assumptà substantiā extraneā: ex quo probat, Verbum potuisse carnem assumere. Neque audiendi sunt, qui cum Pamelio ad eundem lib. Tertul. annotat. 29. putant, idem sensisse D. Aug. lib. de Agone Christian. cap. 22. siquidem ibi, ut ait P. Soar. cit. num. 19. solum affirmat, corpus illud columbæ fuisse verum, & reale, indicatque fuisse veram columbam (de quo infra,) non autem dicit, fuisse hypostaticè unitam.*

Difficultas 6. Quid utilitatis habeat signum corporeum, & visibile in Missionem visibilem, cum tamen Persona divina venire non cognoscat, nisi per interiorē mentis illuminationem? Respondeo quatuor inter alias esse hujusmodi visibiles signi utilitates. Prima, quia cum nostra intellectus cognitio non fiat, nisi per conversionem ad phantasmata rerum sensibilibus, suavius, & congruentius cognitio etiam supernaturalis excitatur per signa sensibilia; ut rectè dixit D. Aug. lib. 2. de

Trinit.

Trinit.

*Trinit. cap. 5. ibi: Ut exterioribus visis hominum corda commota, à temporali manifestatione venientis, ad occultam eternitatem semper præsentis converte-
rentur.*

318. Secunda est certitudo miraculi exterioris, atque sensibilis, quod confirmat veram esse interiorum illuminationem, & inspirationem de adventu Personæ Divinæ. Tertia est gaudium, & alacritas, quæ per illam sensibilem apparitionem in totum corpus diffunditur, cujus ratione redditur promptissimum, & aptissimum, ut ministeriis spiritualibus serviat, per quæ possit in alios gratiam, & sanctificationem diffundere. Quarta est analogia signi sensibilis, quod ut hieroglyphicum multis proponitur, ut ex illo concipiant finem, & proprietates rerum, quæ per illud significantur. Vide plura apud D. Thom. hic art. 7. & in 1. dist. 16. art. 1. ad 6. ubi D. Bonav. art. unico q. 2. Scot. q. unica. Richard. art. 1. q. 2. Argent. q. unica art. 1. Alens. 1. p. q. 74. memb. 2.

SECTIO XIV.

De qualitatibus, & circumstantiis rerum, quæ sentiuntur in Missione visibili; & singularum Missionum congruentiis.

319. **D**ico 1. Res, quæ sentiuntur in Missione visibili, debent esse tales, ut in illis deprehendatur aliquod miraculum superans vires naturæ. Probatur, quia alioqui talis Missio non excitabit mentem ad cognoscendam præsentiam Personæ Divinæ; aut quidem non magis, quam omnes res naturales excitant; ergo &c.
320. Dico 2. Res præexistentes, licet aliquando significaverint Christum Dominum, aut Spiritum Sanctum, non sunt sufficientes ad Missionem, sive apparitionem, nisi repente, aut ex tempore fiant tantum ad significandum. Ita deducitur ex D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 5. & 6. D. Thom. 1. p. q. 43. a. 7. & tenet cum illis P. Ruiz d. 109. sect. 12. n. 2. Probatur, quia ex Gloss. Ordin. ad illud Act. 1. Per dies quadraginta apparens eis: Apparere dicitur, inquit, quod insolitum est; sed omnis Missio visibilis, ut supra diximus, includit apparitionem, & addit aliquid aliud; ergo quando fit, debet repentina, & non separata tunc temporis species rerum sensibus offerri. Confirmatur ex Cassian. lib. 2. de Incarnat. ad illud ad Tit. 2. Apparuit gratia Dei: Hoc, inquit, rectissime apparuisse dicitur, quod subita quasi apparitionis luce monstratur. Sicut in Evangelis apparuisse stellam Magis Orientalibus legimus.
321. Hinc colliges primò, per quæcumque sacramenta tum veteris, tum Novæ legis non fuisse factas, nec fieri Missiones visibiles Spiritus Sancti, licet illa sint sensibilia signa gratiæ; per quæ Spiritus sanctus invisibiliter mittitur in animam. Patet primò, quia in illis nihil repentinum, & miraculosum sensibus occurrit, quo tanquam signo monstretur adventus Spiritus sancti. Secundò, quia Missionem visibilem Spiritus sancti multoties committatur, aut præcedit Missio invisibilis, ut supra diximus; signa autem sensibilia Sacramentorum in lege veteri non conferebant gratiam; & multoties eam non conferunt in lege nova propter obicem, quem recipiens apponit effectui Sacramentorum; ergo &c. Secundò colliges, neque

ad Eucharistiam, neque per Eucharistiam esse ad animam Missionem visibilem Verbi divini, quando nihil insolitum sensibus occurrit. Tertio colliges, Missionem visibilem universaliter non fieri ad sacramenta, neque per sacramenta ad fuscipientes. Ita Alens. 1. p. q. 74. memb. 5. D. Thom. 1. p. art. 7. ad 2. & in 1. dist. 16. q. 1. art. 1. ad 3. ubi Richard. art. unico q. 1. ad 2. Carthus. q. 1. Canar. 1. p. q. 43. a. 7. p. 1. Notab. 2. P. Soar lib. 12. de Trinit. cap. 6. n. 12. & 13. P. Ruiz d. 109. sect. 12. n. 4.

Dico 3. Missiones visibiles non sunt per imaginarias visiones, quæ solum repræsentantur in sensibus interioribus, sed per corpora realia sensibus externis perceptibilia, præsertim visu, & auditu, quibus iidem sensus realiter immutantur. Ita D. Aug. lib. 2. de Trinit. cap. 6. D. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. ad 2. & in 1. dist. 16. q. 1. art. 3. ad 1. ubi Richard. art. unico q. 5. Durand. q. 3. n. 9. & 10. Major. q. unica. Argent. q. unica a. 3. Carthus. q. 2. Aureol. 4. 5. Marsil. q. 19. art. 4. Canar. in 1. p. q. 43. art. 7. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 109. sect. 12. n. 7. Probatur, quia Scripturæ verba, quibus referuntur singulæ Missiones visibiles, planè, & simpliciter significant, res, quæ in illis apparuerunt, fuisse sensibus exterioribus visas, auditas, aut tactu perceptas; ergo &c.

Dico 4. Ad rationem Missionis visibilis non est necessarium, res illas, quæ sensibus obijciuntur, esse veras, ejusdemque naturæ, cujus apparent. Itapro certo supponunt omnes Scholastici, licet dubitando inquirent, utrum de facto res illæ fuerint veræ, an solum apparentes? Ita de facto inquirent D. Thom. 3. p. q. 39. art. 6. & 7. & in 1. dist. 16. q. 1. art. 3. ad 3. ubi Durand. Richard. Major. Carthus. Aureol. Marsil. P. Soar lib. 12. de Trinit. cap. 6. a. n. 14. pro quo:

Dico 5. Res, quæ apparuerunt in signis illis, fuerunt res aliquæ veræ, & non solum apparentes. Probatur, quia, ut diximus, fuerunt & debuerunt esse res visibiles, & sensibus perceptibiles; hoc autem non haberent, nisi essent res aliquæ veræ, & quoad qualitates sensibiles, ut sic sensibus percipi possent; ergo &c.

Hinc colliges primò, si signum sit sonus, debere esse verum sonum, alioqui non posset auditum immutare. Secundò, si sit vox, non opus esse, ut habeat proprietatem vocis, nempe procedere immediate ab anima, media imaginatione, seu phantasia; hæc enim proprietas non percipitur sensu auditus; debere tamen esse sonitum formatum ad instar veræ vocis articulatæ; alioqui neque vox dici posset, neque significare id, ad quod significandum imposita est vera vox. Tertio, si signum sit res aliqua lucida, aut ignea, debere habere veram lucem; alioqui non posset visum immutare: non tamen opus erit, ut sit verus ignis, aut quid simile, quod per se percipi non possit, ut patet ex supra dictis, & ex dicendis patebit.

Quartò, idem dicendum de sensibilibus communibus, quæ etiam per se percipiuntur, sicut quoties motus aliquis localis, aut figura, v. g. linguæ igneæ, dicuntur apparuisse in his signis, debet esse verus, & realis motus, & vera figura: tum quia facillimo negotio id fieri potest; tum etiam quia sic possunt optimè visu, & auditu percipi.

Dico 6. Quando corpora, quæ in his signis assumuntur sunt ex simplicibus, aut illis proximis, quæ versantur in hac aeris regione, suntque in communi hominum usu, sunt vera corpora, & talia, qualia nominantur, ita ut si dicatur esse aer, aut ventus, aut quid simile, sit verus aer, & verus ventus,

ventus, ut dicitur. Probatur, quia hæc corpora sunt veluti prima materia, ex qua alia apparentia corpora fieri solent; ergo cum ipsa dicuntur assumi in signa, non sunt apparentia, sed vera.

328. Hinc colliges primò, quando corpora, quæ apparere dicuntur, sunt substantiæ perfectioris, opus non esse, quod sint verè tales, quales apparèt in ipsis signis: tum quia id necessarium non est ad usum talium signorum: tum etiam, quia illæ substantiæ non percipiuntur, quod necessarium esse diximus ad Missiones visibiles.

329. Secundò, statum illum à Christo Domino emissum, cum dicitur Joan. 20. *Influxit, & dixit eis: Accipite Spiritum Sanctum*: fuisse verum statum. Pater, quia influxio Christi Domini fuit vera, corporalis, & vitalis, fecitque verum motum localem in aëre oris Christi, quem versùs Apostolos emisit: hæc autem solum sunt de ratione veri statûs; neque ibi necessaria erat aliqua fictio, etiam materialis, imò vix poterat intercedere; ergo &c.

330. Tertiò, Spiritum illum vehementem, qui in die Pentecostes replevit totam domum, fuisse verum aërem, verè, ac realiter commotum, & ingressum fuisse domum illam corporalem, nempe cenaculum. Utrum autem fuerit verus ventus in omni rigore philosophico? Non mulum curandum. Non tamen repugnat *P. Soar. cit. n. 18.*

331. Quartò, linguas illas, quæ etiam in die Pentecostes visæ sunt, certum esse non fuisse carneas; imò verius neque igneas: tum quia verus ignis ob magnam ejus activitatem vix posset sine novo miraculo ad usum talium signorum assumi: tum etiam quia littera ad id non cogit, imò contrarium indicare videtur, cum dicit: *Et apparuerunt dispersæ linguæ tanquam ignis*. Act. 2. tum denique quia ad mysterium perinde erat, si linguæ illæ fuissent lucidæ, & ignitæ, ut sunt Comæ, Undè *P. Soar. cit. n. 18.* credit fuisse exhalationes aliquas, aut aërem condensatum, idque sufficere.

332. Dubium majus hæc est: Utrum columba illa, in qua Spiritus sanctus apparuit, & vilis est descendere in baptismo Christi Domini, fuerit vera columba, & verum animal? Negativè. Ita *D. Amb. lib. 1. de Sacrament. cap. 5. D. Chrysost. in Matt. hom. 12. Procop. in gen. cap. 18. Lyra in Matt. 3. D. Thom. in 1. dist. 17. q. 1. a. 3. ad 3. Egid. ibid. q. 2. Durand. q. 34. Caiet. 3. p. q. 39. a. 7. & in Matt. 3. Torrez 1. p. q. 43. a. 7. Abulen. in Matt. 3. q. 84. D. Aug. Epist. 102. P. Molin. 1. p. q. 43. a. 7. d. 2. P. Soar. lib. 12. de Trinit. cap. 6. & tom. 2. in 3. p. d. 27. sect. 2. P. Ruiz d. 109. de Trinit. sect. 12. n. 10. P. Præposit. 1. p. q. 43. art. 7. dub. 2. n. 4. & alii.*

333. Probatur primò ex *D. Aug. cit. Epist. 102. & lib. 3. de Mirabilibus Scriptur. cap. 5. Quamvis*, inquit, corporali specie Spiritus Sanctus super Dominum descendere dicitur, non tamen de avibus sumpsisse columbam, sed ex aëre minime dubitatur. Dicent t. *D. Aug.* intelligendum esse de assumptione columbæ ad unionem hypostaticam. Sed contra, quia aliqui posterior pars esset falsa; siquidem hoc modo neque veram, neque apparentem columbam assumptione Spiritus Sanctus.

334. Dicent 2. *D. Aug.* solum negare illam columbam sumptam esse ex avibus præexistentibus, non autem fuisse verum animal de novo ex aëre creatum. Sed contra, quia id est contra rationem, quam statim subiungit dicens: *Nequaquam enim ex avibus Spiritum sanctum necesse fuit corpus assumere, dum aves in nullo transgressæ sunt leges naturæ, &c.* Quæ ratio licet directe solum probet, columbam non fuisse hypostaticè assumptam, hinc etià voluit

concludere, non oportuisse, ne esset vera, sed solum apparens, ut dixerat in principio capitis, & innuat *lib. 2. de Trinit. cap. 5.* ubi eodem modo loquitur de columba, & de igne, quem *D. Aug. cit. Epist. 102.* docet non fuisse verum ignem.

Probatur secundò ex *D. Amb. lib. 1. de Sacram. cap. 5. Non columba descendit*, inquit, sed quasi columba: *Christus carnem suscepit, non sicut carnem, sed carnis veritatem; Spiritus autem Sanctus in specie columbæ, non in veritate columbæ.* Et *Opat. Milevitan. lib. 4. contr. Parmenian. Spiritale*, inquit, oleum in imagine columbæ descendit. Et *D. Nazian. orat. 39. Descendit*, inquit, ut columba corporeo modo conspecta. Idem videntur sentire *D. Chrysost. Euthym. & Theophylact. Matt. 3.* qui semper vocant speciem columbæ, seu quasi columbam.

Probatur tertiò rationibus: Prima, quia Deus nihil frustra operatur; sed ad finem illius apparitionis satis, superque erat imago columbæ, cum solum esset ad representandum, & significandum adventum Spiritus sancti, ad quod satis erat similitudo columbæ; ergo non fuit verum animal, sed sola illius similitudo ministerio Angelorum ex aëre fabricata.

Secunda, quia sicut deigne in die Pentecostes dicitur Act. 2. *tanquam ignis*, ita de columba dicitur Matt. & Luc. 3. *sicut columba*, & Marc. 1. *tanquam columba*, & Joan. 1. *quasi columba*; sed omnes concedunt, linguas illas non fuisse verum ignem, sed solâ ignis similitudinem; ergo etiam columba non fuit vera columba, sed illius tantum imago, & similitudo.

Tertia, quia post factam representationem illam, aut columba erat corruptenda, & destruenda, (ut contrarii fatentur;) aut erat permanens, ut cum aliis volaret: Non primum: tum quia superflua fuisset illius creatio: tum etiam quia Deus non solet destruere ea, quæ condidit, quando aliqui ex propriis eorum principiis, & causis corruptio non sequitur: Non secundum: tum quia hoc non erat decens; tum etiam quia ad confirmandum miraculum non erat necessarium, aut admodum utile; ergo &c.

Oppositum tenent *D. Thom. 3. p. q. 39. a. 7. cum D. Aug. lib. de Agone Christian. cap. 22.* tribuitur etiam *D. Chrysost. hom. 12. in Matt. & hom. 4. in Acta.* tenent etiam *D. Ansel. Matt. 3. Hugo Cardinal. in Joan. 1. & aliqui Scholastici in 1. dist. 16.* pro quibus: Obicies 1. Si Spiritus Sanctus in sola specie columbæ apparuisset, decepsisset Joannem aspicientem, & credentem esse veram columbam; hoc autem non decuit; cum ipse sit Spiritus veritatis, quem non decet fictione uti, & homines fallere; ergo &c. Respondeo negando majorem; ipse enim Joannes agnovit non fuisse veram columbam, sed ejus effigiem, ut habetur Joan. 1. *Testimonium perhibuit Joannes dicens. Quia vidi Spiritum Sanctum descendentem quasi columbam.* Accedit, quod si argumentum esset alicujus momenti, probaret etiam, Spiritum Sanctum decepsisse Apostolos, quando in specie ignis, & non in vero igne super eos descendit.

Obicies 2. Filius Dei apparuit in vera humanitate; ergo & Spiritus sanctus in vera colūba. Resp. negando consequentiam; diversa ratio est, quia Filius assumpsit humanitatem in unitatem Suppositi, ut per eam mereretur, & redimeret genus humanum; at verò Spiritus sanctus solum usus est specie columbæ, ut significaret suam præsentiam, ad quod non erat opus vero animali.

Quæres tamen hic: Utrum hæc columba apparuerit super Christum Dominum ante; an post illius baptismum.

baptismum; aut utroque tempore? Caiet. in *Matt.* 3. & alii opinantur, columbam descendisse ante baptismum, quod colligunt ex verbis Joannis: *Super quem videris Spiritum sanctum descendentem, & manentem, ipse est, qui baptizat*: ex quo sequi videtur, antequam Joannes Christum baptizaret, vidisse Spiritum descendentem, & manentem super Christum, quia antea illum non cognovit, ut ipse videtur significare, cum dixit: *Et ego nesciebam eum.* Joan. 1. 31.

342. Nihilominus *P. Tolet.* Joan. 1. annotat. 72. id audacter dictum judicat, quatenus sine ullo Scripturæ fundamento id confingunt. Certum igitur est, ut asserit ipse *P. Tolet.* & *P. Soar.* tom. 2. in 3. p. d. 27. sect. 2. columbam apparuisse, Jesu baptizato, ut dixit Luc. 3. imò expressè *Matt.* 3. dicit, Christum post baptismum ascendisse de aqua, & statim vidisse coelos apertos, & Spiritum descendentem quasi columbam, ergo credendum est, tunc solum apparuisse columbam. Unde ad rationem adductam dicendum est cum eodem *P. Tolet.* & cum *P. Soar.* cit. Joannem antea, cum esset in deserto, (ad quem referenda sunt citata verba) ignorasse Christum de facie, quia eum non dum viderat, licet certò sciret jam esse in mundo; postea ante baptismum privata revelatione illum agnovisse absque signo externo; postea autem publica revelatione, & apertiori ad testimonium de Christo reddendum.

343. Ex dictis colliges primò, cur Verbum in Missione visibili assumpserit hypostaticè terminum, sive rem in qua apparuit; & non ita assumpserit Spiritus sanctus res sensibiles, in quibus apparuit; siquidem cum Filius sit missus ut Author nostræ justificationis, & sanctitatis, conveniens fuit, ut assumeret hypostaticè naturam humanam, ut sic Persona per illam posset nobis mereri justificationem, ut diximus: at verò in Missione Spiritus sancti res sensibiles solum fuerunt indicium præsentiae illius, & sanctificationis, aut alicujus virtutis, vel gloriæ, ut in Missione Spiritus sancti ad Christum Dominum; ad hæc autem munia opus non fuit res, in quibus apparuit, sibi hypostaticè unire, ut etiam supra diximus.

344. Secundò, posse unam Personam mitti sine alia Missione visibili. Patet, quia ab actu ad potentiam bene valet argumentum; constat autem de fide in Incarnatione solum Filium missum fuisse Missione visibili, ut jam supra diximus. Deindè una potest peculiariter representari per res externas, & non ita representari alia; sic enim peculiariter apparuit Spiritus sanctus per Nubem, Columbam, &c.

345. Dices: Seclusa unione personali, reliqua omnia, quæ sunt realia, aut dicunt operationem ad extra, sunt cõmunia omnibus tribus Personis; ergo nulla superest ratio, ob quam tales Missiones censcantur propriæ Spiritus sancti. Resp. cum *P. Soar.* lib. 12. de *Trinit.* cap. 6. n. 22. hujusmodi Missiones non attendi secundum efficientiam illius forme, aut signi, sub quo dicitur fieri Missio; talis enim efficientia est communis omnibus Personis; sed attendi secundum representationem, & significationem ipsius formæ, aut signi, quam non est necesse esse communem toti Trinitati. Sicut enim hac voce *Spiritus sanctus*, ut ait *D. Aug.* & nos supra diximus, significatur specialiter tertia Persona, & non aliæ, ita per columbam potuit representari Persona Spiritus Sancti, & non aliæ; sicque ob hanc singula-

rem representationem talis Missio est propria Spiritus sancti, quia sub illo signo singulariter apparere dignatus est, & ut ita appareret emiserunt eum Pater, & Filius.

Instabis: Ex communi Theologorum axiomate: *Omnia opera Trinitatis ad extra sunt indivisa*; sed Missiones illæ sunt operationes ad extra; ergo sunt indivisæ; consequenterque non sunt propriæ soli Spiritus sancti. Resp. axioma illud non habere hic locum; siquidem representari per talia signa non est opus ad extra, sed quædam denominatio extrinseca, sive relatio rationis, qualem etiam Missio importat ex parte illa, quæ temporalis est.

Tertiò colliges, Beatissimæ Virgini datam fuisse visibilem Missionem Spiritus sancti die Pentecostes cum omnibus Apostolis, ut omnes Scholastici pro certo supponunt, & planè colligitur ex illo Act. 1. 13. *Omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Mariâ Matre Jesu.* Et Actor. 2. 1. *Erant omnes pariter in eodem loco.* Et infra: *Et apparuerunt illis dispersita lingua.*

Utrum verò Beatissima Virgo alias visibiles Missiones Spiritus sancti sibi peculiares acceperit? Negat *D. Thom.* in 1. dist. 16. q. 1 art. 2. ad 4. quia Beatissima Virgo non ordinabatur ad plantandam Ecclesiam per doctrinam, & administrationem Sacramentorum, sicut præscribit *D. Paul.* 1. Tim. 2. *Docere mulieri non permitto.* Et 1. Cor. 14. *Mulieres in Ecclesiis taceant, non enim permittitur eis loqui.*

Probabilius tamen, & pium est asserere, Beatissimæ Virgini alias sibi peculiares Missiones visibiles datas fuisse, quibus manifestaretur ejus autoritas ad docendos Apostolos, & Evangelistas, aliosque temporis discipulos, (licet non ad publicè concionandum; siquidem fuit sine dubio superexcellens Magistra fidei post suum Filium Dominum nostrum Jesum Christum. Ita sentiunt *Carrus*, in 1. dist. 16. q. 2. ubi *Aureol.* a. 4. *Marsil.* q. 19. a. 4. dub. 4. quos citat, & sequitur *P. Ruiz.* d. 109. sect. 13. n. 1.

Hactenus de arcano Trinitatis Mystério, quod quia lucem habitat inaccessibilem, non tam æmulæ humanæ rationis luce, quam ingenue divinæ fidei face venerabundi suspicimus: quod dignitas Mysteriorum exigit, planè non exegimus, nostram enim tenuitatem excellentiæ suæ meritum reprehendit; minus est, quod possumus, majus, quod debemus; hinc igitur cum *D. Aug.* lib. 15. de *Trinit.* cap. 27. *Inter hæc, quæ multa jam dixi, nihil illius summæ Trinitatis ineffabilitate dignum me dixisse audeo profiteri, sed confiteri potius mirificatâ scientiam ejus ex me invaluisse.* Et cum eodè *D. Aug.* ibid. c. 28. *Librum istum jam tandem aliquando preceione melius, quam disputatione concludam. Domine Deus nosser credimus in te Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum. Coram te est firmitas, & infirmitas mea: illam serva, istam sana. Coram te est scientia, & ignorantia mea. Ubi mihi aperuisti, suscipe intrantem. Ubi clausisti, aperi pulsanter. Meminerim tui, intelligam te, diligam te. Auge in me ista, donec me reformes ad integrum. Multa sunt cogitationes meæ, & tales nosti, cogitationes hominum, quoniam vana sunt. Dona mihi non eis consentire, & si quando me delectant, eas nihilominus improbare, nec in eis velut dormitando immorari. Domine Deus unus, Deus Trinitas, quæcumque dixi de tuo, agnoscant & tui: isti quia de meo, & tu ignosce, & tui. Amen.*

FINIS.

Laus Deo, Virginiq, Sanctissime, Parentibusq, meis IGNATIO, ac XAVERIO Sanctissimis.

INDEX